

**SERAMİK SANATINDA
FİGÜRATİF FORM OLANAKLARI BAĞLAMINDA
AMİGURUMİNİN KULLANIMI**

Aykut Alp GÜREL

Yüksek Lisans Tezi

Seramik Anasanat Dalı

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü

Temmuz 2015

SERAMİK SANATINDA FİGÜRATİF FORM OLANAKLARI BAĞLAMINDA AMİGURUMİNİN KULLANIMI

Aykut Alp Gürel

Yüksek Lisans Tezi

Seramik Anasanat Dalı

Danışman: Yard. Doç. Sadettin Aygün

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü

2015

ÖZET

SERAMİK SANATINDA FİGÜRATİF FORM OLANAKLARI BAĞLAMINDA AMİGURUMİNİN KULLANIMI

Aykut Alp GÜREL

Seramik Anasanat Dalı

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Temmuz 2015

Danışman: Yrd. Doç. Sadettin AYGÜN

Çok eski zamanlardan beri pişmiş topraktan oluşan kullanım araçları neredeyse bütün kültürlerde görülmektedir. İhtiyaçtan doğmuş denebilecek seramik sanatı günümüzde işlevselliği yanında daha çok plastik değer veya kavramsal öge olarak kullanılmakta, yeni bir kimliğe bürünmektedir. Aynı şekilde örmeciliğin de insanoğlunun örtünme ihtiyacı hissedildiği zamanda başladığı ve günümüze kadar toplumların zevk ve ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde geliştiği söylenebilir.

Örgü öğrenilmesi kolay bir tekniktir. Ailede nesilden nesile öğretilmesi yaygındır. Herkes, muhakkak örgü ören birini tanır. İster bir arkadaş, ister bir aile yakını, ister bir komşu... Örgü cana yakın, insani ve etkisi geniş bir alana sahiptir. Dünyanın çeşitli kültürlerinde farklı biçimlerde örnekleri görülebilir. Japon kültüründe giderek popülerleşen ‘amigurumi’ de bu örneklerden biridir. Amigurumi, Japonca örgü anlamına gelen ‘Ami’ kelimesiyle, doldurulmuş canlı anlamına gelen ‘Nuigurumi’ kelimelerinin birleşiminden doğmuştur. Genelde karşılaştığımız örnekleri antropomorfik (insan biçimci) özellikler taşıyan oyuncaklardır. Aslında, çok eski kökenlere dayanmayan amigurumi 1950'lerden beri yavaş yavaş büyüyerek bir fenomen olmuştur. İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarında Hiroşima-Nagazaki felaketleri ve savaşın kaybedilmesiyle Japon kültürü değişime uğramış; bütün yaşananlara ve hayatın acımasızlığına karşı bir kaçınma olarak yeni bir sevimlilik (kawaii) kültürü oluşmuştur.

1960'lara gelindiğinde Japonya'nın gücünü yeniden kazanmaya başlamasıyla 'kawaii' kültürü ve amigurumi de giderek dünya popüler kültürünün bir parçası haline gelmiştir.

Bu çalışmada, seramik sanatının yeni anlatımlar ve yeni arayışlar içinde amigurumi ile birleştirilmesi ve iki alanda da bir yenilik ortaya konması amaçlanmıştır. Tez kapsamında örgü ve seramiği birleştirebilecek bir teknikle ilk denemeler yapılmış, Anadolu Üniversitesi Eğitim Karikatürleri Müzesi'nde bir sergi açılmış ve alınan tepkilere göre sanat açısından da ilgili çekici, özgün ve başarılı bulunduğu tespit edilmiştir. Kullanılan tekniğe uygun formlar, dokular, malzeme ve seramik pişirim teknikleri denenerek kullanılan tekniğin idealleştirilebilmesi için ilk adımlar atılmıştır. Amigurumi örnekleri ve farklı örgü teknikleri araştırılmıştır. Seramik malzemenin, farklı bir malzemeye birlikteliği denenirken bu tarz uygulamalara sahip sanatçıların çalışmalarından örnekler değerlendirilip çalışmayı desteklemek adına sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Seramik, Örgü, Amigurumi, Japonya, Kawaii

ABSTRACT

USE OF AMIGURUMI IN CERAMIC ART IN THE CONTEXT OF FIGURATIVE FORM POSSIBILITIES

Aykut Alp Gürel

Department of ceramics
Anadolu University, Institution of Fine Arts, July 2015

Advisor: Asst. Prof. Sadettin AYGÜN

Since the ancient times fired clay tools are encountered at every culture throughout history. Born out of necessity, the art of ceramics nowadays used for plastic values and cognitive factors more than functionality, giving itself a new identity. Similarly, knitting first came into existence when humanity's need for covering up arose and shaped to respond to the needs and pleasures of societies.

Knitting is a easy to learn technique. It is passed through the generations in families. Everyone certainly knows someone who knows how to knit, be it a friend or a family member or a neighbor... Knitting is lovely, humane and has a wide radius of influence. Its examples can vary in different cultures, such as 'amigurumi' in Japanese culture, gaining popularity rapidly. Amigurumi consists of 'Ami' meaning knitting and 'Nuigurumi' meaning stuffed creature in Japanese. Generally most encountered examples are the toys that are antropomorphised. Amigurumi, which doesn't have a history of long standing, slowly increased in popularity into being a phenomenon since the 1950's. Hiroshima and Nagasaki disasters at the end of the World War II and losing the war itself altered Japanese Culture, caused a new cuteness (kawaii) culture to born despite all the terrible things war caused and the cruelty of life. In 1960's as Japan began to reclaim its strength 'kawaii' culture and amigurumi started to be a part of world's popular culture.

In this study, it is aimed to combine the art of ceramics and amigurumi within new means of expression and vision. As a part of the thesis, with a technique that can combine knitting and ceramics, first trials are concluded and displayed in an exhibition at Anadolu University Museum of Educative Caricature. According to the feedback received from artistic field, it can be said that the technique is both intriguing and successful. Within this study, proper forms, patterns, materials and ceramic firing methods are tested to make the technique optimized as first steps in this field. Types of amigurumi and different knitting techniques are researched. While trying compatibility of ceramic materials with different materials, the examples of other artists' works who have similar practices are evaluated in order to reinforce the project.

Key Words: Ceramics, Knitting, Amigurumi, Japan, Kawaii

24.07.2015

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tez/proje çalışmasının bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumunda bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve hiçbir şekilde intihal içermediğini beyan ederim.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Aykut Alp GÜREL

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Aykut ALP GÜREL'in “**Seramik Sanatında Figüratif Form Olanakları Bağlamında Amiguruminim Kullanımı**” başlıklı tezi **24 Temmuz 2015** tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, **Seramik Anasanat Dalı Yüksek Lisans** tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Yrd. Doç. Sadettin AYGÜN

Üye : Yrd. Doç. Selçuk YILMAZ

Üye : Yrd. Doç. F. Betül DEMİR KARAKAYA

Prof. Sıdıka Sibel SEVİM
Anadolu Üniversitesi
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Tüm gençliğim boyunca benim için sadece gerçeklikten kaçmamı sağlayan bir uğraş olan sanat konusunda, daha fazlasını yapmam için itekleyen, tüm sayısal eğitimimi bir kenara atacak kararlar verirken dahi beni destekleyen annem Ayşe Almila ve babam Reşat'a, hayal gücümü sürekli zorlayan kardeşlerim Reyçan, Furkan Burkay ve İlter Alp'e... Özellikle ilk sınavlarıma girerken yanlarında kampa girdiğim teyzem Elif ve Kütükçü ailesine ve diğer ana yarılarım Nardane ve Berrin'e...

Çizim ve eğitimi konusundaki ilk deneyimlerimi, sıcacık atölyelerinde gerçekleştirdiğim bana kattıkları için hep borçlu olacağım Gülay Semercioğlu ve Sinan Demirtaş'a ve o dönemdeki anılarımı renklendiren atölye tayfasına...

Bana kazandırdıkları değerli deneyimler için Heykel bölümünden hocalarım Aytaç Katı, Rahmi Atalay, Selçuk Yılmaz, Soner Özdemir, Ceylan Öztürk ve özellikle Nurbiye Uz'a... Sanat tarihi ve sanat kavramları konusunda derslerine girmekten zevk aldığım Ahmet Cemal, Şerife Cengiz ve Nilgün Çöl'e... Lisans eğitimim sırasında kendisinden aldığım Seramik Heykel dersi ile seramikle tanışmamı sağlayan Cemalettin Sevim'e...

Yüksek lisans eğitimimi seramik bölümünde yapmam ve bu alanda çalışmam konusunda beni cesaretlendiren, bana zor gelen kararlar verirken de yanımda olan arkadaşlarım Gökçe Özer, Hasan İn ve deniz tavşanına...

Özellikle güler yüzlü ve içten tavırlarıyla desteğini hiç eksik bırakmayan hocalarım Münevver Çakı ve Hasan Başkırkan ile beni seramik bölümü yüksek lisans eğitimine kabul ederek bu alanda ilk adımlarıma imkan tanıyan Zehra Çobanlı, Emel Şölenay ve Kemal Uludağ'a ve paylaştığımız değerli anlar için diğer tüm Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi hocalarına...

Onu her gördüğümde Miyagi Usta'yı aklıma getiren bu yüzden tüm söylediklerini birkaç kez kafamın içinden tekrarlayarak idrak etmeye çalıştığım, her hareketinin içinde

derin öğretiler aradığım, içtenlikle elinden gelenden de fazlasıyla yardım etmeye çalışan danışman hocam Sadettin Aygün'e...

Okulumuzun üzerimde emeği olan tüm eski yeni çalışanlarına, genç iş arkadaşlarıma ve bu okulun gerçek sahipleri olan tüm öğrencilerine...

Örgü ve amigurumi konusunda bana yardımlarını esirgemeyen Duygu Bircan'a, Canan Şükrüoğlu'na, Gülperi ablama ve diğer tüm yumak şovalyelerime...

Yapmak istediklerimi istediğim düzeyde yapamadığımda karamsarlaşarak detayların içinde boğulduğumda sürekli bana el uzatan yaptıklarımı ve kendimi kabul edebilmeme yardım eden, bu süreç içinde özel anlarında yanlarında olamadığım, ilgi gösteremediğim, görüşemediğim ve buna rağmen beni anlayarak bunu dert etmeyen hayatımdaki tüm güzel insanlara...

Her şeyden kaçmaya çalıştığım anlarda bile bir yolunu bulup yanıma, yakınıma, aklıma sızan kocaman ailemin tüm fertlerine, gayretlim Gökçe'ye ve tüm arkadaşlarıma, ayrıca Osman, Engin, Alp, Gil, Ayberk, Duran'a, Gizem, Yeliz, Emre, Tuğçe ve iki ayrı Serkan'a...

Özürlerimle beraber...

Tüm samimiyetimle teşekkür ederim. İyi ki varsınız.

Aykut Alp Gürel

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iv
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	vi
TEŞEKKÜR.....	vii
ÖZGEÇMİŞ.....	ix
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar LİSTESİ.....	xiv
GÖRSELLER LİSTESİ.....	xiv
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TEKSTİL, ÖRGÜ ve AMİGURUMİ

1. TEKSTİL ve ÖRGÜ.....	4
1.1. Tanım ve Tarihçe.....	4
1.1.1. Örme.....	5
1.1.2. Örgü.....	6
1.1.3. Tığ İşi (Kroşe).....	6
1.2. İnternet ve Örgü.....	7
1.3. Sanatta Örgünün Kullanımı.....	8
1.3.1. İşlerinde Örgü ve Tığ İşi Kullanan Bazı Sanatçılar.....	10
1.3.1.1. Patrick Ahern, ABD.....	10
1.3.1.2. Barbara De Pirro, ABD.....	11

1.3.1.3.	Nathalie Doolaard, Hollanda.....	13
1.3.1.4.	Katika Penzia Ekaterina, Rusya.....	14
1.3.1.5.	Orly Genger, ABD.....	15
1.3.1.6.	Mandy Greer, ABD.....	17
1.3.1.7.	Jo Hamilton, ABD.....	19
1.3.1.8.	Caitlin McCormack, ABD.....	21
1.3.1.9.	Ramekon O'Arwisters, ABD.....	23
1.3.1.10.	Judy Tadman, İngiltere.....	24
1.3.1.11.	Angela Teng, Kanada.....	27
1.3.1.12.	Joana Vasconcelos, Portekiz.....	29
1.3.1.13.	Nathan Vincent, ABD.....	30
2.	AMİGURUMİ.....	32
2.1.	Tanım ve Tarihçe.....	32
2.2.	Japon Popüler Kültüründe Sevimlilik ve Kawaii Akımı.....	35
2.2.1.	Kawaii Karakterlerin Biçimsel Yapısı - Chibi ve SD Tarzı...46	
2.2.2.	Budizm Kültürü ve Amigurumi.....	50
2.2.3.	Türkiye'de Amigurumi.....	51
2.3.	Amigurumi Sanatçılarından Örnekler.....	51
2.3.1.	Su Ami, Vietnam.....	51
2.3.2.	Duygu Bircan, Türkiye.....	52
2.3.3.	Vanessa Chan, ABD.....	55
2.3.4.	Allison Hoffman, ABD.....	56
2.3.5.	Savannah Mitchell, ABD.....	57
2.3.6.	Svetlana Pertseva, Rusya.....	58
2.3.7.	Jennifer Ramirez, Finlandiya.....	59
2.3.8.	Burcu Sobayapan, Türkiye.....	60
2.3.9.	Lydia Tresselt, Almanya.....	62
2.3.10.	Yulia Ustinova, Rusya.....	63

İKİNCİ BÖLÜM
SERAMİK SANATINDA FİGÜRATİF FORM

1. SANAT VE İNSAN.....	65
2. FİGÜRATİF ANLATIMIN TARİH İÇİNDE ORTAYA ÇIKIŞI.....	66
2.1. Willendorf Venüsü.....	72
2.2. Dolni Vestonice Venüsü.....	73
3. FİGÜRÜN SERAMİK ALANINDA KULLANIMI.....	75
4. MODERN SERAMİK SANATINDA FİGÜRATİF HEYKEL.....	78
4.1. Figüratif Seramik Heykelin Biçimsel Değişimi.....	79
4.2. Figüratif Heykelde Modern Bir Malzeme Olarak Seramik.....	79
4.3. Modern Seramik Sanatından Figüratif Heykel Örnekleri.....	81
5. MODERN FİGÜRATİF SERAMİK HEYKEL ÖRNEKLERİYLE BAZI	
SANATÇILAR.....	82
5.1. Sandy Brown, İngiltere.....	83
5.2. Jill Crowley, İngiltere.....	84
5.3. Laszlo Fekete, Macaristan.....	85
5.4. Viola Frey, ABD.....	87
5.5. Gertraud Möhvvald, Almanya.....	88
5.6. Michelle Oka Doner, ABD.....	89
5.7. Klaus Schultze, Almanya.....	91
5.8. Melissa Stern, ABD.....	92
5.9. Vladimir Tsivin, Rusya.....	93
5.10. Varda Yatom, İsrail.....	94

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
SERAMİK SANATINDA ÖRGÜ ve AMİGURUMİ

1. SERAMİK SANATINDA ÖRGÜNÜN BİÇİMSEL OLARAK KULLANIMI.....	96
1.1. Örgü ve Tekstil ile Seramiği Harmanlayan Bazı Sanatçılar.....	98
1.1.1. Maya Ben David, İsrail.....	99
1.1.2. Shannon Donovan, İngiltere.....	100
1.1.3. Stephanie Earl, İngiltere.....	102
1.1.4. Jessica Gardner, ABD.....	103
1.1.5. Helen Gilmour, İskoçya.....	105
1.1.6. Helen Martin, Avustralya.....	106
1.1.7. Alice Riehl, Fransa.....	108
1.1.8. Joana Vasconcelos, Portekiz.....	109
1.1.9. Sidonie Villere, ABD.....	110
1.1.10. Kristen Wicklund, ABD.....	112
2. SERAMİK SANATINDA AMİGURUMİNİN KULLANIMI.....	114
2.1. Amiguruminin Seramik Uygulamalarda Kullanılması.....	114
2.1.1. Seramikte Amigurumi Kullanılarak Oluşturulan Üç Boyutlu Figüratif Heykeller ve Biçim, Form, Doku Açısından Değerlendirilmesi.....	115
2.1.2. Amigurumi İle Oluşturulan Üç Boyutlu Tasarımların Seramiğe Dönüştürülme Süreci.....	117
2.2. Amigurumi Kullanılarak Oluşturulmuş Seramik Uygulamalardan Örnekler ve Bu örneklerin Değerlendirilmesi.....	124
2.2.1. Figürinler.....	127
2.2.2. Immobile Ashes.....	129
2.2.3. Odd'ness.....	133
2.2.4. Esintiler.....	137
2.2.5. Gens Una Sumus / Biz Bir Aileyiz.....	142
2.2.6. PoliTicks.....	143

2.2.7. Diğer Çalışmalar.....	145
SONUÇ.....	150
KAYNAKÇA.....	152

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Venüs Figürü Örnekleri.....	70
Kaynak: http://www.hindawi.com/journals/janthro/2011/569120/ (Erişim Tarihi: 22.04.2015)	

GÖRSELLER LİSTESİ

Görsel 1. Radical Lace & Subversive Knitting Sergisi, Newyork, 2001.....	10
Kaynak: http://whipup.net/2007/03/11/review-of-radical-lace-and-subversive-knitting-at-the-museum-of-arts/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 2. Radical Lace & Subversive Knitting Sergisi, Newyork, 2001.....	10
Kaynak: http://whipup.net/2007/03/11/review-of-radical-lace-and-subversive-knitting-at-the-museum-of-arts/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 3. Radical Lace & Subversive Knitting Sergisi, Newyork, 2001.....	10
Kaynak: http://whipup.net/2007/03/11/review-of-radical-lace-and-subversive-knitting-at-the-museum-of-arts/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 4. Radical Lace & Subversive Knitting Sergisi, Newyork, 2001.....	10
Kaynak: http://whipup.net/2007/03/11/review-of-radical-lace-and-subversive-knitting-at-the-museum-of-arts/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 5. Patrick Ahern, “Orange Papa”, 183x69 cm, 2012.....	11
Kaynak: http://www.patahernart.com/gallery/4558685442 (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 6. Patrick Ahern, “Katie”, 41x31 cm, 2014.....	11
Kaynak: http://www.patahernart.com/gallery/4558685442 (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 7. Patrick Ahern, “Yarn”, 77x124 cm, 2011.....	11
Kaynak: http://www.patahernart.com/gallery/4558685442 (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 8. Barbara De Pirro, ”Catkin” (detay), 2013.....	12
Kaynak: http://www.depirro.com/sculpture.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	

Görsel 9. Barbara De Pirro, “Pollinate” (detay), 2011	12
Kaynak: http://www.depirro.com/sculpture.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 10. Barbara De Pirro, “Fungo Plastica”, Carkeek Park, CoCA Seattle, WA, 2009.....	12
Kaynak: http://www.depirro.com/installation.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 11. Barbara De Pirro, “Roots & Vines”, Bellwether Biennial, Bellevue, 2012..	12
Kaynak: http://www.depirro.com/installation.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 12. Nathalie Doolaad, “Torn”, yükseklik: 50 cm, 2015.....	13
Kaynak: http://www.crochetconcupiscence.com/2015/03/interview-with-sculptural-crochet-artist-nathalie-doolaad/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 13. Nathalie Doolaad, “Crocheted Green Vase”, yükseklik: 40 cm, 2014.....	13
Kaynak: http://www.crochetconcupiscence.com/2015/03/interview-with-sculptural-crochet-artist-nathalie-doolaad/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 14. Nathalie Doolaad, “Aquarius”, yükseklik: 160 cm, 2015.....	13
Kaynak: www.behance.net/NathalieDoolaad (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 15. Katika, “Bob Marley”, 85x100 cm, 2014.....	14
Kaynak: https://www.etsy.com/ru/shop/KatikaCrochetArt/reviews?ref=shop_info (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 16. Katika, “Hayao Miyazaki”, 60x80 cm, 2014.....	14
Kaynak: https://www.etsy.com/ru/shop/KatikaCrochetArt/reviews?ref=shop_info (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 17. Katika, “Yolandi”, 60x60 cm, 2015.....	14
Kaynak: https://www.etsy.com/ru/shop/KatikaCrochetArt/reviews?ref=shop_info (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 18. Katika’nın Çalışmalarından Örnekler.....	14
Kaynak: http://www.crochetconcupiscence.com/2015/01/etsy-crochet-portrait-artist-katikacrochetart/ ve http://vk.com/katikacrochetart (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 19. Katika’nın Çalışmalarından Örnekler.....	14
Kaynak: http://www.crochetconcupiscence.com/2015/01/etsy-crochet-portrait-artist-katikacrochetart/ ve http://vk.com/katikacrochetart (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 20. Katika’nın Çalışmalarından Örnekler.....	14
Kaynak: http://www.crochetconcupiscence.com/2015/01/etsy-crochet-portrait-artist-katikacrochetart/ ve http://vk.com/katikacrochetart (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 21. Katika’nın Çalışmalarından Örnekler.....	14
Kaynak: http://www.crochetconcupiscence.com/2015/01/etsy-crochet-portrait-artist-katikacrochetart/ ve http://vk.com/katikacrochetart (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	

Görsel 22. Orly Genger, “Terra”, 2014.....	15
Kaynak: http://orlygenger.com/site-specific/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 23. Orly Genger, “MASSPEAK”, 2014.....	15
Kaynak: http://orlygenger.com/site-specific/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 24. Orly Genger, “Red, Yellow and Blue”, 2014.....	16
Kaynak: http://orlygenger.com/site-specific/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 25. Orly Genger, “Big Toe”, 33x28x28 cm, bronz, 2012.....	16
Kaynak: http://orlygenger.com/cast-sculpture/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 26. Orly Genger, “Untitled”, 31x33x8 cm, alüminyum, 2012.....	16
Kaynak: http://orlygenger.com/cast-sculpture/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 27. Orly Genger’in Çizimlerinden Örnekler.....	16
Kaynak: http://orlygenger.com/drawing/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 28. Orly Genger’in Çizimlerinden Örnekler.....	16
Kaynak: http://orlygenger.com/drawing/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 29. Mandy Greer’in Fotoğraf Çalışmalarından; “Ember”, 2014.....	17
Kaynak: http://hifuctose.com/2014/09/12/on-view-mandy-greers-the-ecstatic-moment-at-the-hudson-river-museum/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 30. Mandy Greer’in Fotoğraf Çalışmalarından; “Waters of Your Face”, 2009..	17
Kaynak: http://hifuctose.com/2014/09/12/on-view-mandy-greers-the-ecstatic-moment-at-the-hudson-river-museum/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 31. Mandy Greer’in Newyork Hudson River Museum İçin Yaptığı “Ecstatic Moment” Adlı Enstalasyon Çalışmasından Detay; “Every Moment Lost is Lost Forever”, 2013	18
Kaynak: https://mandygreer.wordpress.com/portfolio/every-moment-lost-is-lost-forever-miniartextil-eros-in-como-italy-oct-15-dec-1-2013/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 32. Mandy Greer’in Newyork Hudson River Museum İçin Yaptığı “Ecstatic Moment” Adlı Enstalasyon Çalışmasından Detay; “Celestial Realm”, 2013.....	18
Kaynak: http://hifuctose.com/2014/09/12/on-view-mandy-greers-the-ecstatic-moment-at-the-hudson-river-museum/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 33. Mandy Greer’in Newyork Hudson River Museum İçin Yaptığı “Ecstatic Moment” Adlı Enstalasyon Çalışmasından Detay; “Vermilion Room”, 2013.....	18
Kaynak: http://hifuctose.com/2014/09/12/on-view-mandy-greers-the-ecstatic-moment-at-the-hudson-river-museum/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 34. Mandy Greer’in Çalışmalarından Detay.....	18
Kaynak: https://mandygreer.wordpress.com/portfolio/every-moment-lost-is-lost-forever-miniartextil-eros-in-como-italy-oct-15-dec-1-2013/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	

Görsel 35. Mandy Greer'in Çalışmalarından Detay.....	18
Kaynak: https://mandygreer.wordpress.com/portfolio/every-moment-lost-is-lost-forever-miniartextil-eros-in-como-italy-oct-15-dec-1-2013/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 36. Mandy Greer'in Çalışmalarından Detay.....	18
Kaynak: https://mandygreer.wordpress.com (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 37. Jo Hamilton, “Shine Reclining”, 115x263 cm, 2013.....	19
Kaynak: http://www.brwnpaperbag.com/wp-content/uploads/2014/01/jo2.jpg (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 38. Jo Hamilton, “I Crochet Portland”, 160x300 cm, 2006-2009.....	19
Kaynak: http://www.johamiltonart.com/work/crochet/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 39. Jo Hamilton, “Groucho Gia”,130x92 cm, 2013.....	20
Kaynak: http://www.johamiltonart.com/work/crochet/ (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 40. Jo Hamilton'ın Portre Çalışmalarından Örnekler.....	20
Kaynak: http://www.mintmagazine.co.uk/wp-content/uploads/2010/03/wool008.jpg (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 41. Caitlin McCormack, “Twitchy”, 2014.....	21
Kaynak: http://caitlntmccormack.com/section/323579_Sculpture.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 42. Caitlin McCormack, “Umbrella Sentinel”, 2014.....	21
Kaynak: http://caitlntmccormack.com/section/323579_Sculpture.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 43. Caitlin McCormack, “Obiectum Vanitas”, 2011.....	21
Kaynak: http://caitlntmccormack.com/section/323579_Sculpture.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 44. Caitlin McCormack, “Untitled”, 2014.....	22
Kaynak: http://caitlntmccormack.com/section/323579_Sculpture.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 45. Caitlin McCormack, ”The Resolution”, 2013.....	22
Kaynak: http://caitlntmccormack.com/section/323579_Sculpture.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 46. Caitlin McCormack, “Supersymmetry I“, 2012.....	22
Kaynak: http://caitlntmccormack.com/section/323579_Sculpture.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	

Görsel 47. Crochet Jam, 13 Eylül - 25 Ekim, 2014, Newyork.....	23
Kaynak: http://crochetjam.com/artwork/3632998_Crochet_Jam_Artadia_Celebrates_15th.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 48. Ramekon O'Arwisters'in Çalışmalarından Örnekler.....	24
Kaynak: http://www.artbusiness.com/1open/061313.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 49. Ramekon O'Arwisters'in Çalışmalarından Örnekler.....	24
Kaynak: http://www.artbusiness.com/1open/061313.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 50. Ramekon O'Arwisters'in Çalışmalarından Örnekler.....	24
Kaynak: http://www.artbusiness.com/1open/061313.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 51. Judy Tadman, "Giant Seed Pods".....	25
Kaynak: http://www.artisaway.com/wp-content/uploads/2014/03/21.jpg (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 52. Judy Tadman, "Nervous Tension".....	25
Kaynak: http://judytadman.co.uk/page9.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 53. Judy Tadman, "Symmetry".....	26
Kaynak: http://judytadman.co.uk/page9.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 54. Judy Tadman'in Figüratif Çalışmalarından; "Seated Figure".....	26
Kaynak: http://www.artisaway.com/blog/judy-tadmans-rope-sculptures/html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 55. Judy Tadman'in Figüratif Çalışmalarından; "Three Figures".....	26
Kaynak: http://judytadman.co.uk/page9.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 56. Judy Tadman'in Figüratif Çalışmalarından; "Figures".....	26
Kaynak: http://judytadman.co.uk/page9.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 57. Angela Teng, "Golden Boy", 41x50 cm, 2015.....	27
Kaynak: www.angelateng.com (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 58. Angela Teng, "Mud Wrestle", 44x54 cm, 2014.....	27
Kaynak: www.angelateng.com (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 59. Angela Teng, "7 Colour Marble Crochet", 41x54 cm, 2013.....	28
Kaynak: www.angelateng.com (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 60. Angela Teng, "7 Colour Marble Crochet" (detay).....	28
Kaynak: www.angelateng.com (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 61. Angela Teng'in Çalışmalarından; "Lattice", akrilik, 2013.....	28
Kaynak: www.angelateng.com (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	

Görsel 62. Angela Teng'in Çalışmalarından; "Star Sapphire", örülmüş pamuk üzerine yağlı boya, 2014.....	28
Kaynak: www.angelateng.com (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 63. Angela Teng'in Çalışmalarından; "Moocher", örülmüş pamuk üzerine akrilik, 2013.....	28
Kaynak: www.angelateng.com (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 64. Joana Vasconcelos'un Soyut Resimsel Çalışmalarından, "Dunes", 2010.....	29
Kaynak: http://joanavasconcelos.com/obras_en.aspx?s=CROCHET%20PAINTINGS (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 65. Joana Vasconcelos'un Soyut Resimsel Çalışmalarından, "Carnaby", 2011.....	29
Kaynak: http://joanavasconcelos.com/obras_en.aspx?s=CROCHET%20PAINTINGS (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 66. Joana Vasconcelos'un Soyut Resimsel Çalışmalarından, "Retro", 2013.....	29
Kaynak: http://joanavasconcelos.com/obras_en.aspx?s=CROCHET%20PAINTINGS (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 67. Nathan Vincent, "007", 46x33 cm, 2007.....	30
Kaynak: http://www.nvands.com/doilies.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 68. Nathan Vincent, "Let's Play War", 2015.....	30
Kaynak: http://www.bellevuearts.org/exhibitions/nathan_vincent.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 69. Nathan Vincent, "Locker Room", 366x580 cm, 2011.....	31
Kaynak: http://www.nvands.com/locker-room.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 70. Nathan Vincent, "Cigars", 38x87x36 cm, 2005.....	31
Kaynak: http://www.nvands.com/the-lodge.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 71. Nathan Vincent, "Threat II", 8x8x13 cm, 2012.....	31
Kaynak: http://www.nvands.com/threats.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 72. Nathan Vincent, "Brass Knuckles", 7x3x13 cm, 2012.....	31
Kaynak: http://www.nvands.com/threats.html (Erişim Tarihi: 25.06.2015)	
Görsel 73. Sık İğne Tekniği.....	33
Kaynak: http://anlasanadantel.blogcu.com/dantel-nasil-yapilir/9292787 (Erişim Tarihi: 25.07.2015)	

Görsel 74. Sık İğne Tekniği.....	33
Kaynak: https://www.nako.com.tr/nako-orgu-kulubu.php?bolumID=5&sf=139 (Erişim Tarihi: 25.07.2015)	
Görsel 75. Sevimli Japonca Yazı Tarzı.....	36
Kaynak: http://24.media.tumblr.com/tumblr_m90gnmH0wX1ren1oro1_500.jpg (Erişim Tarihi: 10.04.2015)	
Görsel 76. Sevimli Japonca Yazı Tarzı.....	36
Kaynak: http://www.three-lights.net/blog/wp-content/uploads/2010/02/2010-01-01t15_43_35-a2c29.jpg (Erişim Tarihi: 10.04.2015)	
Görsel 77. Hello Kitty.....	37
Kaynak: http://en.wikipedia.org/wiki/Hello_Kitty#/media/File:Hello_kitty_character_portrait.png (Erişim Tarihi: 31.03.2015)	
Görsel 78. Sevimli Karakterlerin Günlük Yaşamda Kullanımından Örnekler.....	38
Kaynak: http://www.ufunk.net/wp-content/uploads/2011/01/Hello-Kitty-Maternity-05.jpg (Erişim Tarihi: 03.04.2015)	
Görsel 79. Sevimli Karakterlerin Günlük Yaşamda Kullanımından Örnekler.....	38
Kaynak: http://rlv.zcache.com/kawaii_face_baby_pacifiers-r70bcc54e4c3644308c3fdf821b8d60e3_8byv5_8byvr_512.jpg (Erişim Tarihi: 03.04.2015)	
Görsel 80. Sevimli Karakterlerin Günlük Yaşamda Kullanımından Örnekler.....	38
Kaynak: http://www.kittyhell.com/wp-content/uploads/2013/09/hello-kitty-grave.jpg (Erişim Tarihi: 03.04.2015)	
Görsel 81. Sevimli Bento Örnekleri.....	39
Kaynak: https://www.pinterest.com/kastilwell/bento-box-love/ (Erişim Tarihi: 20.04.2015)	
Görsel 82. Sevimli Bento Örnekleri.....	39
Kaynak: http://kawaiiibuk.blogspot.com.tr/2014/10/character-bentos.html (Erişim Tarihi: 20.04.2015)	
Görsel 83. Sevimli Bento Örnekleri.....	39
Kaynak: https://www.pinterest.com/lucywonderland/bento-i-it/ (Erişim Tarihi: 20.04.2015)	
Görsel 84. Sevimli Bento Örnekleri.....	39
Kaynak: http://www.toxel.com/inspiration/2009/05/08/17-amazing-bento-food-art-creations/ (Erişim Tarihi: 20.04.2015)	
Görsel 85. Sevimli Karakterlerin Kullanıldığı Bariyerler.....	40
Kaynak: http://thriftnomads.com/wp-content/uploads/2014/11/DSC02979-1024x680.jpg (Erişim Tarihi: 31.03.2015)	

Görsel 86. Sevimli Karakterlerle Süslenmiş Bir Mağaza.....	40
Kaynak: http://www.lacarmina.com/blogpics/100825_hellokitty4.jpg (Erişim Tarihi: 05.04.2015)	
Görsel 87. Japonya'dan Polis Maskotları.....	41
Kaynak: http://www.yumitolesson.com/wp-content/uploads/2014/07/Cops7.jpg , (Erişim Tarihi: 10.04.2015)	
Görsel 88. Japonya'dan Polis Maskotları.....	41
Kaynak: http://www.pref.kyoto.jp/fukei/site/koho_k/mascot/images/maroon.gif (Erişim Tarihi: 10.04.2015)	
Görsel 89. Japonya'dan Polis Maskotları.....	41
Kaynak: http://www.police.pref.yamaguchi.jp/110yp.htm (Erişim Tarihi: 10.04.2015)	
Görsel 90. Japonya'dan Polis Maskotları.....	41
Kaynak: http://www.police.pref.ehime.jp/profile/mascot.html#mamoru (Erişim Tarihi: 10.04.2015)	
Görsel 91. Sevimli Karakol Binaları.....	41
Kaynak: https://pbs.twimg.com/media/BxzdHkOlgAA9G62.jpg:large (Erişim Tarihi: 31.03.2015)	
Görsel 92. Sevimli Karakol Binaları.....	41
Kaynak: http://www.japanfanclub.jp/chiba_photo/IMG_9877s.png (Erişim Tarihi: 31.03.2015)	
Görsel 93. Sevimli Karakterlerin Kullanıldığı Güvenlik uyarısı Örneği.....	42
Kaynak: http://3.bp.blogspot.com/-WY1lRhkgN-A/T7wxWeaG49I/AAAAAAAAACk/h7KCncgJTdc/s320/IMG_2805.JPG (Erişim Tarihi: 05.04.2015)	
Görsel 94. Sevimli Karakterlerin Kullanıldığı Muayenehane Örneği.....	42
Kaynak: http://www.kawaiikakkoiisugoi.com/wp-content/uploads/2012/02/l_msas_kitty1.jpg (Erişim Tarihi: 05.04.2015)	
Görsel 95. Sevimli Yangın Söndürücüler.....	42
Kaynak: http://www.tomopop.com/ul/33945-Header%20Kitex.jpg (Erişim Tarihi: 05.04.2015)	
Görsel 96. Sevimli İlk Yardım Seti.....	42
Kaynak: http://ecx.images-amazon.com/images/I/51m8vbjbL0L.jpg (Erişim Tarihi: 05.04.2015)	
Görsel 97. Sanwa Bankası, Japonya, Snoopy.....	43
Kaynak: http://2.bp.blogspot.com/-7XO8HGwvM3A/T4EXpc4ALoI/AAAAAAAAADdg/EicQP1wYQ24/s400/Sanwa+Bank+Card.JPG (Erişim Tarihi: 31.03.2015)	

Görsel 98. Makoto Bankası, Tayvan, Hello Kitty.....	43
Kaynak: http://www.bubbletea101.com/wp-content/uploads/2015/03/hello-kitty.jpg (Erişim Tarihi: 31.03.2015)	
Görsel 99. JAL, Mickey Mouse.....	44
Kaynak: http://media.topito.com/wp-content/uploads/2010/03/avions_peints_011.jpg (Erişim Tarihi: 31.03.2015)	
Görsel 100. ANA, Pokemon.....	44
Kaynak: http://media.topito.com/wp-content/uploads/2010/03/avions_peints_034.jpg (Erişim Tarihi: 31.03.2015)	
Görsel 101. Zaman İçinde Hello Kitty'nin Farklı Tasarımlarından Örnekler.....	46
Kaynak: http://dwimages.digwowimg.com/commentprv.php?imgurl=http%3A%2F%2Fdwattach.appspot.com%2Fentpic_abaaa6c0261536cd889b6109b9a9d70e.jpg&type=linkpic_550 (Erişim Tarihi: 26.06.2015)	
Görsel 102. Zaman İçinde Hello Kitty'nin Farklı Tasarımlarından Örnekler.....	46
Kaynak: http://img.bimg.126.net/photo/yeJw0fRzVGy7WtcGGb3i9g==/5397282678427388405.jpg (Erişim Tarihi: 26.06.2015)	
Görsel 103. Zaman İçinde Hello Kitty'nin Farklı Tasarımlarından Örnekler.....	46
Kaynak: http://dwimages.digwowimg.com/commentprv.php?imgurl=http%3A%2F%2Fdwattach.appspot.com%2Fentpic_abaaa6c0261536cd889b6109b9a9d70e.jpg&type=linkpic_550 (Erişim Tarihi: 26.06.2015)	
Görsel 104. Chibi Maruko-Chan Karakteri.....	47
Kaynak: http://i.ytimg.com/vi/YKAl_eGzpv4/maxresdefault.jpg (Erişim Tarihi: 09.04.2015)	
Görsel 105. Chibi-SD Tarzı.....	47
Kaynak: http://fc00.deviantart.net/fs70/i/2012/016/2/7/chibi_base_sheet_by_1997dragonclaw-d4mmcxm.png (Erişim Tarihi: 09.04.2015)	
Görsel 106. Mangalarda Chibi-SD Tarzının Kullanıma Örnek.....	48
Kaynak: http://vignette1.wikia.nocookie.net/springtimeofyouth/images/5/59/Chapter_28.jpeg/revision/latest/scale-to-width/290?cb=20140622054306 (Erişim Tarihi: 09.04.2015)	
Görsel 107. Mangalarda Chibi-SD Tarzının Kullanıma Örnek.....	48
Kaynak: http://tvtropes.org/pmwiki/pmwiki.php/Main/SuperDeformed (Erişim Tarihi: 09.04.2015)	

Görsel 108. Karakterlerin Normal ve Chibi-SD Tarzına Örnek.....	48
Kaynak: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c8/Wikipedia_full_length.png/317px-Wikipedia_full_length.png (Erişim Tarihi: 09.04.2015)	
Görsel 109. Karakterlerin Normal ve Chibi-SD Tarzına Örnek.....	48
Kaynak: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/67/AngryWikipedia.png (Erişim Tarihi: 09.04.2015)	
Görsel 110. Karakterlerin Normal ve Chibi-SD Tarzında Gösterilişine Örnek; ‘Sasuke’ (Normal).....	49
Kaynak: http://pixshark.com/uchiha-sasuke-manga.htm (Erişim Tarihi: 09.04.2015)	
Görsel 111. Karakterlerin Normal ve Chibi-SD Tarzında Gösterilişine Örnek; ‘Sasuke’ (Chibi-SD).....	49
Kaynak: http://www.animenewsnetwork.com/news/2014-07-31/naruto-sasuke-uchiha-gets-spin-off-manga-in-saikyo-jump/.77158 (Erişim Tarihi: 09.04.2015)	
Görsel 112. Karakterlerin Normal ve Chibi-SD Tarzında Gösterilişine Örnek; ‘Kenshin’ (Chibi-SD ve Normal).....	49
Kaynak: http://i56.photobucket.com/albums/g200/toofhairy/Pick-ups/DSC08321_zpsa7db6b69.jpg (Erişim Tarihi: 09.04.2015)	
Görsel 113. Bir Karakterin Normal ve Chibi-SD Tarzına Doğru Değişimi	49
Kaynak: http://gwennafran.deviantart.com/art/Chibi-Proportions-201087218 (Erişim Tarihi: 09.04.2015)	
Görsel 114. Su Ami’nin Mini Amigurumilerinden Örnekler.....	52
Kaynak: http://www.awesomeinventions.com/tiny-crocheted-animals/ (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 115. Su Ami’nin Mini Amigurumilerinden Örnekler.....	52
Kaynak: http://www.awesomeinventions.com/tiny-crocheted-animals/ (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 116. Su Ami’nin Mini Amigurumilerinden Örnekler.....	52
Kaynak: http://www.awesomeinventions.com/tiny-crocheted-animals/ (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 117. Su Ami’nin Mini Amigurumilerinden Örnekler.....	52
Kaynak: http://www.awesomeinventions.com/tiny-crocheted-animals/ (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 118. Duygu Bircan, Çizimden Yola Çıkarak Oluşturulan Amigurumi.....	53
Kaynak: Duygu Bircan	
Görsel 119. Duygu Bircan, Amigurumi ile Oluşturulmuş Afiş, 2015.....	53
Kaynak: Duygu Bircan	

Görsel 120. Duygu Bircan’ın Canavar Tasarımlarından; “Nefes Alan”, 2014.....	54
Kaynak: Duygu Bircan	
Görsel 121. Duygu Bircan’ın Canavar Tasarımlarından; “Day God and Night God”, 2014.....	54
Kaynak: Duygu Bircan	
Görsel 122. Duygu Bircan’ın Canavar Tasarımlarından; “Nature God”, 2014.....	54
Kaynak: Duygu Bircan	
Görsel 123. Duygu Bircan’ın Amigurumi Aile Portrelerinden Örnekler.....	54
Kaynak: Duygu Bircan	
Görsel 124. Vanessa Chan’ın Amigurumilerinden Örnekler.....	55
Kaynak: http://blog.shopmartingale.com/wp-content/uploads/2015/04/monster_1.jpg (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 125. Vanessa Chan’ın Amigurumilerinden Örnekler.....	55
Kaynak: http://images4.ravelrycache.com/uploads/Martingale/289621232/b1285_01_medium.jpg (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 126. Vanessa Chan’ın Amigurumilerinden Örnekler.....	55
Kaynak: http://www.crochetconcupiscence.com/wp-content/uploads/2011/11/crochet-dim-sum-bun-500x332.jpg (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 127. Vanessa Chan’ın Building Blocks Filminden Bir Sahne.....	55
Kaynak: https://vimeo.com/31608023 (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 128. Allison Hoffman, “Conan O’Brien”, 2010.....	56
Kaynak: http://craftyiscool.blogspot.com.tr/search/label/conan%20o%27brien (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 129. Allison Hoffman, “Wonder Woman”.....	56
Kaynak: http://wac.450f.edgecastcdn.net/80450F/comicsalliance.com/files/2012/10/craftyiscool3.jpeg (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 130. Allison Hoffman, “Rocksteady & Bebop”	56
Kaynak: http://nerdist.com/wp-content/uploads/2014/07/72dpi_Allison_Hoffman-Say_Your_Prayers_Turtles.jpg (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 131. Allison Hoffman, “Astro Boy”.....	56
Kaynak: http://wac.450f.edgecastcdn.net/80450F/comicsalliance.com/files/2012/10/craftyiscool6.jpeg (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	

Görsel 132. Savannah Mitchell, Pokemon Amigurumilerinden Örnekler.....	57
Kaynak: http://41.media.tumblr.com/70daf0178eb44c2ec41c20c86ff631fe/tumblr_n79z79XwfD1rpwqbpo7_500.jpg (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 133. Savannah Mitchell, Pokemon Amigurumilerinden Örnekler.....	57
Kaynak: http://40.media.tumblr.com/c21e575338a7c99ec69271e2aa302f9e/tumblr_nna20mHDZAlrpwqbpo1_500.jpg (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 134. Savannah Mitchell, Pokemon Amigurumilerinden Örnekler.....	57
Kaynak: http://36.media.tumblr.com/faafe221814d498dbfa91eb20212cdd8/tumblr_mzrt468Bfw1rpwqbpo6_1280.jpg (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 135. Svetlana Pertseva, “Orange Cat Arestarh”, yükseklik: 25 cm, 2014.....	58
Kaynak: http://www.ravelry.com/patterns/library/094-orange-cat-arestarh-with-wire-frame-amigurumi (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 136. Svetlana Pertseva, ”Horse White Dream” yükseklik: 20 cm, 2014.....	58
Kaynak: http://41.media.tumblr.com/21416b19e916c121c80740e92398df10/tumblr_mumjcz2Uy81s7v53bo4_500.jpg (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 137. Svetlana Pertseva, “Cat Mystery”, yükseklik 20 cm, 2015.....	58
Kaynak: http://www.ravelry.com/patterns/library/093-cat-mystery-amigurumi (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 138. Jennifer Ramirez’e Ait Otoportre Çalışması.....	59
Kaynak: http://www.thesunandtheturtle.com/2014/05/a-self-portrait-made-in-crochet-part-2.html#gsc.tab=0 (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 139. Jennifer Ramirez, “Kaguya Hime”, 2014.....	59
Kaynak: http://www.thesunandtheturtle.com/2014/02/amigurumi-free-pattern-kokeshi-kaguya.html#gsc.tab=0 (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 140. Jennifer Ramirez, “Kaguya Hime”, 2014.....	59
Kaynak: http://www.thesunandtheturtle.com/2014/02/amigurumi-free-pattern-kokeshi-kaguya.html#gsc.tab=0 (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 141. Burcu Sobayapan, “Kuzucuklar”, 2013.....	60
Kaynak: Burcu Sobayapan	
Görsel 142. Burcu Sobayapan’ın Gerçekçi Çalışmalarından Örnekler.....	60
Kaynak: Burcu Sobayapan	
Görsel 143. Burcu Sobayapan, “Dracula”, 2013.....	61
Kaynak: Burcu Sobayapan	

Görsel 144. Burcu Sobayapan'ın Amigurumi Karakter Tasarımlarından Örnekler.....	61
Kaynak: Burcu Sobayapan	
Görsel 145. Lalylala, “VLAD The Vampire Bat”.....	62
Kaynak: http://www.lalylala.com/ (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 146. Lalylala, “DIRK The Dragon”.....	62
Kaynak: http://www.lalylala.com/ (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 147. Lalylala, “MICI The Mermaid”.....	62
Kaynak: http://www.lalylala.com/ (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 148. Yulia Ustinova'nın Figüratif Çalışmalarından Örnekler.....	63
Kaynak: https://fbcdn-sphotos-a-a.akamaihd.net/hphotos-ak-xaf1/v/t1.0-9/295072_249564748490013_1885990623_n.jpg?oh=40b43b91bcf08c34cd62122b7643a483&oe=562F5E38&__gda__=1445685481_840fe6adf69a2393bb2a29dd0e9f1901 (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 149. Yulia Ustinova, “Gorgon Medusa”.....	64
Kaynak: https://fbcdn-sphotos-e-a.akamaihd.net/hphotos-ak-xpa1/v/t1.0-9/s720x720/10614122_628651017248049_4852815228846491868_n.jpg?oh=6e9d4e160b80bb5ca7d7ebab8ce3f948&oe=561BFAC2&__gda__=1444662564_8f71a6651e26ac87f5009ee5b031c6e7 (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 150. Yulia Ustinova, “The Daughter Of Daedalus”.....	64
Kaynak: https://scontent-cdg2-1.xx.fbcdn.net/hphotos-xfa1/v/t1.0-9/s720x720/10671502_638553869591097_3466992188009065900_n.jpg?oh=1fae92185e469cf32c35d5c6a88bf2af&oe=55EC0DE7 (Erişim Tarihi: 30.06.2015)	
Görsel 151. Paleolitik Çağ Mağara Resmi, Lascaux Mağarası, Fransa.....	67
Kaynak: http://www.faculty.umb.edu/gary_zabel/Courses/Phil%20281/Philosophy%20of%20Magic/My%20Documents/Paleolithic%20Art.htm (Erişim Tarihi: 22.04.2015)	
Görsel 152. Aslan-insan Heykeli.....	68
Kaynak: http://en.wikipedia.org/wiki/Lion_man_of_the_Hohlenstein_Stadel (Erişim Tarihi: 22.04.2015)	
Görsel 153. Aslan-insan Heykeli (Restore Edilmiş Hali).....	69
Kaynak: http://www.ulm.de/ulm_museum/collections/archeology.110882.3080,110499,110872,110882.htm (Erişim Tarihi: 22.04.2015)	
Görsel 154. Aslan-insan Heykeli (Restore Edilmiş Hali).....	69
Kaynak: http://www.ulm.de/ulm_museum/collections/archeology.110882.3080,110499,110872,110882.htm (Erişim Tarihi: 22.04.2015)	

Görsel 155. Hohle Fels Venüsü.....	71
Kaynak: http://en.wikipedia.org/wiki/Venus_of_Hohle_Fels (Erişim Tarihi: 22.04.2015)	
Görsel 156. Willendorf Venüsü.....	71
Kaynak: http://en.wikipedia.org/wiki/Venus_of_Willendorf (Erişim Tarihi: 22.04.2015)	
Görsel 157. Dolni Vestonice Venüsü.....	71
Kaynak: http://en.wikipedia.org/wiki/Venus_of_Doln%C3%AD_V%C4%B5tonice (Erişim Tarihi: 22.04.2015)	
Görsel 158. Willendorf Venüsü.....	72
Kaynak: https://www.pinterest.com/pin/488922103270134971/ (Erişim Tarihi: 12.03.2015)	
Görsel 159. Konstenski Venüsü.....	73
Kaynak: http://donsmaps.com/images31/040_hermitage_museum_2014sm.jpg (Erişim Tarihi: 02.05.2015)	
Görsel 160. Dolni Vestonice Venüsü	73
Kaynak: https://www.pinterest.com/SantiOR/venus-paleol%C3%ADticas/ (Erişim Tarihi: 22.04.2015)	
Görsel 161. Dolni Vestonice Venüsü, Üstten Görünüş.....	74
Kaynak: http://www.britishmuseum.org/images/v2/homepage-carousel/ice-age-art.jpg (Erişim Tarihi: 02.05.2015)	
Görsel 162. Dolni Vestonice Venüsü.....	75
Kaynak: http://donsmaps.com/clickphotos/dvvenusbwsmall.jpg (Erişim Tarihi: 02.05.2015)	
Görsel 163. Mısır Ushabti Heykelleri.....	76
Kaynak: https://www.brooklynmuseum.org/opencollection/objects/3980/Ushabti_of_Psamtek (Erişim Tarihi: 27.04.2015)	
Görsel 164. Figüratif Tören Kapları, Meksika.....	76
Kaynak: http://cookjmex.blogspot.com.tr/2012/12/mexico-city-part-5-aztec-cosmology.html (Erişim Tarihi: 27.04.2015)	
Görsel 165. Figüratif Tören Kapları, Peru.....	76
Kaynak: http://www.bbc.co.uk/ahistoryoftheworld/objects/HA8I9FqZTCuAZJQLFflqNg (Erişim Tarihi: 27.04.2015)	

Görsel 166. Terracotta Ordusundan, Süvari Atı.....	77
Kaynak: http://artsmia.org/terracotta-warriors/preview.html (Erişim Tarihi: 27.04.2015)	
Görsel 167. Terracotta Ordusundan, Savaş Arabası Atı.....	77
Kaynak: http://artsmia.org/terracotta-warriors/preview.html (Erişim Tarihi: 27.04.2015)	
Görsel 168. Terracotta Ordusundan, Toprak Askerler.....	77
Kaynak: http://hafif.org/imag/nazokiraze/qin-terra-cotta-army.jpg (Erişim Tarihi: 27.04.2015)	
Görsel 169. Gauguin, “Oviri” (Sauvage), 75x19x27 cm, 1894.....	80
Kaynak: http://en.wikipedia.org/wiki/Oviri_%28Gauguin%29 (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 170. Picasso, “Pregnant Woman”, 110x22x32 cm, 1950.....	80
Kaynak: http://www.nytimes.com/2008/09/05/arts/design/05pica.html (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 171. Miro ve Artigas, “Personnage”, 79x27x29 cm, 1956.....	80
Kaynak: http://catalogue.successiomiro.com/catalogues/ceramics/personnage-1956-108.html (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 172. Grace Bakst Wapner, “Selfportrait”, 38x38x22 cm, 1994.....	81
Kaynak: http://www.lovedfinearts.com/image_1_wapner.html (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 173. Jack Earl, “Stoneman Smiling”, 2003.....	81
Kaynak: http://www.thinkartmakeart.com/cvariety.htm (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 174. Washington Ledesma, “Totem”, 25x21x8 cm.....	81
Kaynak: http://www.washingtonledesma.com/albumpage.php?id=33 (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 175. James Coquia, “Dicephalopod”, 21x23x23 cm, 2009.....	82
Kaynak: http://www.jamescoquia.com/gallery/ceramics/rrfea-t.html (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 176. Paula Rice, “Lazarus”, yükseklik 122 cm.....	82
Kaynak: http://www.paulariceartist.com/#!early-work/ck0q (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 177. Shelley Wilson, “Class of 11W”, 1998	82
Kaynak: http://interpretingceramics.com/issue008/articles/20.htm (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	

- Görsel 178.** Elyse Siegel, “24 Feet”, 2004.....82
Kaynak: http://elisesiegel.com/24_1.html ve http://elisesiegel.com/ceramics_2.html
(Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 179.** Sandy Brown, Full Moon Goddess.....83
Kaynak: <http://www.sandybrownarts.com> (Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 180.** Sandy Brown, “Kara and Ulana”.....83
Kaynak: <http://www.sandybrownarts.com> (Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 181.** Jill Crowley, “Irish Man”, yükseklik: 36 cm, 1979.....84
Kaynak: Flynn, M. “Ceramic Figures A Directory Of Artists”, s.38, 2002
- Görsel 182.** Jill Crowley, “Untitled”, 23 x 51 cm, 1980.....84
Kaynak: <http://www.worthpoint.com/worthopedia/jill-crowley-glazed-ceramic-sculpture-1980-signed-9-x> (Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 183.** Jill Crowley, “Hand”, 39 x 37 cm, 1988.....85
Kaynak: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/d5/7d/fc/d57dfccde5a06567b5bce6cdf0048aee.jpg>
(Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 184.** Jill Crowley, “Empress of Hands”.....85
Kaynak: <https://www.pinterest.com/pin/389561436490720570/>
(Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 185.** Laszlo Fekete, “Time Machine Captured by White Women”, 33x27x22 cm, 1996-1997.....85
Kaynak: https://www.liveauctioneers.com/item/11545290_laszlo-fekete-1958-hungary
(Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 186.** Laszlo Fekete, “Head of Heads”, yükseklik: 85 cm, 1986.....85
Kaynak: Flynn, M. “Ceramic Figures A Directory Of Artists”, s.61, 2002
- Görsel 187.** Laszlo Fekete, “Half-God Half Bloodness”, 1999.....86
Kaynak: Flynn, M. “Ceramic Figures A Directory Of Artists”, s.60, 2002
- Görsel 188.** Laszlo Fekete’nin Kırık Porselen Parçalarını Birleştirerek Ürettiği İşlerden Örnekler.....86
Kaynak: <http://www.ceramique-design.fr/actu-ceramique/2011/trash-porcelaine-de-laszlo-fekete/> (Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 189.** Laszlo Fekete’nin Kırık Porselen Parçalarını Birleştirerek Ürettiği İşlerden Örnekler.....86
Kaynak: <http://jorussfotodiary.blogspot.com.tr/2012/06/shifting-paradigms-in-contemporary.html> (Erişim Tarihi: 02.06.2015)

- Görsel 190.** Viola Frey, “Man and His World”, 1994.....87
Kaynak: <https://www.pinterest.com/pin/170151692146976499/>
(Erişim Tarihi: 25.06.2015)
- Görsel 191.** Viola Frey, “Man Observing Series II”, 270 x 117 x 76 cm, 1984.....87
Kaynak: <https://www.pinterest.com/pin/420945896393247461/>
(Erişim Tarihi: 25.06.2015)
- Görsel 192.** Gertraud Möhvvald, “Büste M. M.”, 1991.....88
Kaynak: http://www.galerie-am-gendarmenmarkt.com/archiv_gaw/BISHER/MOE_03/moe_03.htm
(Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 193.** Gertraud Möhvvald, “Kopf Mit Offenem Mund”, 1997.....88
Kaynak: http://www.galerie-am-gendarmenmarkt.com/archiv_gaw/BISHER/MOE_03/moe_03.htm
(Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 194.** Gertraud Möhvvald, “Mädchenkopf”, 1996.....88
Kaynak: http://www.galerie-am-gendarmenmarkt.com/archiv_gaw/BISHER/MOE_03/weitere_abb.htm
(Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 195.** Michelle Oka Doner, “Soul Catchers”, yükseklik: 5 - 25 cm, 1983.....89
Kaynak: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/05/8f/a0/058fa060d2685bbfe10347f680f9b789.jpg>
(Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 196.** Michelle Oka Doner, Tattooed Doll, 33 x 23 x 23 cm, 1968.....89
Kaynak: <https://www.pinterest.com/pin/237705686557604499/>
(Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 197.** Michelle Oka Doner, Tattooed Doll, 45 x 31 x 36 cm, 1968.....89
Kaynak: <https://www.pinterest.com/pin/453878468669046503/>
(Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 198.** Michelle Oka Doner’ın Doğal Dokuları Kullandığı Bronz Çalışmalarından; “Colossus”, 165 x 66 x 46 cm, 2003, “Woman Disappearing”, 152 x 44 x 23 cm, 2003, “Tempest She”, 158 x 17 x 36 cm, 2002, “Radiant Figure”, 158 x 43 x 28 cm, 2002.....90
Kaynak: <https://www.pinterest.com/pin/501166264756773054/>
(Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 199.** Klaus Schultze, “Fountain”, 500 x 280 x 300 cm, 1983-198491
Kaynak: Flynn, M. “Ceramic Figures A Directory Of Artists”, s.186, 2002
- Görsel 200.** Klaus Schultze, “Untitled”, 720 x 550 x 210 cm, 1975.....91
Kaynak: Flynn, M. “Ceramic Figures A Directory Of Artists”, s.185, 2002

Görsel 201. Melissa Stern, “Gawker”, 102 x 23 x 59 cm, 2012.....	92
Kaynak: http://melissa-stern.com/TalkingCureAudioPages/TalkingCureImg11.php (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 202. Melissa Stern, “Tongue Tied”, 79 x 18 x 92 cm, 2012.....	92
Kaynak: http://melissa-stern.com/TalkingCureAudioPages/TalkingCureImg7.php (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 203. Melissa Stern, “ If The Shoe Fits”, 79 x 33 x 23 cm, 2012.....	92
Kaynak: http://melissa-stern.com/TalkingCureAudioPages/TalkingCureImg5.php (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 204. Vladimir Tsivin, “I Was Told and I Repeat”.....	93
Kaynak: http://reteaualliterara.ning.com/profiles/blogs/incanta-ie-rug-i-ceremonie-din-poetica-sumerian (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 205. Vladimir Tsivin, “3 Amazons”.....	93
Kaynak: http://www.galeriebesson.co.uk/tsivinex8.html (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 206. Vladimir Tsivin, “Two Muses”.....	93
Kaynak: http://www.phillips.com/Xigen/lotimg/Vladimir-Tsivin/NY050211/181/605/550/false/false/false (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 207. Varda Yatom, “Wedding Figures”, 138 x 14 x 9 cm, 2003.....	94
Kaynak: http://www.driscollbabcock.com/artists/slideshow/var-da-yatom#works (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 208. Varda Yatom, “The Squatting”, 2004-2006.....	94
Kaynak: https://www.pinterest.com/pin/416090453049173970/ (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 209. Varda Yatom, “Touching”, 2004-2006.....	94
Kaynak: https://www.pinterest.com/pin/500392208574258313/ (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 210. Varda Yatom, “Equilibrium”, 1997.....	95
Kaynak: https://www.pinterest.com/pin/149815125075869900/ (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 211. Seramik Bünye Üzerinde Tekstil Dokusu.....	96
Kaynak: http://www.gutenberg.org/files/17370/17370-h/17370-h.htm (Erişim Tarihi: 03.05.2015)	
Görsel 212. Örgü Dokusu ve Çuval Formunun Gösterildiği Örnek İllüstrasyon.....	97
Kaynak: http://www.gutenberg.org/files/17370/17370-h/17370-h.htm (Erişim Tarihi: 03.05.2015)	

Görsel 213. Örgü Dokusu ve Çuval Formunun Gösterildiği Örnek İllüstrasyon.....	97
Kaynak: http://www.gutenberg.org/files/17370/17370-h/17370-h.htm (Erişim Tarihi: 03.05.2015)	
Görsel 214. Maya Ben David'in Çalışmalarından Örnekler.....	99
Kaynak: https://www.flickr.com/photos/30372774@N03/ (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 215. Maya Ben David'in Çalışmalarından Örnekler.....	99
Kaynak: https://www.flickr.com/photos/30372774@N03/ (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 216. Maya Ben David'in Çalışmalarından Örnekler.....	99
Kaynak: http://www.mayabendavid.com/Ceramic-Fabric (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 217. Maya Ben David'in Çalışmalarından Örnekler.....	99
Kaynak: http://www.mayabendavid.com/Ceramic-Fabric (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 218. Shannon Donovan, "Doily Project".....	100
Kaynak: http://inliquid.org/complete-artist-list/donovan-shannon/ (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 219. Shannon Donovan, "Doily Project".....	100
Kaynak: http://inliquid.org/complete-artist-list/donovan-shannon/ (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 220. Shannon Donovan, "Motifs".....	100
Kaynak: http://www.crochetconcupiscence.com/2014/11/ceramic-crochet-doily-artist-shannon-donovan/ (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 221. Porselenle Dokuma.....	101
Kaynak: http://www.crochetconcupiscence.com/2014/11/ceramic-crochet-doily-artist-shannon-donovan/ (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 222. Shannon Donovan, "Rest Awhile".....	101
Kaynak: http://inliquid.org/complete-artist-list/donovan-shannon/ (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 223. Stephanie Earl, " Crochet Jug"	102
Kaynak: http://www.stephanieearl.co.uk/wpimages/wp6d7824e3_0f.jpg (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 224. Stephanie Earl, " Crochet Jug"	102
Kaynak: http://www.stephanieearl.co.uk/wpimages/wp6d7824e3_0f.jpg (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 225. Jessica Gardner, "Useful Memories".....	103
Kaynak: http://www.jessicagardnerstudios.com/Useful_Memories_Home.html (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	

Görsel 226. Jessica Gardner, “Useful Memories 3” , 5 x 4 x 9 cm	103
Kaynak: http://www.jessicagardnerstudios.com/Useful_Memories_Home.html (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 227. Jessica Gardner, “Useful Memories 1” , 5 x 3 x 8 cm	103
Kaynak: http://www.jessicagardnerstudios.com/Useful_Memories_Home.html (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 228. Jessica Gardner, “As Delicate...” , 46 x 41 x 43 cm, 2010.....	104
Kaynak: http://www.jessicagardnerstudios.com/Figural_Work_2007_2009.html (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 229. Jessica Gardner, “Family Secrets: A House is Not a Home”, 32 x 27 x 16 cm, 2007-2009.....	104
Kaynak: http://www.jessicagardnerstudios.com/Figural_Work_2007_2009.html (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 230. Jessica Gardner, “Dicotomy Started Young”, 23 x 33 x 21 cm, 2010.....	104
http://www.jessicagardnerstudios.com/Figural_Work_2007_2009.html (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 231. Helen Gilmour, Çay Seti.....	105
Kaynak: http://www.makers.org.uk/pottery/alloaopen (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 232. Helen Gilmour, Çaydanlık.....	105
Kaynak: http://www.makers.org.uk/pottery/alloaopen (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 233. Helen Gilmour, Çaydanlık.....	106
Kaynak: http://ceramicartsdaily.org/wp-content/uploads/2013/05/knittedteapot_620-300x145.jpg (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 234. Helen Martin, Sırlanmış Dantel Detay.....	107
Kaynak: http://musingaboutmud.blogspot.com.tr/2009/04/artist-of-day-helen-martin.html (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 235. Helen Martin,Sırlanmış Dantel Altlıklar.....	107
Kaynak: http://musingaboutmud.blogspot.com.tr/2009/04/artist-of-day-helen-martin.html (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 236. Helen Martin, Sırlanmış Dantel Kaseler.....	107
Kaynak: http://musingaboutmud.blogspot.com.tr/2009/04/artist-of-day-helen-martin.html (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 237. Alice Riehl’in Hareketli Formlarından Örnekler.....	108
Kaynak: http://www.ateliersdart.com/atelier-alice-riehl,1251.htm (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	

- Görsel 238.** Alice Riehl’in Hareketli Formlarından Örnekler.....108
Kaynak: <http://french-lifestyle.com/wp-content/gallery/alice-riehl/27930586.jpg>
(Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 239.** Alice Riehl’in Hareketli Formlarından Örnekler.....108
Kaynak: <http://terreetmontagne.typepad.fr/a/6a00e553e78da288330120a7ee8f68970b-320wi> (Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 240.** Alice Riehl’in Bir Çalışmasından Detay.....108
Kaynak: https://www.ateliersdart.com/fichiers/diaporama/MetO/Wonderhouse_janv13_2_maxi.jpg (Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 241.** Joana Vasconcelos, “O Principe”, 13 x 39 x 34 cm, 2005.....109
Kaynak: <http://www.thisiscolossal.com/2014/07/animal-and-insect-sculptures-wrapped-in-crocheted-webbing-by-joana-vasconcelos/>
<https://www.pinterest.com/pin/382102349611395253/> (Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 242.** Joana Vasconcelos, “Gorette”, 31 x 115 x 90 cm, 2006.....109
Kaynak: <http://www.thisiscolossal.com/2014/07/animal-and-insect-sculptures-wrapped-in-crocheted-webbing-by-joana-vasconcelos/> (Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 243.** Joana Vasconcelos, “Maria Pia”, 180 x 80 x 135 cm, 2013.....110
Kaynak: <http://www.thisiscolossal.com/2014/07/animal-and-insect-sculptures-wrapped-in-crocheted-webbing-by-joana-vasconcelos/> (Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 244.** Joana Vasconcelos, “Conselheiro”, 45 x 41,5 x 42,5 cm, 2014.....110
Kaynak: <https://www.pinterest.com/pin/382102349611395253/>
(Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 245.** Sidonie Villere, “Discipline”, 36 x 13 x 10 cm, 2009.....110
Kaynak: <http://www.sidonievillere.com/sculpture/> (Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 246.** Sidonie Villere, “Discipline II”, 28 x 8 x 8 cm111
Kaynak: <http://www.sidonievillere.com/sculpture/> (Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 247.** Sidonie Villere, “Bind”, 18 x 17 x 16 cm, 2014.....111
Kaynak: <http://www.sidonievillere.com/sculpture/> (Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 248.** Kristen Wicklund, “Untitled”.....112
Kaynak: <http://www.crochetconcupiscence.com/wp-content/uploads/2012/03/porcelain-lace-crochet-art.jpg> (Erişim Tarihi: 02.06.2015)
- Görsel 249.** Kristen Wicklund’un Bir Çalışmasından Detay.....112
Kaynak: <http://www.crochetconcupiscence.com/wp-content/uploads/2012/03/doily-art.jpg> (Erişim Tarihi: 02.06.2015)

Görsel 250. Kristen Wicklund, “Queen Anne’s Lace”	113
Kaynak: http://www.crochetconcupiscence.com/wp-content/uploads/2012/03/crochet-wall-art.jpg (Erişim Tarihi: 02.06.2015)	
Görsel 251. Farklı İplerden Örölmüş Deneme Formları (%100 Yün, %100 Pamuk, %100 Pamuk)	118
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 252. Deneme Formlarının Seramiğe Dönüşmüş Halleri.....	118
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 253. Kullanılacak Döküm Çamurunun Seyreltilerek Hazırlanması	120
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 254. Kullanılacak Döküm Çamurunun Seyreltilerek Hazırlanması	120
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 255. Kullanılacak Döküm Çamurunun Seyreltilerek Hazırlanması	120
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 256. Deneme Formu Üzerinde İlk Katmanın Uygulanışı	121
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 257. Deneme Formu Üzerinde İlk Katmanın Uygulanışı	121
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 258. Deneme Formu Üzerinde İlk Katmanın Uygulanışı	121
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 259. Deneme Formu Üzerinde İlk Katmanın Uygulanışı	121
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 260. Deneme Formu Üzerinde İlk Katmanın Uygulanışı	121
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 261. Deneme Formu Üzerinde İlk Katmanın Uygulanışı	121
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 262. Deneme Formu Üzerinde Katman Uygulanışı	122
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 263. Deneme Formu Üzerinde Katman Uygulanışı	122
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 264. Deneme Formu Üzerinde Katman Uygulanışı	122
Kaynak: Aykut Alp Gürel	

Görsel 265. Pişirime Hazır Hale Getirilmiş Figüratif Form	123
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 266. Pişirime Hazır Hale Getirilmiş Figüratif Form	123
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 267. Pişirime Hazır Hale Getirilmiş Figüratif Form	123
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 268. Pişirime Hazır Hale Getirilmiş Figüratif Form	123
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 269. “Masal Saati”, 27 x 30 x 28 cm, 2012-2014.....	125
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 270. “Egyptic”, 27 x 14 x 13 cm, 2015.....	127
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 271. “Egyptic”, 27 x 14 x 13 cm, 2015.....	127
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 272. “MoM”, 21 x 12 x 10 cm, 2015.....	127
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 273. “MoM”, 21 x 12 x 10 cm, 2015.....	127
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 274. “Eyes of Near East”, 25 x 17 x 17 cm, 2015.....	128
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 275. “Eyes of Near East”, 25 x 17 x 17 cm, 2015.....	128
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 276. “Venus”, 26,5 x 13 x 10,5 cm, 2015.....	128
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 277. “Venus”, 26,5 x 13 x 10,5 cm, 2015.....	128
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 278. “Log into Divinity”, 27 x 51 x 11 cm, 2015.....	129
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 279. “Fül”, 19 x 13 x 11 cm, 2015.....	130
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 280. “Prowl”, 20 x 13 x 11 cm, 2015.....	130
Kaynak: Aykut Alp Gürel	

Görsel 281. “Ploceidae Wannabe”, 40 x 19,5 x 15,5 cm, 2015.....	131
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 282. “Pus on Pentapuss”, 26 x 18 x 18 cm, 2014.....	132
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 283. “Bana İsmail Deyin”, 33 x 37 x 22 cm, 2015.....	132
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 284. “Ard Arda”, 24,5 x 17 x 13 cm, 2015.....	133
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 285. “Ard Arda”, 24,5 x 17 x 13 cm, 2015.....	133
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 286. “Uç Uca”, 26 x 18 x 13 cm, 2015.....	133
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 287. “Uç Uca”, 26 x 18 x 13 cm, 2015.....	133
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 288. “El Ele”, 23,5 x 11,5 x 11 cm, 2015.....	134
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 289. “El Ele”, 23,5 x 11,5 x 11 cm, 2015.....	134
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 290. “Sırt Sırta”, 26,5 x 11 x 11,5 cm, 2015.....	134
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 291. “Sırt Sırta”, 26,5 x 11 x 11,5 cm, 2015.....	134
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 292. “Kafa Kafaya”, 25 x 10 x 11 cm, 2015.....	135
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 293. “Kafa Kafaya”, 25 x 10 x 11 cm, 2015.....	135
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 294. “Dudak Dudağa”, 34 x 20 x 11 cm, 2015.....	135
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 295. “Dudak Dudağa”, 34 x 20 x 11 cm, 2015.....	135
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 296. “Can Cana”, 25,5 x 45,5 x 10 cm, 2015.....	136
Kaynak: Aykut Alp Gürel	

Görsel 297. “Dip Dibe”, 28,5 x 20,5 x 9 cm, 2015.....	136
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 298. “Andy Warhol”, 32 x 28 x 10 cm, 2014.....	137
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 299. “Banksy”, 32 x 28 x 12 cm, 2014.....	138
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 300. “Beatrix Potter”, 32 x 28 x 11 cm, 2014.....	138
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 301. “Frida Kahlo”, 32 x 28 x 10 cm, 2014.....	139
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 302. “Louise Bourgeois”, 32 x 28 x 9 cm, 2014.....	139
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 303. “Salvador Dali”, 32 x 28 x 8 cm, 2014.....	140
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 304. “Vincent Van Gogh”, 32 x 28 x 9 cm, 2014.....	140
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 305. “Barış Manço”, 31 x 18 x 13 cm, 2014.....	141
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 306. “Bob Marley”, 33 x 18 x 14 cm, 2014.....	141
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 307. “Sadri Alışık”, 32 x 18 x 13 cm, 2014.....	141
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 308. “Charlie Chaplin”, 31 x 18 x 14 cm, 2014.....	141
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 309. “Gens Una Sumus 1”, 18 x 55 x 28 cm, 2014	142
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 310. “Gens Una Sumus 2”, 32 x 29 x 29 cm, 2015.....	142
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 311. “İnfaz”, 22 x 35 x 20 cm, 2014.....	143
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 312. “İnfaz”, 22 x 35 x 20 cm, 2014.....	143
Kaynak: Aykut Alp Gürel	

Görsel 313. “Propaganda”, 30 x 12 x 11 cm, 2015.....	144
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 314. “Propaganda”, 30 x 12 x 11 cm, 2015.....	144
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 315. “Let’s Rock”, 19,5 x 15 x 12 cm, 2014.....	145
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 316. “Laundry”, 18 x 21 x 14 cm, 2014.....	145
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 317. “Do You Even Lift Bro”, 12,5 x 10 x 10 cm, 2014.....	145
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 318. “King of Others”, 23 x 16,5 x 11 cm, 2014.....	145
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 319. “Sangre Azul”, 22,5 x 23 x 11 cm, 2014.....	145
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 320. “Oiga”, 23 x 14 x 11 cm, 2014.....	146
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 321. “Boo”, 45 x 41,5 x 3 cm, 2015.....	146
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 322. “Kalabalık I”, 58 x 50 x 7 cm, 2014.....	147
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 323. “Kalabalık II”, 58 x 50 x 7 cm, 2014.....	147
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 324. “Yaralı”, 33 x 26,5 x 7 cm, 2014.....	147
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 325. “Dönüşüm”, 31 x 28 x 7,5 cm, 2014.....	147
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 326. “Yeryüzü”, 32 x 27 x 5,5 cm, 2014.....	147
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 327. “Ö Y P”, 13 x 30 x 12 cm, 2014.....	148
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 328. “Caring”, 30 x 13 x 11 cm, 2015.....	148
Kaynak: Aykut Alp Gürel	

Görsel 329. “Caring”, 30 x 13 x 11 cm, 2015.....	148
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 330. “Cenaze”, 36,5 x 40 x 19 cm, 2015.....	149
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 331. “Cenaze”, 36,5 x 40 x 19 cm, 2015.....	149
Kaynak: Aykut Alp Gürel	
Görsel 332. “Cenaze”, 36,5 x 40 x 19 cm, 2015.....	149
Kaynak: Aykut Alp Gürel	

GİRİŞ

1.1. Çalışmanın Amacı

Geçmişten günümüze kadar ulaşan seramik objelerin ve örgünün biçimsel yapısı hayat şartları ve ona bağlı olarak da malzemelerde oluşan farklılıklar nedeniyle değişime uğramıştır. Tarihi gelişim sürecinde dinsel kullanıma yönelik veya süs eşyası olarak üretilen seramik figürlerin koleksiyon objesi ya da sanat eserine dönüşümünden söz etmek mümkündür. Aynı şekilde örgünün de günlük kullanımın yanında sanat içinde kendine yer bulduğu bilinmektedir. İnsanlık tarihi içinde önemli yer tutan seramik ve tekstil sanatlarının bu değişim ve gelişim sırasında yollarının zaman zaman kesiştiğine dair örnekler bulunmaktadır. Yapılan araştırmayla özellikle günümüze kadar ulaşmış ve örnekleri dünyanın çeşitli müzelerinde sergilenmekte olan antik dönem figürlerinin bazılarında bu duruma dair belirtiler olduğu düşünülerek figüratif bağlamda çağdaş bir yaklaşımla benzer bir kesişim sağlanması hedeflenmiştir.

Bu araştırma;

- Tarihsel gelişimlerinde süreçsel benzerlikleri bulunan, biçimsel özelliklerinden dolayı malzemeyi esas alan seramik ve tekstil sanatının çağdaş bir birliktelik ortaya koyarak sentezlenmesi nasıl gerçekleştirilebilir?
- Sanatta örgüye nazaran daha sağlam bir yere sahip olduğu düşünülen seramik ile birliktelik sağlanması halinde örgünün ve örgücünün sanatta daha sağlam bir yer edinmesine katkı sağlanabilir mi?
- Biçimsel olarak seramik eserlerde zaman zaman kullanılan tekstilin farklı ve yenilikçi bir şekilde kullanılmasıyla seramik sanatına nasıl bir katkı sağlanabilir? gibi sorulara cevap bulmaya çalışılarak devam etmiştir.

Sonuç olarak yapılan çalışmayla; Japon popüler kültürünün bir uzantısı ve örgüde figüratif bir dile sahip olan amigurumi eserlerinin anlam ve işlevlerini tespit etmek ve bu objelerin koleksiyon objesi ya da süs eşyasından sanat eserine dönüşümünden söz

etmek ayrıca günümüz seramik sanatında figüratif bağlamda sağlayabileceği etkilerin incelenmesi amaçlanmıştır.

1.2. Çalışmanın Kapsamı

Geniş bir yelpazeyi kapsayan figüratif seramik ve amigurumi objelerinin bilimsel kavramını araştırmak, örgüyü seramiğe dönüştürürken kullanılan tekniğin tam olarak idealleştirilmesi ve bu tekniğin kullanılacağı tüm alanları belirtmek, özellikle konuyla ilgili akademik yazında henüz bir bilgi bulunmadığından; uzun süreli bilgi toplama ve belgeleme gerektiren zahmetli bir süreçtir. Bu yüzden bu araştırma öncelikle araştırmacının amigurumi objelerini, tasarladığı kompozisyonlar için seramiğe dönüştürmek için yapmış olduğu denemelerin sunulacağı, araştırmacıya ilham kaynağı olan, konuyla alakalı olabilecek yan konuların ve kişilerin belirtileceği ayrıca aynı konuda çalışmak isteyen kişiler için cesaretlendirici olacak bir ilk adım niteliğinde düzenlenmiştir.

Bu çalışmanın 1. 2. ve 3. bölümlerinde; örgü ve amiguruminin tanımı yapıp seçilen konunun daha anlaşılır hale gelmesi sağlanarak, tarihsel süreçte örgünün, figüratif sanatın ve seramiğin ortak kültürel gelişiminden bahsedilmiştir. Seramik objeler gibi örgünün de günlük anlam ve işlev değişimi ele alınıp, koleksiyon ve sanat objesine dönüşümü değerlendirilmiştir. Modern sanatta örgü ve figüratif seramiğin örnekleri incelenmiş, ayrıca örgünün seramik sanatına yansımaları da ele alınmıştır. Seramik sanatında figüratif bağlamda örgünün özgün bir yansımasını yakalayabilmek adına seçilen amigurumi ile yapılan denemeler sonucu oluşturulan seramik eserlerin değerlendirilmesinin ardından toplanan bilgiler doğrultusunda sonuç bölümü hazırlanmıştır.

1.3. Çalışmanın Yöntemi

Çeşitli kitap, dergi, müze kataloğu ve broşürleri, makaleler ve tezler incelenmiştir. Yazınsal olarak özellikle örgü ve amigurumi konusunda yazılı yeterli kaynağa ulaşılamaması nedeniyle araştırma daha çok internet kaynakları kullanarak yapılmıştır. İnternet bu konuda uzman kişiler, sanatçılar ve koleksiyoncular ile yazışılması ve bilgi

alınması için de en etkili yöntem olmuştur. Özellikle örgü ve amigurumi konusu için yurtdışında bulunan derneklerle iletişime geçilmiş, yine yurtdışında örgüyle ilgili büyük koleksiyonlara sahip müzelerde araştırma ve inceleme yapılması planlanmış, müzelerin ve derneklerin bilirkişileri ve sanatçılar ile görüşülerek belgeleme ve ortak proje çalışmaları yapılması konusunda bağlantılar kurulmuştur. Ancak tez araştırma ve yazımı sürecinde maddi olanaksızlıklar ve zaman kısıtlılığı nedeniyle bu bağlantılar sonuçlandırılmamıştır. Özellikle Türkiye’deki amigurumi sanatçıları ve Eskişehir’deki örgücülerle tanışılarak beraber çalışma ortamları sağlanmıştır. Sonuç olarak amiguruminin figüratif seramik alanında nasıl kullanılabileceği konusunda yazınsal olarak derlenen bilgiler çalışılan konuyla ilgili destekleyici uygulama görselleri ile birlikte sunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

TEKSTİL, ÖRGÜ VE AMİGURUMİ

1. TEKSTİL VE ÖRGÜ

1.1. Tanım ve Tarihçe

Tekstil; lif ya da lif haline getirilebilen her türlü malzemenin çeşitli yöntemlerle birleştirilmesiyle oluşturulabilen yapıların genel adıdır. En temel tekstil oluşturma yöntemleri olan örme ve dokuma eski çağlardan beri insanlar tarafından kullanılmaktadır. Şapka, başlık, kemer, sandalet, hasır, sepet, file, ağ, çanta vb. birçok kıyafet, örtü, aksesuar veya eşya örneğine neredeyse bütün kültürlerde rastlanılabilmektedir. Tarihsel süreçte farklı kültürlerle ait bu tarz örnekler birçok çeşitli malzeme kullanılarak üretilmiştir.

Basit dokumalarda kullanılan en ilkel örgü malzemeleri; genellikle değişen boyutlarda iplik halinde eğrilip kullanılan ağaç kabuğu, keten, kenevir ve çeşitli otlardan oluşan liflerdir. Ayrıca dallar, kökler, sarmaşıklar, kirpi okları, tüyler ve hayvan dokuları da birbirine dolanarak ya da bükülerek bu amaçla kullanılmıştır.

İnsanlığın giyinme ihtiyacıyla doğan tekstil, örgünün kullanıldığı en büyük alan olarak bilinmektedir. Tekstilde örme, devamlı bir ipliğe, şiş, tığ, iğne, mekik gibi araçlarla veya makineler vasıtasıyla ilmekler verilerek oluşturulan bir kumaş üretme yöntemidir.

Örme işleminin, dolayısıyla örme dokularının, insanlığın ilk ve ilkel teknik uğraşlarıyla başladığı kabul edilmektedir.

Paleolitik dönem insanın doğanın zorlu koşullarına karşı verdiği mücadele sonucunda postları, saz ve otları; giyim, barınma ve süs gibi amaçlarla kullanmaya başlaması, yeryüzünün en eski uğraşlarından biri olan tekstil el sanatının da temelini atmıştır. 20. yüzyılın başlarına kadar sadece bir zanaat olarak varsayılan tekstil el sanatları; sanat, tasarım ve teknoloji gibi birçok alanın karşılıklı etkileşiminin bir sonucu olan serbest tekstillerin oluşum sürecinde etkin rol oynamış, bu sanat dalına plastik sanatlar alanında ayırıcı yapısal özelliğini veren en önemli faktörlerden biri olmuştur (Akbostancı, 2000: 68).

Başlangıç tarihi hakkında çeşitli görüşler bulunsa da örgü insanlık tarihi boyunca önemini daima korumuştur. Örme eylemi için bugün hala kullanılmakta olan basit şiş, mil, tığ gibi elemanların ve tüm kültürlerle ait giysi örneklerinin yapısal benzerlikleri örgünün biçimsel işleyişinin genelde değişmediği konusunda bir fikir verebilmektedir. Yine de örme, tekstilin de zamanla değişmesiyle gelişerek ihtiyaçtan doğan günlük kullanımının dışına çıkmayı başarmıştır. İnsanlığın kültür tarihi ile beraber gelişen tekstil sanatı içinde yapı oluşturunca bir teknik olmasının yanında biçimsel farklılıklar yaratmak için de kullanılmaya başlanmıştır. Yapısı gereği kuvvetli bir biçimsel özellik sağlayan örgünün, öncelikle tekstilin kendi içinde daha sonra da diğer sanat alanlarında kullanılabilirliği her geçen gün daha yaygın hale gelerek artmıştır.

1.1.1. Örme

Örme en genel haliyle; tek iplik sistemiyle ilmek oluşturulması ve bu ilmeklerin birbirine bağlanması işlemidir. “Türkçe ‘örme’ karşılığı olarak Latince ‘triko’, Almanca ‘Strick ve Wirk’, İngilizce ‘Knitting’, Fransızca ‘Maille’ deyimleri kullanılmaktadır (Tasmacı, 1985: 19)”.

Tekstilde bir yüzey oluşturma tekniği olan örme, teknolojinin söz konusu olmadığı ilk zamanlardan bu yana özellikle kumaş elde etmek ve giyecek üretmek için kullanılmıştır.

1.1.2. Örgü

Örgü yün, ipek, pamuk ya da başka bir madde ipliğinin özel şiş, tığ, iğne, mekik gibi araçlarla yapılmış ilmeklerinin, örme olarak bilinen bu bir araya getirilme işlemi sonucu ortaya çıkan yüzeye verilen isimdir.

İnsanlık tarihinde örgünün yer ve zaman olarak başlangıcı konusunda birçok farklı fikir ortaya atılmaktadır. Bazı görüşler örgünün insanlığın ilk ilkel kökenlerine ait olduğunu savunur, bazıları Arap göçebelerin Avrupa’da zanaat amaçlı olarak örgüyü kullanmalarını başlangıç addeder fakat örgü sanatının Pers kökenli olduğunu savunan görüşler de bulunmaktadır. Ayrıca (Yağan, 1974: 9)’a göre bazı kronolojik kaynaklarda örme tekniğinin M.Ö. 5. ve 6. yüzyıllar arasında ve Orta Asya Türkleri ile Mısırlılar tarafından aynı zamanlarda kullanıldığı kaydedilmiştir. Fakat bulunan eski örnekler bakıldığında ortak bir görüş olarak ilmeklerin tuzak düğümlerine benzeyişi ve kullanılan gereçlerin basitliği örmenin avcı göçebe toplumlarda doğduğu tezini güçlendirmektedir.

El örmeciliği ile doğal malzemeler kullanılarak başlayan örgü, birinci dünya savaşından sonra ortaya çıkan sentetik iplerin etkisiyle ve örme makinelerinin de gelişimiyle hızla ilerlemiştir.

1.1.3. Tığ İşi (Kroşe)

İngilizce’de karşılığı ‘Crochet’ olan tığ işi (kroşe), tığ (kroşe kancası) kullanılarak iplikten dokuma elde etme işlemidir. Bu kelime Orta Fransa’da kanca anlamına gelen ‘Croc’ veya ‘Croche’ kelimesinden gelmektedir. Tarihte eski kültürlerde tığ işinin kullanıldığı bilinse de bulunan ilk örnekleri 1600’lü yıllara aittir. Avrupa’daysa ilk örnekler 1800’lü yıllarda ortaya çıkmıştır.¹

¹ <http://www.crochet.org/?page=CrochetHistory> (Erişim Tarihi: 01.07.2015)

Tığ işleme örgü işlemeyle benzer olup iplik ilmeğini diğer ilmeklere doğru çekmeyi içermektedir. Örgü şişleri yerine tığ kullanılan tığ işinde örgüden farklı olarak bir zamanda tek bir ilmek aktiftir.

1.2. İnternet ve Örgü

Örgü örmek için muhakkak sosyal bir neden gerekmesede insanları bazen para kazanmak, rahatlamak, yaratıcı ruhlarını beslemek, hayır kurumlarına bağış yapmak, bazen de sadece vakit geçirmek için bir araya gelip örerler. Bu belki de örgünün yapısıyla alakalıdır. “Örgü, tüm yaşamları birbirine bağlayan ahenk ağını anlayabilmek için bir metafor ve kişiye aynı anda hayatın kırılganlığını ve gücünü gösterebilen engin ve yaratıcı bir uygulamadır (Murphy, 2002: vii)”.

Modern çağda elde üretilen ürünlerin, nadirliğine ve özgünlüğüne göre ender ve genellikle de pahalı olduğu teknolojik toplumlar ortaya çıkmıştır. Bu toplumlarda aşırı tüketimin norm olduğu ve insanların hayatlarının giderek daha da yoğun hale geldiği düşünülecek olursa, ender bir ürün ortaya çıkarmak için zaman, enerji ve motivasyonu bulmanın zor olmakla beraber tatmin edici de olduğu düşünülmektedir. Bu konuda “...insanlar örgü zanaatının (...) nerede durduğu hakkında bir kesinliğe sahip değillerdir. Bu belirsizlik, bilişim teknolojisinin en yüksekte olduğu ve bir insanın el yapımı olarak bir şey üretmesinin ‘acayip’ ve alışılmamış olduğu bir toplumda giderek artmaktadır (Stalker, 2000: 2).” gibi söylemler olsa da 2000’li yıllarda örgünün değerinin arttığı, bir sanat objesine dönüşerek giderek popülerleştiği görülebilmektedir. Bu süreçte en büyük etkenin internet olduğu kanısına varılmaktadır.

İnternet, ortak paydaları olan insanların bir araya geldiği en büyük sosyal ortamdır. Çeşitli internet sayfaları, bloglar ve forumlar sayesinde insanlar birçok farklı konuda paylaşımda bulunmak için bir araya gelmektedir. “Teknoloji dünyanın her bir köşesine yayıldıkça internet, dünya çapındaki zanaatkarların da iletişim halinde olabilmeleri, işlerini sunup hatta satış yapabilmeleri adına bir odak noktası haline gelmiştir (Minahan ve Cox, 2007: 5)”. Örgü konusunda da böyledir, başta ‘<http://www.ravelry.com>’ ve

‘<https://www.etsy.com>’ olmak üzere örgücülerin ve örgü severlerin bir araya geldiği, ürünler, şablonlar, alet ve malzemelerle ilgili bilgilerin paylaşıldığı, ürünlerin satıldığı birçok internet sayfası, forum veya blog vardır.

Tarih boyunca örgünün popülerliği artıp azalmışsa da bilişim teknolojisi örgücülerin organize olmasına, kaynaklarını paylaşmalarına ve topluluklar kurmalarına fırsat sunarak son zamanlarda örgüye gösterilen ilginin patlamasında önemli bir rol oynamıştır.

Şüphesiz bir şekilde teknoloji, örgünün son zamanlarda artmış olan popülaritesini korumada ve devam ettirmede önemli bir etken olarak varlığını sürdürmektedir.

1.3. Sanatta Örgünün Kullanımı

Modern çağda örgü, toplumsal olarak hala genel kullanımıyla daha yaygın olsa da, sanatsal alanda da birçok farklı teknik ve malzemeyle üretilmiş olarak yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.

“Dillerin nasıl doğduğunu bilmediğimiz gibi, sanatında nasıl doğduğunu bilmiyoruz. Eğer tapınak ve ev inşası, resim ve heykel yapımı ve dokuma gibi etkinlikleri sanat olarak sayarsak, dünyada sanatçının bulunmadığı tek bir topluluk yoktur (Gombrich, 2007: 39)”.

Stanford Felsefe Sözlüğünde Thomas Adajian, sanatın tanımını yaparken, tarih boyunca neyin sanat olarak adlandırılacağına dair fikirler sürekli değişmiş, bu geniş anlama zaman içinde değişik kısıtlamalar getirilip yeni tanımlar yaratılmıştır demektedir.²

Sanat bilindiği üzere ilk kez Platon tarafından, tahmini olarak 2400-2500 yıl kadar önce bir olgu olarak tanımlanmaya başlanmıştır. O zamandan beri sanatın ne şekilde tanımlanabileceği, sanat eserinin ne olduğu hatta tanımlanabilir olup olmadığı bile hala

² <http://plato.stanford.edu/entries/art-definition/#HisDef> (Erişim Tarihi: 27.06.2015).

tartışılıyor olsa da aslında sanat insanlıkla yaşıt sayılmaktadır. Tarih boyunca insanlar sanat sayesinde farklı bakış açıları kazanmakta, duygu ve düşüncelerini aktarmaktadır.

İnsan, nasıl duymaya, düşünmeye başladığı andan itibaren kelimenin gerçek anlamıyla hayata girmiş olursa, insanlık da duygularını ve düşüncelerini sesler, çizgiler ve renklerle canlı ve cansız simgeler halinde şekillendirmeye başladığı andan itibaren, gerçekten sanat sahnesine çıkmış olur (Oskay, 2012: 3).

Duygu ve düşüncenin önemi kadar, kullanılan malzemenin de sanatta ayrı bir yeri vardır. Sanat için kullanılacak malzemede herhangi bir sınır bulunmamaktadır. Kullanılan malzeme değiştikçe, kullanılan yöntemler, araçlar, biçimler de değişmektedir. Nasıl kullanılan malzemelerin kendilerine özgü bir biçimi varsa sanat dallarının da kendine özgü bir anlatımı vardır.

Sanat eserinin amacına göre, kullanılacağı yer, anlatılmak istenen konu, kullanılacak malzeme, kullanılacak teknik, toplumun o andaki ekonomik, kültürel ve teknik düzeyi ile tespit edilir. Görsel iletişim bütün sanat formlarında geneldir fakat materyaller değişir (Akyol, 2010: 8).

Disiplinler arası bir etkileşimle bu biçimler birleşip farklı bir bütünlük oluşturabilmektedir. Bu alanlar içerisinde tekstilin örneklerinin de sanat tarihi boyunca, birçok farklı biçimsel birliktelik ile beraber farklı sanatsal alanlarda ortaya çıktığı görülmektedir. Özellikle tekstilin temelini oluşturan örgü diğer sanat alanlarında da sıkça karşımıza çıkmaktadır.

Tekstil alanında ipliğin, direk parmaklar ya da şiş, tığ, iğne ve mekik gibi araçlar kullanılarak ilmekler halinde bir araya getirilmesi demek olan örgü, bir yüzey oluşturma tekniğidir. Sanatın birçok alanında hem yüzey oluşturma, hem doku sağlama hem de kaplama olarak örgünün kullanıldığı mevcut örnekler bulunmaktadır.

Özellikle modern sanatçılar, gelenekselliğin dışına çıkarak ya da geleneksel değerleri yeniden yorumlayarak örgü sanatını yeni biçimlerle ortaya koymaktadır.

Dantel, tığ işi vb. gibi örgünün yan alanlarının popülerleşerek gelişmesiyle birlikte örgü, Batı'da plastik sanatlar kapsamında çoktan yerini almıştır. Bununla ilgili olarak "2001 yılında New York'ta The Museum of American Design'da sergilenen 'Radical Lace and

Subversive Knitting’ şu ana kadar en çok ilgi çeken örgü sanatı sergisi olmuştur (Oskay, 2012: 63)”. (Görsel 1, 2, 3, 4)

Görsel 1, 2, 3, 4 Radical Lace & Subversive Knitting Sergisi, New York, 2001

Ülkemizde de bazı sanatçılar tarafından kullanılmakta olan örgünün, biçimsel olarak plastik sanatlara serbest olanaklar sunmasının yanında, günlük yaşamda da sıkça kullanılıyor oluşu nedeniyle izleyici ile sanat eseri arasında diğer malzemelere kıyasla daha insani ve hatta duygusal bir bağ oluşturduğu söylenebilir.

1.3.1. İşlerinde Örgü ve Tığ İşi Kullanan Bazı Sanatçılar

1.3.1.1. Patrick Ahern, ABD

Kroşe giyecekler üreterek örgüye başlayan Patrick Ahern³, duvar sanatını çok sevdiğini fark ederek bu alana yönelmiş daha sonra ise işleri kroşe portrelere doğru evrilmiştir (Görsel 6,7). Genelde portre çalışan sanatçı bazen gerçek boyutlu işler de yapmaktadır

³ www.patahernart.com

(Görsel 5). Güncel işleri; iki boyutlu portrelerden üç boyutlu figürler yaratmaya uzanmakta ve farklı ifadeler taşıyan, karakterli ve yaratıcı detaylı kroşeler görülmektedir.

Görsel 5 Patrick Ahern, “Orange Papa”, 183 x 69 cm, 2012

Görsel 6 Patrick Ahern, “Katie”, 41 x 31 cm, 2014

Görsel 7 Patrick Ahern, “Yarn”, 77 x 124 cm, 2011

1.3.1.2. Barbara De Pirro, ABD

Barbara De Pirro⁴, tasarımcı ve zanaatkarlar barındıran bir aile içinde büyümüş olduğundan birçok araç ve yöntemle çalışma fırsatı bulmuştur bu yüzden çalışmalarını üretirken içerisinden seçebileceği geniş bir palet kullanmaktadır.

⁴ www.depirro.com

Biyomorfik heykel ve enstalasyon çalışmaları ile tanınan sanatçı özellikle kullanılmış plastik malzeme tercih etmekte ve bu sentetik malzemeyi örererek organik formlara çevirmektedir. Eserleri ekolojik kaygılara ses vererek, insanın çevre ile olan ilişkisini yansıtmaktadır.

Görsel 8 Barbara De Pirro, "Catkin" (detay), 2013

Görsel 9 Barbara De Pirro, "Pollinate" (detay), 2011

Doğanın direncini, biçim ve işlevinin mükemmelliğini aynı zamanda kırılganlığı ve savunmasızlığını konu edinen işler üreten sanatçı, atık plastiğı tekrar keşfederek sentetik malzemeyi organik heykellere, enstalasyonlara dönüştürmekte, malzeme ve formun bilinçli olarak karşıtlık için bir araya gelmesini sağlamaktadır (Görsel 8, 9, 10, 11).

Görsel 10 Barbara De Pirro, "Fungo Plastica", Carkeek Park, CoCA Seattle, WA 2009

Görsel 11 Barbara De Pirro, "Roots & Vines", Bellwether Biennial, Bellevue, 2012

1.3.1.3. Nathalie Doolaard, Hollanda

Yumuşak heykelsi objeler yaratan Nathalie Doolaard⁵, kıyafet, takı ve kadınlar için el çantaları tasarlayıp üreterek örmeye başlamıştır. Daha sonra bu ilgi alanını heykellere doğru genişleterek ve bu alanın fırsatlarını değerlendirerek kendi tekniklerini de geliştirmiştir. Genellikle parlak renklere sahip pamuk ve sicim ile çalışmaktadır(Görsel 12, 13, 14).

Görsel 12 Nathalie Doolaard, “Torn”, yükseklik: 50 cm, 2015

Görsel 13 Nathalie Doolaard, “Crocheted Green Vase”, yükseklik: 40 cm, 2014

Görsel 14 Nathalie Doolaard, “Aquarius”, yükseklik: 160 cm, 2015

⁵ www.behance.net/NathalieDoolaard

1.3.1.4. Katika Penzia Ekaterina, Rusya

Katika⁶ adı altında işler üreten sanatçı özellikle yaptığı ünlü insanların portreleriyle tanınmaktadır (Görsel 15, 16, 17).

Görsel 15 Katika, “Bob Marley”, 85 x 100 cm, 2014

Görsel 16 Katika, “Hayao Miyazaki”, 60 x 80 cm, 2014

Görsel 17 Katika, “Yolandi”, 60 x 60 cm, 2015

Tarzı kendine has çarpıcı renkler ve güçlü yüz ifadelerine sahipken işlerinde hayvan ve natürmort fotoğraf uyarlamalarını da kullanmaktadır (Görsel 18, 19, 20, 21).

Görsel 18, 19, 20, 21 Katika'nın Çalışmalarından Örnekler

⁶ <https://www.etsy.com/ru/shop/KatikaCrochetArt>

1.3.1.5. Orly Genger, ABD

Çalışmalarının çok ilkel bir dürtü olan inşa etme isteğinden ortaya çıktığını belirten Orly Genger⁷, büyük boyutlardaki çalışmalarıyla tanınmaktadır. Heykellerini öncelikle stüdyosunda adeta düğüm ve boyalarla boğuşarak dağcı halatlarından yüzlerce bölüm olarak yapmakta ve ardından heykellerini yerinde birleştirmekte olan sanatçı, bu süreci fiziksel zorlu ve işinin önemli bir parçası olarak tanımlamaktadır⁸. Elleriyle düğümleyerek oluşturduğu anıtsal heykeller için genellikle atık halatlar kullanmaktadır (Görsel 22, 23, 24).

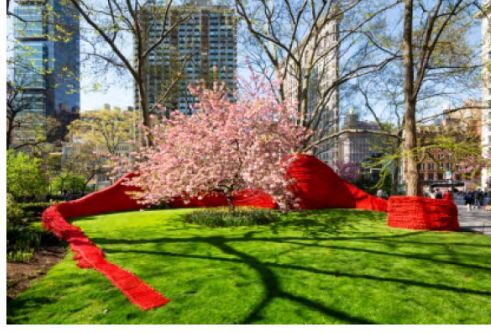
Görsel 22 Orly Genger, "Terra", 2014

Görsel 23 Orly Genger, "MASSPEAK", 2014

⁷ www.orlygenger.com

⁸ Roberts, Veronica ve Panetta, Jane (2010). "Orly Genger". Museo Magazine XIV.

Görsel 24 Orly Genger, “Red, Yellow and Blue”, 2014

2012’de kalıp, alüminyum ve bronz ile çalışmaya başlamıştır. Döküm heykelleri hem halatlı işlerine hem de yaptığı detaylı çizimlere atıfta bulunmaktadır (Görsel 25, 26, 27, 28).

Görsel 25 Orly Genger, “Big Toe”, 33 x 28 x 28 cm, bronz, 2012

Görsel 26 Orly Genger, “Untitled”, 31 x 33 x 8 cm, alüminyum, 2012

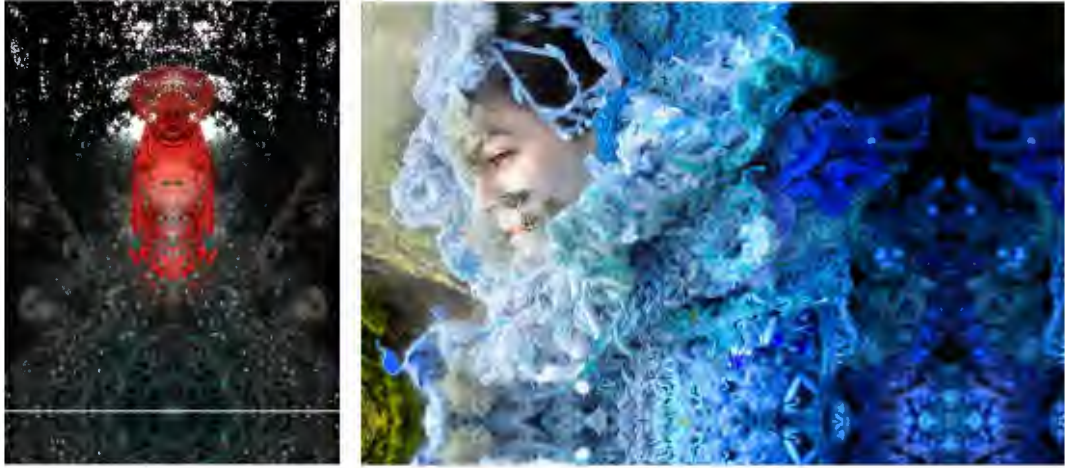

Görsel 27, 28 Orly Genger’in Çizimlerinden Örnekler

1.3.1.6. Mandy Greer, ABD

Fotoğraf, performans, enstalasyon gibi birçok farklı alanda çalışmalar üreten Mandy Greer⁹, kadının sahip olduğu doğal yaratma gücünü kişisel deneyimleri sayesinde eserlerine kanallize etmektedir. Tıg ile çalışan sanatçı, inşa ettiği yenedünyalar ile alternatif doğal ortamlar kurarak insanların hayal gücünü tetiklemektedir (Görsel 29, 30, 31, 32) .

Sanatçının heykelleri genellikle İzlanda, İtalya ve Fransa gibi seyahat ettiği yerlerden ilham bulmaktadır. Çalışmalarının kökleri kimi zaman kişisel hayatına, kimi zamansa doğal hayata bazen de mitolojik çıkarımlara dayanmaktadır.

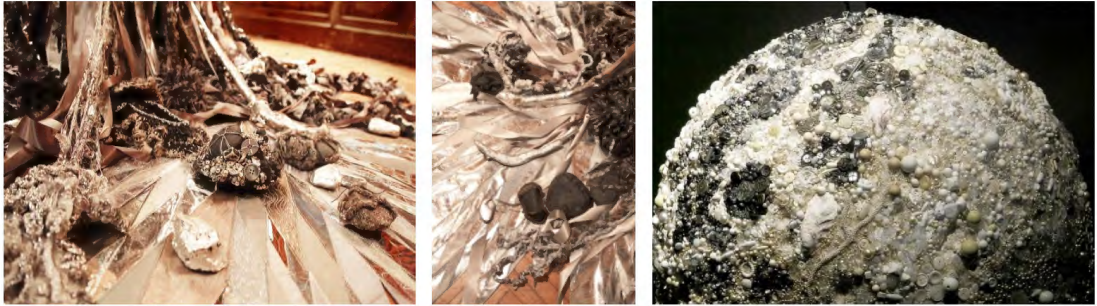
Görsel 29, 30 Mandy Greer'in Fotoğraf Çalışmalarından; “Ember”, 2014 ve “Waters of Your Face”, 2009

⁹ www.mandygreer.wordpress.com

Görsel 31, 32, 33 Mandy Greer'in New York Hudson River Museum İçin Yaptığı "Ecstatic Moment" Adlı Enstalasyon Çalışmasından Detay; "Every Moment Lost is Lost Forever", "Celestial Realm", "Vermilion Room", 2013

Bağ ve bağlanma hissinin sanatsal süreci için tamamlayıcı bir öge olduğu düşünülen sanatçının bazen eserlerinde kendi saçından bir tutam veya eski giyeceklerinden bir parça işlenmiş olarak bulunurken; enstalasyonları farklı yerlerden topladığı taşları barındırmaktadır¹⁰ (Görsel 34, 35, 36).

Görsel 34, 35, 36 Mandy Greer'in Çalışmalarından Detaylar

¹⁰ Hodara, Susan (2014). "Stitching Together Yarn, Memory and History", New York Times.

1.3.1.7. Jo Hamilton, ABD

İskoçya doğumlu Jo Hamilton¹¹ ailesinde örgüyle uğraşan annesi ve büyükannesinden etkilenmiştir. Öğrendiği kroşe ile eğitimini aldığı resmi birleştirerek eserler üretmektedir. Eserlerinde canlı renkler, zengin gelenek ve çağdaş yaklaşımın şekillendirdiği kroşe tekniğinin karmaşık detaylarıyla, ilgi çekici ve dokunaklı bir etki kazanmaktadır. Sanatçının büyük ölçekli çalışmalarını düğümlemiş yünden tığ işine kadar farklı örgü teknikleriyle oluşturulmuş portreler, şehir manzaraları, dev erkek nüleri ve gizemli maskeli kadınlar oluşturmaktadır (Görsel 37, 38, 39).

Görsel 37 Jo Hamilton, “Shine Reclining”, 115 x 263 cm, 2013

Görsel 38 Jo Hamilton, “I Crochet Portland”, 160 x 300 cm, 2006-2009

¹¹ www.johamiltonart.com

Görsel 39 Jo Hamilton, “Groucho Gia”, 130 x 92 cm, 2013

İşlediği konular geniş bir alana yayılmakta olan sanatçının porteleri tanıdığı insanlardan, sabıka kayıt fotoğrafları ve tanınmış kişilere kadar geniş bir kitleyi barındırmaktadır (Görsel 40).

Görsel 40 Jo Hamilton’ın Portre Çalışmalarından Örnekler

1.3.1.8. Caitlin McCormack, ABD

Caitlin McCormack¹², formları gerçekçi olmaktan çok rüyalardan fırlamış gibi görünen kroşe iskeletleriyle tanınmaktadır (Görsel 41, 42, 43, 44, 45).

Görsel 41 Caitlin McCormack, “Twitchy”, 2014

Görsel 42 Caitlin McCormack, “Umbrella Sentinel”, 2014

Görsel 43 Caitlin McCormack, “Obiectum Vanitas”, 2011

¹² www.caitlintmccormack.com

Pamuk ipliğini yapıştırıcı yardımıyla karışık bir şekilde gerginleştirerek yapısal olarak kemik dokusuna benzer bir görünüm ortaya çıkaran sanatçı, bu kroşe sicim yapıyı çalışmalarının temel hücresi olarak kullanmaktadır.

Görsel 44 Caitlin McCormack, "Untitled", 2014

Görsel 45 Caitlin McCormack, "The Resolution", 2013

Farklı organizmaların iskeletlerine bakılarak şekillendirilmiş, kişisel taksonomi çalışmaları olarak nitelendirilebilecek tarzdaki eserleri sembolik anlatımlara sahip heykelsi formlardır (Görsel 44, 45). Bazen karma yöntemler uygulayan sanatçı, bazı çalışmalarında kafatası parçaları, antika takma dişler de kullanmaktadır (Görsel 46).

Görsel 46 Caitlin McCormack, "Supersymmetry I", 2012

1.3.1.9. Ramekon O'Arwisters, ABD

Sanatını gelenek ve tekniklerini sergilemek, toplumu birlikte üretmeye teşvik etmek, beraber sanat yapmaya cesaretlendirmek, insanı toplum içindeki rolü ve gücü hakkında düşünmeye itmek ve insanlara ırkçı, cinsiyetçi politikaların gerçekliğini göstermek için kullandığını ve bunların hiçbir zaman aklından ve işlerinden eksik olmadığını belirten Ramekon O'Arwisters¹³; düzenli olarak 'Crochet Jam' adlı projesi dahilinde kroşe buluşmaları düzenlemektedir.

Görsel 47 Crochet Jam, 13 Eylül -25 Ekim, 2014, New York

Herkesin katılabileceği bu buluşmalarda hep beraber sanatçının 'Spirit Tapestries' (Ruh Duvar Dokumaları) adını verdiği tasarımlar ortaya çıkarılmaktadır (Görsel 47, 48, 49). Sanatçının güvenli ve kucaklayıcı bir ortamda halka açık sanat yapmanın, farklı insanları bir araya getiren ve ilişkileri güçlendiren bir köprü olabileceğini gösterdiğine inandığı bu buluşmalara bazen 100'e yakın insan katılmaktadır.

¹³ www.crochetjam.com

Görsel 48, 49, 50 Ramekon O'Arwisters'in Çalışmalarından Örnekler

1.3.1.10. Judy Tadman, İngiltere

İp heykellerini yaratmak için doğal liflerle kuş yuvasına benzeyen formlar yaratma çabasıyla bulduğu tekniği modüler tasarıma ve istenilen bir obje için çağdaş ambalajlamaya uygun olarak geliştirdiğini belirten Judy Tadman¹⁴, yumurta biçiminin hem zayıf hem de çok kuvvetli oluşu bu forma hayran kalmasına sebep olduğundan bu form üzerine gittiğini belirtmektedir (Görsel 50).

¹⁴ www.judytadman.co.uk

Görsel 51 Judy Tadman, "Giant Seed Pods"

Sanatçı eserlerini üretirken jüt (hasır) ipini ıslatıp, asarak kuruttuktan sonra damarlı bir yapı oluşturacak şekilde örmektedir (Görsel 51). Bu tarz işlerinin ardından üç sıra, çiftli ply (halat) ipiyle, çalı süpürgesi çubuklarına sicim sararak, tığ ile şekillendirmeler yapmaktadır (Görsel 52).

Görsel 52 Judy Tadman, "Nervous Tension"

Görsel 53 Judy Tadman, “Symmetry”

Kendi gibi çalışan diğer sanatçılardan farklı bir şey ortaya koyma isteği olan sanatçı, öncesinde kullandığı ıslak iplere vurarak şekil verme tekniğinin başkaları tarafından da kullanıldığını öğrendiğinde farklı dokuma tekniklerini araştırıp uygulamaya devam etmiştir. Sonunda iki farklı örme tekniğini birleştirerek deneysel bir teknik ortaya çıkararak ilginç sonuçlara ulaşmıştır. Kullandığı tekniği basitçe ifade etmek gerekirse, kalın bir ipliğin üzerine daha ince bir ipi sararak form vermektedir. Tekniği için en kullanışlı ipin jüt ipi olduğunu söyleyen sanatçı, tığ ile örmenin de en zor dokuma tekniği olduğunu belirtmektedir¹⁵.

Görsel 54, 55, 56 Judy Tadman’ın Figüratif Çalışmalarından; “Seated Figure”, “Three Figures”, “Figures”

¹⁵ How to start a rope sculpture by Judy Tadman <https://youtu.be/1pSsLdfud3I>

1.3.1.11. Angela Teng, Kanada

Angela Teng¹⁶, akrilik boyadan iplikler oluşturup bu iplikleri soyut resimler yapmak için kullanmaktadır (Görsel 57, 58, 59). Aslında işleri resimden çok heykelsi eserler olarak kabul edilmektedir. Sanatçının akrilik iplikleri tam olarak nasıl ürettiğıyle ilgi bir bilgiye rastlamamakta ve kendisi de bu konu hakkında cevap vermekten kaçınmaktadır. Fakat işlediğı iplikleri, akrilik boyayı düz bir çizgi şeklinde sıkıp kurutarak elde ettiğı varsayılabilir (Görsel 60).

Görsel 57 Angela Teng, "Golden Boy", 41 x 50 cm, 2015

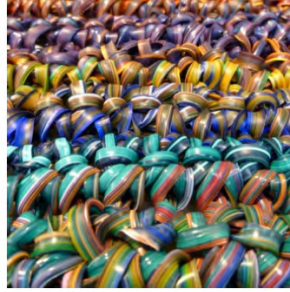

Görsel 58 Angela Teng, "Mud Wrestle", 44 x 54 cm, 2014

¹⁶ www.angelateng.com

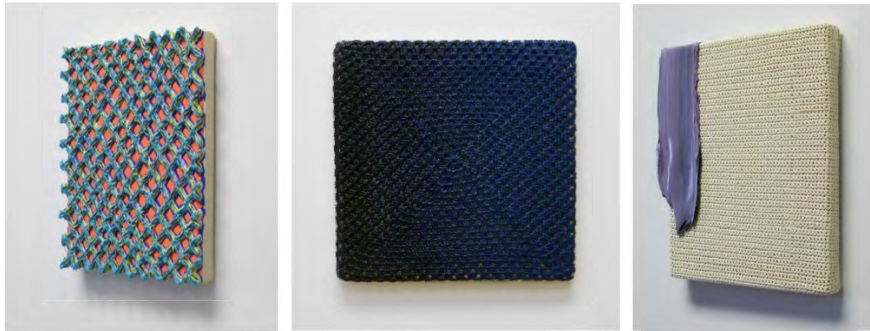

Görsel 59 Angela Teng, “7 Colour Marble Crochet”, 41 x 54 cm, 2013

Görsel 60 Angela Teng, “7 Colour Marble Crochet”(detay)

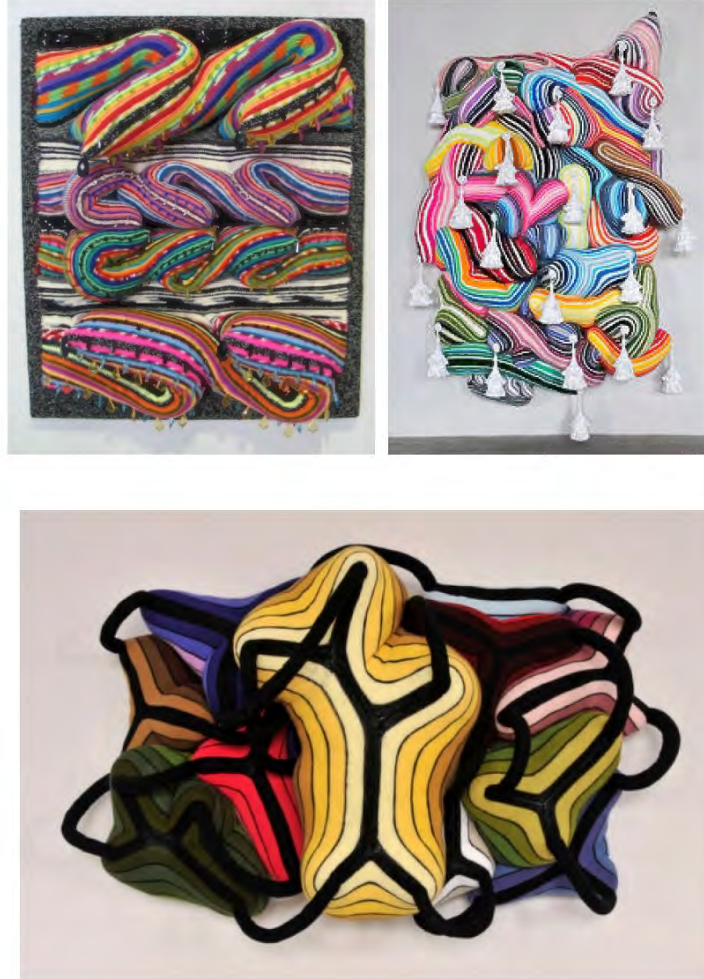
Eski işleri gözden geçirildiğinde daha önce pamuk ile çalıştığını ve sonra üzerinde boya kullanarak düzeltmeler yaptığı görülebilen sanatçının, daha sonra boyayı doğrudan örerek işler ürettiği kendi yöntemini geliştirdiği tahmin edilebilir (Görsel 61, 62, 63).

Görsel 61, 62, 63 Angela Teng’in Çalışmalarından; “Lattice”, akrilik, 2013, “Star Sapphire”, örülmüş pamuk üzerine yağlı boya, 2014, “Moocher”, örülmüş pamuk üzerine akrilik, 2013

1.3.1.12. Joana Vasconcelos, Portekiz

Joana Vasconcelos¹⁷ kroşe üzerine çalışan ve diğer iplik, örgü ve malzeme çeşitlerini de kullanan bir karma teknik sanatçısıdır. Eserleri genelde büyük boyutlardadır, dünyada birçok yerde sergilenmiştir. Eserlerinin gördüğü ilgi el işinin sanat olarak değer kazanması anlamında da çok yararlı olmuştur (Görsel 64, 65, 66).

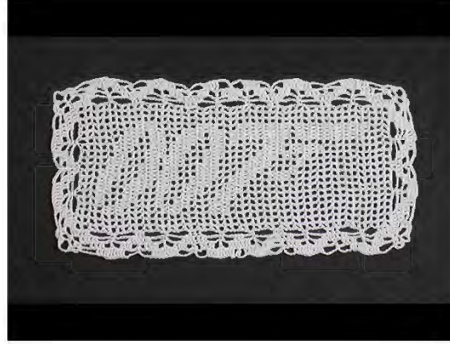

Görsel 64, 65, 66 Joana Vasconcelos'un Soyut Resimsel Çalışmalarından; "Dunes", 2010, "Carnaby" 2011, "Retro", 2013

¹⁷ www.joanavasconcelos.com

1.3.1.13. Nathan Vincent, ABD

Nathan Vincent¹⁸ iyi bilinen bir erkek kroşe sanatçısıdır. Kroşe aracılığıyla, insan ve ip arasındaki yadsınamaz güçlü bağı irdeleyerek geliştirmektedir. Eserlerini yaratırken iş ile cinsiyet ilişkilerini, yumuşak ve kolay işlenebilir malzemeler ile sıkı ve katı heykel formlarını karşılaştırmakta formun sınırlarını zorlamaktadır. Çalışmalarında, otoriter güç yapısını ve insanın toplumdaki ve kendi küçük çevresindeki rollerini keşfederek, sürekli bu iki dünya arasındaki ilişkiyi sorgulamaktadır. Ayrıca cinsiyet yetkileri ve toplumsal yapının insanın rollerini nasıl dikte ettiği düşüncesinden faydalanmakta, güç ve kontrol, gözetim ve teknoloji gibi düşüncelere geçiş yapmaktadır. Özellikle maskülen fikirlerle eşleşmiş objeleri örerek geleneksel cinsiyet yetkilerini eleştirmekte olan sanatçı, sert ve erkeksi objeleri kadınsılığı çağrıştırır halde yumuşak ve davetkar hale getirmektedir (Görsel 67, 68, 69, 70 71, 72).

Görsel 67 Nathan Vincent, “007”, 46 x 33 cm, 2007

Görsel 68 Nathan Vincent, “Let’s Play War”, 2015

¹⁸ www.nvands.com

Görsel 69 Nathan Vincent, "Locker Room", 366 x 580 cm, 2011

Görsel 70 Nathan Vincent, "Cigars", 38 x 87 x 36 cm, 2005

Görsel 71 Nathan Vincent, "Threat II", 8 x 8 x 13 cm, 2012

Görsel 72 Nathan Vincent, "Brass Knuckles", 7 x 3 x 13 cm, 2012

2. AMİGURUMİ

2.1. Tanım ve Tarihçe

‘Amigurumi’ kelimesi, Japonca’da örülmüş ya da tığ ile işlenmiş anlamına gelen ‘Ami’ kelimesi ile içi doldurulmuş kumaş bebek demek olan ‘Nuigurumi’ kelimesinin birleşiminden oluşmaktadır. Yani örülmüş ya da tığ ile işlenmiş dolgu bebek anlamına gelmektedir. Japonya’da bu bebeklerden yapmak ya da satın alarak hediye etmek gayet yaygındır. Farklı büyüklükteki bu bebekler oyuncak olarak kullanılabilir, biriktirilebilir veya birçok yerde farklı amaçlarla aksesuar olarak kullanılabilir. Örneğin şans getirdiğine inanılarak bazı figürlerin bir yerlere asıldığı ve bırakıldığı veya insanların bazı küçük amigurumi bebeklerini üzerlerinde taşıdığı görülebilmektedir.

Japonya’nın tekstil olarak zengin bir geçmişi vardır, özellikle kimonolar, ikat-kasuri dokumaları, batik, shibori ahşap blok baskı teknikleri bu zenginliğin birer parçasıdır. Buna rağmen örgü ve tığ işlemesi Japonya’ya özgü değildir. Örgü, daha çok harekete imkan sağlaması sebebiyle parmaklı çoraplar ören samuraylar dışında, Japon kültüründe uzun bir süre neredeyse hiç kullanılmamıştır (Obaachan, 2008: 9).

Daha öncesinde bir örgü geleneği olmayan Japonlar, amigurumi sayesinde kültürlerindeki örgü ve tığ işlemesi tekniklerine yeni bir kullanım alanı üretmekle kalmamış ayrıca yeni bir dille şablonlar oluşturarak örgü öğretimi için de yeni bir yöntem geliştirmişlerdir.

Japonca yazımı nasıl şekiller ve sembollerden oluşuyorsa, örgü ve tığ işlemleri de aynı şekilde bu şablonlarda temsil edilmektedir. Şablonlar, desenlerin nasıl geliştiğini ve nereye doğru ördüğünüzü gösteren birer tablo şeklinde tasarlanmıştır. Bu şablonlarda, tığ örgüsü ile çizilmiş küçük şekiller adım adım ufak biçimlere dönüşmektedirler. Amiguruminin yayılmasında bu şablonların gelişmesi ve okunmasının kolaylaşması önem taşımaktadır.

Amiguruminin Japonya’da 2000’lerden çok daha önceleri başladığı bilinse de, daha geniş bir kitleye ulaşmasında İngilizce’nin kullanım yaygınlığı sayesinde Amerikalı amigurumi severlerin etkisinin büyük olduğu bilinmektedir. İngilizce yayımlanan ilk amigurumi model kitapları; 2007 yılında, Amerika’da piyasaya çıkmaya başlamış ve

bunun ardından amigurumi, örgüye getirdiği farklı teknikleri ile internette oldukça ilgi görmüştür. Örgüyle ilgilenen Amerikalı ve Avrupalı birçok kişi yaptıkları amigurumi çalışmalarına bloglarında yer vermeye, kullandıkları şablonları paylaşmaya başlamıştır. Örgü ile ilgili magazinlerde ve el işi ile ilgili popüler internet sayfalarında sıkça rastlanmaya başlayan amigurumi örnekleri ilgiyi daha da arttırmıştır.

Amigurumiler için farklı malzemeler ve teknikler kullanılabilirse de Türk el işi sanatlarında sıkça kullanılan ‘tığ işi’ ‘sık iğne’¹⁹ amigurumideki en önemli tekniktir (Görsel 73, 74).

Görsel 73, 74 Sık İğne Tekniği

Amigurumi ile ortaya çıkan çalışmalarda detaylar özellikle tığ ile işleme yapmayı bilmeyenler için son derece etkileyicidir. Yapılışları ne kadar basit olursa olsun ortaya çıkan sonuçlar ilgi çekici ve sevimli olmaktadır. Ayrıca amigurumi çalışmaları tamamıyla el emeği olduğundan aslında her bir çalışmanın kendine özgü bir biçimi bulunmaktadır. Bu yüzden amigurumi oyuncakları; çocuk ya da yetişkin, fark etmeksizin her yaş grubundan insana hitap etmektedir.

Geleneksel olarak amigurumi, Japon kültüründe de sıkça kullanılan bir özellik olarak, antropomorfik (insan-biçimli) figürlerden oluşmaktadır. Amigurumi ile ilgili bir görsel araştırması yapılması halinde en çok karşılaşılabilecek örnekler insan ve hayvan figürleridir. Bununla birlikte daha modern örnekler olarak, canlı özellikleri taşıyan

¹⁹ <https://www.nako.com.tr/nako-orgu-kulubu.php?bolumID=5&sf=139>

cansız objelere ve tam olarak canlı bir özellik taşımayan formlara da rastlanmaktadır. Aslında karşılaşılabilecek değişik örnekler dikkate alındığında, amiguruminin dünya genelinde ne kadar popüler olduğu, farklı kültürel ve estetik kaygılarla ve birçok yeni teknikle harmanlanarak çağa uyum sağladığı açıkça görülebilmektedir.

Amigurumi'nin günlük hayatta bir kullanımı yoktur, estetik kaygılarla üretilirler ve biriktirilirler, en önemli özelliği ise sevimliliktir. Amigurumi tekniği ve bu türde ortaya çıkan sevimli ürünler incelenmeye başlandığında, tekniğin içinde barındırdığı kültürel boyutlar ortaya çıkmaktadır.

Amigurumi, 1950'lerden beri büyüyen bir fenomendir. 1945 yılında Hiroşima ve Nagazaki'ye iki atom bombası atılması ile sonlanan İkinci Dünya Savaşı'nın ardından Japonya politik gücünü kaybetmiş, yaşanan olaylardan bilinçli bir şekilde sakınarak kendisini yeniden şekillendirmeye başlamıştır.

“1960'lar boyunca Japon hükümeti kültürel yapıyı muhafaza etmek, cemiyetleri ve bölgesel farklılık gösteren göreneklere dağıtmak yerine ekonomik gelişmeyi desteklemiştir (Obaachan, 2008: 10)”.

İş bulmak amacıyla büyük şehirlere taşınan ailelerle birlikte ofislerde yoğun bir tempoyla maaşlı çalışan erkek ve kadınlardan oluşan yeni bir toplum oluşmuştur. Bu toplumun çekirdeğini Japonya'yı ekonomik bir güce dönüştürecek olan beyaz yaka çalışanlar oluşturmaktadır. 1970'lerde, küçük beyaz bir kedi olan ve bir kulağında minik bir fiyonk bulunan 'Hello Kitty' gibi karakterlerin icat edilmesiyle beraber Japon kültüründe bir sevimlilik akımı ortaya çıkmıştır. Bu yeni sevimlilik kültürü yaşanan tüm vahşete arkasından gelen yaşam mücadelesinin tüm zorluğuna karşı bir maske olarak işlev görmüştür.

Tipik, modern bir iş; birbirine tıpatıp benzeyen üniformalar giyilmesini, normalde kullanılan jestler, mimikler ve sesler kullanılmadan yalın bir şekilde konuşmayı, insanlar arasında kısa mesajlar ve notlar ile iletişim kurulmasını gerektirmektedir. Japon toplumu bu şartlarda çalışan, çoğunlukla işkolik olan ve genelde hayatın geri kalanında olanları kaçıran insanlardan oluşmaktadır. Bu toplumda genç nüfusta da genellikle

yaşlılar tarafından bakımı üstlenilen, gelecekte ebeveynleri gibi iş bulabilmek adına aynı yoğun şartlara sahip okullarda başarı yarışına giren öğrenciler çoğunluktadır.

İnsanlara elle yapılmış sevimli bireysel karakterler sunan amigurumi de bu noktada devreye girmiştir. Kolektif neşe ve kültürün ikincil önem seviyesinde olduğu bu zamanlarda, renkli ve antropolojik geçmişleri olan, sevgi ve şefkat ile seçilen bu karakterler, herhangi bir derin mesajı olmayan tatlı jestler olarak büyük bir teselli olmuş ve insanlar arasında büyük rağbet görmüştür.

Japonya’da ‘sevimli’ kavramı hobiden yaşam tarzına kadar her şey demektir. Peluş oyuncaklar, sanat eserleri, moda ve yaşam tarzına kadar birçok popüler alanda sevimli temalar görülmektedir. Japon toplumunda ‘sevimli’ imgesinin bu kadar baskın bir şekilde yer etmesi savaş sonrasında ortaya çıkan bu sevimlilik yani ‘Kawaii’ akımıyla alakalıdır.

2.2. Japon Popüler Kültüründe Sevimlilik ve Kawaii Akımı

Japonya’da sevimlinin gücü ve çekimi son derece etkilidir. Yaşamın her döneminde ve her alanında sevimli karakterler boy göstermektedir. Karşılaşılabilecek her türlü sevimlilik için Japonca’da kullanılan tek bir kelime vardır: ‘Kawaii’.

1970’lerde yaygınlaşan ‘kawaii’ kelimesi aslında nispeten modern bir kelimedir. Japon gençlik dergisi olan CREA 1992 yılında ‘kawaii’ kelimesinin güncel Japoncadaki en çok kullanılan, en çok sevilen ve en alışlagelmiş kelime olduğunu belirtmiştir.²⁰

‘Kawaii’ kelimesinin kökeni utangaç ve mahcup, acınası, savunmasız, fakat aynı zamanda sevimli ve küçük anlamına gelen ‘Kawayushi’ kelimesidir. Ardından ‘kawayui’ ve daha sonra da ‘kawaii’ haline dönüşmüştür.²¹

‘Kawaii’ sevimli olarak tercüme edilse de ‘kawayushi’ kelimesinin anlamlarını da yan anlam olarak taşıdığı söylenebilir. Yine de günümüzde acınası, zavallı gibi negatif

²⁰ http://archive.wired.com/wired/archive/7.12/cute_pr.html CREA, Kasım, 1992: 158 (Erişim Tarihi: 20.05.2015)

²¹ <http://www.kawaiistudyjapan.com/?tag=hello-kitty-2> (Erişim Tarihi: 20.05.2015)

anlamlar için ‘kawaiso’ kelimesi kullanılmaktadır. Korkutucu anlamında kullanılan ‘kowaii’ kelimesiyle karıştırılmamalıdır.

Manchester Üniversitesi’nden Japonya üzerine araştırmalar yapan, II. Dünya Savaşı sonrası Japonya kültürü hakkında kitapları bulunan²² Dr. Sharon Kinsella’ya göre ‘kawaii’ çılgınlığı 1970’lerde çocuksu, yuvarlak harflerle notlar yazan genç kızlar arasında başlamıştır. Japon gençlerin kendi aralarında oluşturdukları bu rahat ve sevimli yazı şekli çeşitli süslemeler olarak kalpler, gülen suratlar, ünlem işaretleri ve küçük çizimler bulundurmaktadır. Ayrıca modern Japoncaya kıyasla Batılı bir üslupla, soldan sağa yazılıp, Latince harfler ve birçok İngilizce terim de barındırmaktadır (Görsel 75, 76).

ななちゃん
なようびに
あそぼ♡
🐰 (おでこ)

Görsel 75, 76 Sevimli Japonca Yazı Tarzı

Günümüzde dergilerde, reklamlarda hatta bilgisayar yazılımlarında dahi kullanılan bu yazım tarzı, Dr. Kinsella’ya göre; ilk başlarda birçok okul tarafından sınavlarda bu tarz yazılarla verilen cevaplar reddedilerek yasaklanmıştır.²³

Bu yeni sevimli yazım tarzı eleştirilere rağmen zamanla iyice yayılarak tüm gençler ve aynı zamanda kadınlar arasında da kullanılmaya başlanmış farklı türleri ortaya çıkmıştır. Hatta yazıyla kalmayıp aynı zamanda kelimelerin yuvarlatıldığı özellikle yanlış veya çocuksu bir şekilde farklı telaffuz edildiği bir konuşma tarzının da oluşmasına neden olmuştur. Bununla beraber sevimli, çocuksu bir şekilde yazmak ve

²² <http://www.kinsellaresearch.com> (Erişim Tarihi: 20.05.2015)

²³ <http://www.kinsellaresearch.com/new/Cuties%20in%20Japan.pdf> (Erişim Tarihi: 20.05.2015)

konusmak da insanları bu şekilde davranmaya ve giyinmeye yönlendirerek yeni bir sevimlilik akımı yaratmıştır. Bu sevimlilik akımı öncelerde çoğu yetişkin tarafından hoş karşılanmamış ve hatta geleneksel Japon kültürüne karşı bir başkaldırı olarak görülmüşse de bu davranış tarzını benimseyerek tanınan şarkıcılar ve ünlüler sayesinde genel olarak ulusça kabullenilir hale gelmişlerdir.

Şarkıcı Seiko Matsuda, bu konuda verilebilecek en iyi örnektir. “Seiko Matsuda büyük ölçüde kadınlar tarafından sürdürülecek olan kawaii kültürünün öncülüğünü yaparak diğer genç kadınları kendisinin bağımsızlığına ve uyumsuzluğuna hayran bırakmıştır ve milyonlarca insan tarafından taklit edilmiştir (Schilling, 1997: 113)”.

Bütün bunlar olurken bazı şirketler tarafından, kawaii akımını izleyen kitlenin müşteri potansiyeli fark edilmiş, bu kitlenin hoşuna gidebilecek aşırı sevimli karakterler tasarlanarak, bu karakterlerin kullanıldığı oyuncaklar, çantalar, kişisel bakım ürünleri gibi deneysel ürünler piyasaya sürülmeye başlanmıştır. Aksesuarlardan günlük kullanım eşyalarına kadar her türlü alanda boy gösteren sıradan eşyaları daha güzel ve şirin hale getiren bu aşırı sevimli ‘kawaii’ karakterler başarılı olarak Japonya’da çok büyük bir endüstrinin başlangıcı olmuşlardır. Sanrio şirketinin bu dönemde yarattığı beyaz kedicik ‘Hello Kitty’ bunun en iyi örneğidir (Görsel 77).

Görsel 77 Hello Kitty

Kawaii unsuru; Japonların sevimli karakterlere, oyuncaklara, yiyeceklere, oyunlara, ev ürünlerine, reklam ve eğlenceye, kişisel görünüşe, moda karşı saplantısıyla birlikte son kırk beş yıl içinde hızla büyüyen bir fenomen olmuş, Japon popüler kültürünü oluşturan en büyük etken olarak bu kültüre adını vermiştir.

Günümüzde kawaii (sevimlilik) kültürü Japon toplumunun ayrılmaz bir parçasıdır. Japonlar, tam anlamıyla sevimliliğin içine doğarlar ve onunla beraber büyütülürler. Hastaneler ve bebek odalarından (Görsel 78) cenaze evlerine, emzikten (Görsel 79) bastona ve mezar taşlarına (Görsel 80) kadar her yerde sevimli bir karaktere rastlanabilmektedir.

Görsel 78, 79, 80 Sevimli Karakterlerin Günlük Yaşamda Kullanımından Örnekler

Yiyeceklerin sunumunun son derece önemli olduğu Japonya’da sevimlilik bu alanda da kendini göstermektedir. Acele içinde yenilebilecek öğlen yemekleri için kullanılan küçük ve taşınabilir yemek kutuları ‘bentolar’ bunun en iyi örneğidir (Görsel 81, 82, 83, 84).

Görsel 81, 82 Sevimli Bento Örnekleri

Bazı insanlar öğlen yemeklerini sevimli yapabilmek adına çok büyük çaba harcamaktadırlar. Onigiriler (şekil verilmiş pirinç topları), yumurta, çeşitli et ürünleri, turşular ve sebzeler vb. şekillendirilerek çeşitli hayvanlar veya sevimli anime karakterleri gibi görünecek şekilde bentolarda bir araya getirilmektedirler.

Görsel 83, 84 Sevimli Bento Örnekleri

Sevimli maskotlar ve karakterler, bankalardan tapınaklara, toplu taşıma araçlarından yol çalışma levhalarına, mağazalardan karakollara, yiyeceklerden giyeceklerle, anime ve mangalardan okunacak ve izlenecek her türlü ilana ve tabelaya, kısacası günlük hayatın tamamında Japonlarla beraberdir (Görsel 85, 86).

Görsel 85 Sevimli Karakterlerin Kullanıldığı Bariyerler

Örneğin bir Japon, Asahi Bankası ATM kartlarındaki tavşan Miffy ile para biriktirebilir, Shinto tapınaklarında Hello Kitty ile dua edebilir, maymun Monkichi'nin üstünde olduğu kondomlarla sevişebilir. Japonya'nın her 47 makamının ve hükümet televizyon kanalının da kendisine ait sevimli bir maskotu vardır. Başarılı sporculara sevimli dolgu oyuncak hayvanlar hediye edilir. Sofistike şehirli iş kadınları Super Hello Kitty giyimini üreten Konsai Yamamoto firmasına milyonlarca yen harcamaktadırlar. Genç çocuklar vücutlarına Sanrio şirketinin afacan ve yuvarlak kafalı pengueni olan Badtz-Maru'yu dövme olarak yaptırırlar.²⁴

Görsel 86 Sevimli Karakterlerle Süslenmiş Bir Mağaza

²⁴ http://archive.wired.com/wired/archive/7.12/cute_pr.html (Erişim Tarihi: 20.05.2015)

Japonya’da karakollar bile kawaii akımına uyum sağlamıştır. Her şehrin ve bölgenin polis biriminin kendine özgü sevimli bir karakteri bulunmaktadır (Görsel 87, 88, 89, 90). Hatta bazı karakol binaları kendileri birer karakter şeklindedir (Görsel 91, 92).

Görsel 87, 88, 89, 90 Japonya ’dan Polis Maskotları

Görsel 91, 92 Sevimli Karakol Binaları

Sevimlilik insanların dikkatini çekmek, onları rahat ettirmek vs. adına birçok şekilde etkin olarak kullanılmaktadır. Mesela sağlık ve güvenlik alanında örneklerine sıkça rastlanmaktadır. Her türlü güvenlik uyarısı, ilaç kutuları, dişçilerin ofisleri ve muayenahaneler genelde gözle görünür bir yerlerde muhakkak sevimli bir karakter barındırmaktadır (Görsel 93, 94).

Görsel 93, 94 Sevimli Karakterlerin Kullanıldığı Güvenlik Uyarısı ve Muayenehane Örneği

Ayrıca çocuklar ve kadınlar için üretilen ‘Hello Kitty’li yangın söndürücüler ve ilk yardım setleri lisanslı ürünler arasındadır (Görsel 95, 96).

Görsel 95, 96 Sevimli Yangın Söndürücüler ve İlk Yardım Seti

Birçok Japon firma, farklı bir şekilde avantaj elde edemeyeceklerini bildikleri zaman rekabet sırasında sevimliliğe başvurumaktadırlar. Bu duruma güzel bir örnek olarak

bankalar gösterilebilir. Bankaların ana kazancını belirleyen faiz oranları Japonya’da hükümet tarafından sıkı bir şekilde kontrol edildiğinden bankalar farklı sevimli karakterleri, ürünleri ve binalarında kullanarak müşteri kazanma yolunu denemektedir (Görsel 97, 98).

Görsel 97 Sanwa Bankası, Japonya, Snoopy

Görsel 98 Makoto Bankası, Tayvan, Hello Kitty

Sony Creative Products'tan Takeshi Ochi "Eğer faiz oranlarında bir değişiklik olacak olursa hiç kimse bir bankayı hesap pusulalarında Snoopy var diye seçmeye kalkışmaz." demişse de Tayvan'ın Makoto Bankası'nın, çek defterlerine ve kartlarına Hello Kitty' yi eklemesiyle müşteri sayısında gayet büyük bir artış kaydetmesi bu karakterlerin etkisini göstermektedir.²⁵

²⁵ http://archive.wired.com/wired/archive/7.12/cute_pr.html (Erişim Tarihi: 20.05.2015)

Başka bir örnek olarak havayolu şirketleri gösterilebilir. Japan Airlines (JAL), Mickey Mouse karakterini uçaklarında kullanmaktadır (Görsel 99). All Nippon Airlines (ANA) adlı havayolu şirketinin hizmet ve fiyatları Japan Airlines (JAL) şirketininkine son derece yakın olmasıyla beraber yarışa ortak olabilmek adına ANA da 747'lerinin üstüne 'pokemon' resimleri çizdirmiştir (Görsel 100). Wired Magazine'deki yazısında, Amerikalı yazar Mary Roach, çizimlerin yapılmasının ve lisans haklarının ANA'ya bir milyon dolardan daha fazlaya mal olduğundan bahsetmektedir.²⁶

Görsel 99 JAL, Mickey Mouse

Görsel 100 ANA, Pokemon

Örneklerde de görüldüğü üzere kawaii'nin gücünün Japonya'da yadsınamaz bir durumda olduğu anlaşılmaktadır. Önceleri kadınlar tarafından yaygın olarak kabul edilse de ülke erkekleri de zamanla bu kültüre dahil olarak ulusça kawaii'nin popülerliğini perçinlemişlerdir. Kawaii kültürünün Japonya'da bu duruma gelmesinde birçok kişiye göre Japon kültürünün geleneksel yapısının ve aşırı sorumluluk yüklü yetişkinlik anlayışının baskısından kurtulma isteği yatmaktadır.

Erkek egemen geleneksel Japon kültüründe sosyal statülerin baskın bir yere sahip olmasıyla birlikte bu statülerin belirlenmesinde maddi kazanç ve elde edilen başarılar da önemli yer tutmaktadır. Her genç birey toplumda kendilerine bir yer kazanmak adına çok çalışmalı bununla kalmayıp yetişkinliğe adım attıktan sonra statülerini korumalı ve daha da yukarı tırmanmaya çalışmalıdır. Toplumda ve sistemde kabul görmek için bu

²⁶ http://archive.wired.com/wired/archive/7.12/cute_pr.html (Erişim Tarihi: 20.05.2015)

kadar çabalamak da insanlar üzerinde aşırı bir baskı oluşturmaktadır. Buna rağmen çocukluk dönemi Japonya’da çocuklara sadece anneler tarafından değil toplum tarafından da her türlü müsamahanın gösterildiği bir dönemdir. Diğer kültürlerle kıyasla Japonya’da yetişkinlik, sorumluluklar ve uyum sağlama baskısı ile çok meşakkatli geçtiğinden çocukluk zamanlarının cazibesi Japon halkına büyük ölçüde en alımlı gelen olgulardan biri olarak görülmektedir.

Sanrio şirketinin, karakter tasarımı bölümünün genel müdür yardımcısı ve Hello Kitty’nin yaratıcısı olan Yuko Yamaguchi “Çocukluk döneminde, hiç hayata devam etmeden, büyümeden ve o zamanları geride bırakmadan, sürekli o seviyede kalma isteği mevcuttur” demiştir.²⁷

Japon yetişkinliğinin çok zorlu ve katı olduğunu, çok fazla sorumluluk yüklediğini düşünen, bu zorlu sorumluluğu almak için çalışmayı zaman kaybı olarak addederek toplumdan ve sistemden uzaklaşan hatta intihar etmeyi seçen bireylerin sayısı küçümsenemeyecek kadar fazladır.

Kawaii kültürü, gençler için sınavlardan iyi not alma zorunluluğunun yoğun baskısı, yetişkinler için ise Japonya’nın rekabete dayalı iş piyasasının ve uzun iş saatlerinin getirdiği yoğun stres ile başa çıkabilmelerini sağlayan bir yol olarak insanların gündelik hayatlarına girmiştir. Öncelikle onlara kendilerini ifade edebilme ve rahatlama fırsatı sunmuştur. Buna rağmen birçok Japon genci ve genç yetişkinler için kawaii kültürü, sadece sosyal baskılarla başa çıkabilmek için değil aynı zamanda stresli ve katı kuralları olan toplumlarına da karşı bir başkaldırıdır.

Yetişkinlik döneminin baskısına kendilerini hazır hissetmeyen gençler ile yetişkinliğin sorumluluklarından kurtulmak isteyen genç yetişkinler, eğlenceyi kawaii yaşam tarzı sayesinde daha da benimseyerek var olan düzene karşı bir anlamda sevimli ve çocuksu bir şekilde tavır sergilemektedirler. O günden bu yana Japon popüler kültüründeki en hakim güç sevimliliklerdir.

²⁷ http://archive.wired.com/wired/archive/7.12/cute_pr.html (Erişim Tarihi: 20.05.2015)

2.2.1. Kawaii Karakterlerin Biçimsel Yapısı - Chibi ve SD Tarzı

Kawaii karakterlerin genellikle ağızları yoktur, ufak ve yuvarlanmış uzuvları ile bedenlerinin taşıyamayacağı büyüklükte kafaları bulunmaktadır. Bu biçim sevimli görünmelerindeki en önemli nedendir.

Japonya’da kawaii karakterleri düşünüldüğünde akla gelen ilk şirket Sanrio’dur. Bu şirketin en önemli karakteri olan Hello Kitty’nin yaratıcısı Yamaguchi, kawaii karakterlerinin boyunları ve ağızları olmayışını, kol ve bacaklarının da neredeyse işlevsiz oluşunu Mary Roach ile yaptığı röportajda şöyle açıklamaktadır; “Çünkü öyle sevimli oluyorlar. Eğer bir karakterin bir tokenin veya cüzdanın cazibesini arttırmaktan başka bir şey yapmasına gerek yoksa bacaklara, boyuna veya yuvarlak, ufak, basit, sevilesi gibi sevimliliğin basit kavramlarını azaltabilecek herhangi bir şeye ihtiyacı yoktur.”²⁸

Görsel 101, 102, 103 Zaman İçinde Hello Kitty’nin Farklı Tasarımlarından Örnekler

Sevimliliği esas alarak oluşturulmuş bu biçimsel yapı birçok farklı tarzda ve yeni şekillerde zamanın da trendlerine uygun olarak kullanılmaktadır. Hello Kitty örnek verilecek olursa, daha önce bahsedilen basit biçimsel formül daha da basitleştirilerek Hello Kitty’nin tasarımı sadece kurdele süslü bir kafaya dönüştürülmüştür (Görsel 101, 102, 103). Yine de Shannon Kinsella’ya göre bu biçimdeki karakterler sevimli olmalarının yanında kawaii kelimesinin yan anlamları olan savunmasızlık ve kırılganlığı da içererek pasifite ve küçük çocuk savunmasızlığı elementlerini sergilemektedirler.²⁹

²⁸ http://archive.wired.com/wired/archive/7.12/cute_pr.html (Erişim Tarihi: 20.05.2015)

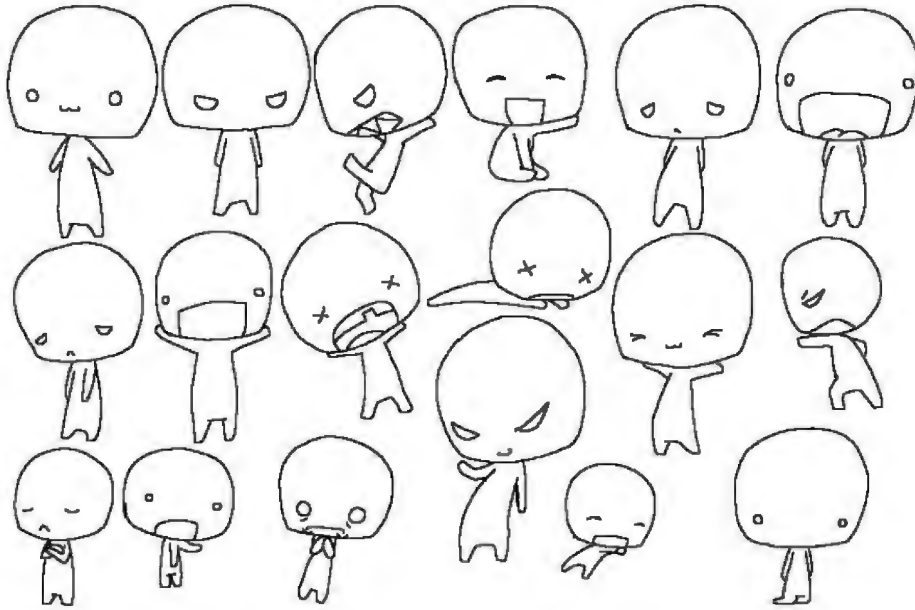
²⁹ <http://www.kinsellaresearch.com/new/Cuties%20in%20Japan.pdf> (Erişim Tarihi: 20.05.2015)

Chibi 'kısa insan' ya da 'küçük çocuk' anlamına gelen Japonca argo bir terimdir. Bu kelime anime ve manga severler tarafından sıkça küçük insan ve hayvanları betimlemek için kullanılmaktadır. Küçük olarak tercüme edilebilecek olsa da Japonca'daki küçük, minik, ufak anlamında kullanılan 'chiisana' kelimesinden farkı aynı zamanda sevimliliği de anlamında barındırmasıdır.

Görsel 104 Chibi Maruko-Chan Karakteri

Chibi terimi, genellikle işlevsiz uzuvlu, gereğinden büyük kafalı, küçük ve tombul bir şekilde abartılarak çizilen karikatürize edilmiş karakterlere sahip bir çizim tarzı olan SD (super deformed) ile büyük ölçüde özdeşleşmiştir (Görsel 105).

Görsel 105 Chibi-SD Tarzı

‘SD’ yani ‘aşırı deforme’ çizimler olarak tercüme edilebilecek olan bu çizim biçimi, Japon ve Amerikalı anime manga severlerin chibi olarak adlandırdıkları tarzın temelini oluşturmaktadır. Anime ve mangalar da özellikle karakterlerin çocuksu hallerini veya çocukluk zamanlarını betimlemek için kullanılır (Görsel 106, 107).

Görsel 106, 107 Mangalarda Chibi-SD Tarzının Kullanıma Örnek

Chibi-SD tarzı çizimler, sinir ve şaşırma gibi abartılı duyguların gösterileceği veya karakterlerin bu duyguları ciddi bir suratla ifade etmelerinin uyumsuz olacağı anlarda kısa ve ani nidalar şeklinde sıklıkla kullanılmaktadır. Bu neşeli ve eğlenceli çıkışlar genellikle hikayeye çok bağlı olmayan bölümlerdir (Görsel 108, 109). Ayrıca Japon kültüründe anime ve mangalar ile birlikte, reklam tabelalarından uyarı levhalarına kadar her yerde bu ifade biçimi ile karşılaşılmaktadır.

Görsel 108, 109 Karakterlerin Normal ve Chibi-SD Tarzına Örnek

Görsel 110, 111, 112 Karakterlerin Normal ve Chibi-SD Tarzında Gösterilişine Örnek; 'Sasuke' (Normal) ve 'Sasuke' (Chibi-SD), 'Kenshin' (Chibi-SD ve Normal)

Chibi-SD tarzında en belirgin özelliği, karakterlerin vücutlarına oranla gereğinden büyük kafaları olmasıdır (Görsel 110, 111, 112). Bu tarza uygun olarak çizilen bir karakterin kafasının boyu karakterin uzunluğunun üçte biri ve ikide biri arasındadır (Görsel 113). Bu aşırı deforme karakterler normal hallerindeki detayları da genellikle içermezler. Böylece, normal oranlardaki bir karakter aşırı deforme olarak çizildiğinde, tasarımından bazı detayları kaybederken bazı yönlerden de abartılarak yeniden çizilmektedir. Ceketlerdeki kıvrımlar gibi detaylar görmezden gelinirken, genel forma ağırlık verilir. Bir karakterin örneğin garip şekilli saç, belirli bir aksesuar gibi kendisine has özellikleri varsa, bu özellikleri genel olarak aşırı deforme versiyonunda en ön plana çıkarılmaktadır.

Görsel 113 Bir Karakterin Normal ve Chibi-SD Tarzına Doğru Değişimi

2.2.2. Budizm Kültürü ve Amigurumi

Budizm'deki ying-yang kavramına uygun olarak Japon sanatı (Addiss, 1996:8)'de de bahsedildiği üzere olağanüstü bir biçimde basit iken aşırı derecede karmaşık; derinlemesine ruhani bir içeriğe sahipken canlı bir şekilde süslenmiş olabilir. Ayrıca tamamen geleneksel özelliğe sahip olduğu gibi ilginç bir biçimde özgün ve son derece sofistikeken ham bir görünüşe sahip olabilir. Bu Japon sanatının anlaşılması zor bir yapıya sahip olabildiğini göstermektedir.

Bir yaşam tasarımı, insanların davranışlarını koordine eden ortak bir anlayış olarak tanımlayabileceğimiz kültür (...) yalnızca insanoğlunun ürettiği maddi ve manevi değer ve ürünlerin tümü olmayıp, insanın yaratıcı faaliyetini ve kültürel değerlerin üretimindeki, etkinliğinin kendisini de içine almaktadır. Bu bağlamda, insanoğlunun en temel yaratıcı faaliyeti olan sanatı ve estetik anlayışını kültürden bağımsız düşünemeyiz (Özer, 2013: 13).

Japon sanatının kökleri nasıl budizme bağlıdır denilebilirse, aslında kawaii akımı ve karakterleri dolayısıyla amigurumi de budizmle bağdaştırılabilir. Budizm bir bireyin yapabileceklerinden veya gücünden ziyade onun zayıflıkları ve acizliğini desteklemektedir.

Japonların en güzel buldukları şeylerde acılık, 'buruk acı' bir tat vardır. Japon sanatlarının güzelliği, duyulmak, duyurulmak için değil, içten içe yaşanmak, duyumsanmak, bir grupta paylaşılacak içindir. Japon estetiği yalnız duyumsal değil, son derece duygusal bir estetikdir: Biçim, renk ve duygu bütünlüğü! Budur, kısaca, Japon sanatının estetiği (Güvenç, 2010: 149).

Birilerine hediye etmek için sevgiyle yapılmış, şans getireceğine inanılarak taşınılacak, yuvarlatılmış uzuvlara sahip, ağızları olmayan, bir nevi aciz fakat bir o kadar da sevimli görünebilen amigurumi karakterlerinin aslında doğaya ve insana karşı duyulan derin saygının şekilsel ve sanatsal birer yansıması olarak ortaya çıktığı düşünülebilir.

Oyun ve mizah Japon sanatında büyük bir öneme sahiptir. Örneğin Japon geleneksel sanatındaki budist tasvirlerde yer alan, doğal ve doğaüstü yaşamı simgeleyen hayvan, insan ve iblis figürleri mizahi bir ifade ile yansıtılmışlardır. Amigurumi karakterleri de genelde böyle bir mizahi üslubu taşımaktadır.

2.3. Türkiye’de Amigurumi

Anadolu’da örgü, önemli kültürel zenginliklerdendir. Fakat örgü kültürü Anadolu’da köklü bir tarihe sahip olmasına rağmen geleneksel uygulama ve kullanımdan öteye fazla geçememiştir. Örgü de seramik kadar eski bir uğraş olsa da çağdaşlaşma sürecinde sanat alanında hak ettiği yere gelememiştir. Genel olarak örgü uygulayıcıları da örgüyü ve kullanım alanlarını geliştirmek adına bir şeyler yapmamaktadır.

Türkiye’de halen bir hobi olarak görülen örgü uluslararası sanat alanında gittikçe popülerleşmekte ve farklı sanat disiplinleriyle birleşerek çağdaş sanata yeni bir soluk getirmektedir. Örneğin dünyada olduğu gibi Türkiye’de de popülerliği gittikçe artan Japon kültürüne ait amigurumiler çağdaş sanat alanında kendine yer edinmeye başlamıştır.

Yakın zamana kadar Türkiye’de fazla bilinmemesine rağmen amigurumi gittikçe popülerleşmektedir. Birçok kişi tarafından özellikle internetten faydalanılarak örülmüş yaygın modellere el işi pazarlarında ve kermeslerde de sıkça rastlanmaktadır. İnternet sayfaları, forum ve bloglar kurulmakta, amigurumi konusunda buluşmalar ve kurslar düzenlenmektedir. Amigurumide en önemli tekniklerden birinin Türk el sanatlarında da kullanılan sık iğne tekniği olduğu düşünüldüğünde bu durum Türk örgücülerin amigurumi konusunda başarılı olabileceği konusunda pozitif bir kanı oluşturabilmektedir.

Amigurumi ile tanışan ve belki de kendi kültürüyle amigurumiyi harmanlayabilecek yetenekli örgücüler ve sanatçılar sayesinde çağdaş sanat alanında yer edinebilmek ve hatta ilgi çektikten sonra Anadolu’ya ait köklü örgü kültürünü de yansıtabileceği göz önüne alınmalıdır. Türkiye’de örgüyle ilgilenen çok fazla insan olduğu bilinmekte ve bu insanlara ilham kaynağı olacak sanatsal örnekler sunarak örgü ve sanat ilişkisi üzerine algının geliştirilebileceği, dolayısıyla örgünün ve uygulayıcısının da vasfının yükseltilmesinin sağlanabileceği düşünülmelidir.

2.4. Amigurumi Sanatçılarından Örnekler

2.4.1. Su Ami, Vietnam

Su Ami³⁰ çok küçük boyutlarda örülmüş işleriyle tanınan bir isim olup beş kişilik tığ örgücü bir Vietnamlı aileden oluşmaktadır. Su Ami grubun 10 yaşındaki en ufak üyesinden adını almıştır. Adı veren Su; hayvanları ve çizgi film karakterlerini çok sevdiğinden aile de tasarımlarında bu öğelerden ilham almaktadır.

³⁰ <http://su-ami.blogspot.ca>

Ürettikleri modellerin çoğu parlak ve neşeli yün renklerine sahiptir. Amigurumilerinin üretimi aşamasında birbirinden farklı tığ ve el sanatı tekniği kullanan Su Ami'nin diğer amigurumi sanatçılarından farkı, boyutları 1-2 cm ölçüleri arasında değişen ölçülebilir en ufak amigurumileri el işçilikleriyle ortaya çıkarıyor olmasıdır (Görsel 114, 115, 116, 117).

Görsel 114, 115, 116, 117 Su Ami'nin Mini Amigurumilerinden Örnekler

2.4.2. Duygu Bircan, Türkiye

İstanbulu sanatçı Duygu Bircan³¹, Dreams with Bunnies ve Wool Bender isimleri altında amigurumi işler üretmektedir. Anadolu Üniversitesi Güzel sanatlar Fakültesi, Grafik Bölümü'nde okurken amigurumiyi keşfederek, kariyerine bu yönde devam etmek isteyen sanatçı, okulu bırakarak amigurumiye odaklanmıştır. Yaklaşık 6 yıldır

³¹ <https://tr.pinterest.com/arsenicandy/dreams-with-bunnies/>

örgü örmekte ve çizerek tasarladığı karakterleri üç boyutlu heykellere dönüştürmektedir (Görsel 118).

Görsel 118 Duygu Bircan, Çizimden Yola Çıkararak Oluşturulan Amigurumi

Grafik tasarımdan aldığı temel sayesinde amigurumileri çeşitli afiş ve animasyonlarda kullanan sanatçı, ayrıca amigurumi workshopları da düzenleyerek Türkiye’de amiguruminin daha tanınır hale gelmesine yardımcı olmaktadır. Sanatçı için ipler sadece renk, tığ ve şiş ise kalem gibidir (Görsel 119).

Görsel 119 Duygu Bircan, Amigurumi ile Oluşturulmuş Afiş, 2015

Sanatçı, özellikle birbirinden sevimli yükseklikleri ortalama 30 cm civarında olan canavarları ve aile portresi uyarlamaları ile tanınmaktadır (Görsel 120, 121, 122, 123, 124). Sevimli, daha illüstratif çalışmalarının dışında yakın zamanda gerçek anatomiye yakın oranlarda figüratif örgü heykeller de yapmaya başlamıştır. Sadece örgü ipi değil, polimer kil ve keçeyi de yardımcı malzeme olarak kullanmaktadır. İşleri bu teze ilham kaynağı olan örneklerdendir ve kendisi tez uygulamasında üretilen karakterlerde yardımcı alınan sanatçılardandır.

Görsel 120, 121, 122 Duygu Bircan'ın Canavar Tasarımlarından; “Nefes Alan”, “Day God and Night God”, “Nature God”, 2014

Görsel 123 Duygu Bircan'ın Amigurumi Aile Portrelerinden Örnekler

2.4.3. Vanessa Chan, ABD

Vanessa Chan, The Pudgy Rabbit³² ismi adı altında amigurumiler üretmektedir (Görsel 124, 125, 126).

Görsel 124, 125, 126 Vanessa Chan'ın Amigurumilerinden Örnekler

Sanat ve tasarım fakültesi, bilgisayar animasyon bölümü mezunu olan genç sanatçıyı amigurumi alanında öne çıkaran şey sevimli tiplere ve mimiklere sahip iki amigurumi karakterle gerçekleştirdiği Building Blocks³³ adlı stop motion animasyon film projesidir (Görsel 127).

Görsel 127 Vanessa Chan'ın Building Blocks Filminden Bir Sahne

³² www.thepudgyrabbit.com

³³ <https://vimeo.com/31608023>

2.4.4. Allison Hoffman, ABD

Allison Hoffman³⁴, sıradan hayvanlardan ve çizgi film karakterlerinden Amerikan pop kültürünün ünlü karakterlerine kadar çeşitlilik gösteren amigurumilerden oluşan Craftyiscool adlı projenin yaratıcısıdır (Görsel 128, 129, 130, 131). 2007’de çocuklarının çok sevdiği oyuncakları kendisi uyarlamaya karar vererek bu projeye başlamıştır. Amerika’da ünlü bir şovmen olan Conan O’Brien’in amigurumi bebeğini (Görsel 128) yaptıktan sonra amigurumileri sosyal medyada binlerce insanın ilgisini çekmeye başlamış, sanatçının televizyon programlarına katılmasıyla daha da tanınır olmuştur. ABD’de ünlü dergilerde işleri yayınlanan, oyuncakları galerilerde sergilenen sanatçı ayrıca tığ örgü tasarım markalarına da tasarımlar yapmıştır.

Görsel 128 Allison Hoffman, “Conan O’Brien”, 2010

*Görsel 129, 130, 131 Allison Hoffman, “Wonder Woman”, “Rocksteady & Bebop”,
“Astro Boy”*

³⁴ www.craftyiscool.com

2.4.5. Savannah Mitchell, ABD

Savannah Mitchell³⁵, güzel sanatlar alanında seramik ve resim mezunu olup ayrıca psikoloji eğitimi de almıştır. Lisans eğitiminde tığ örgüye merak saldığını ve bağımlısı olduğunu belirtmektedir. ABD, Oklahama’da yaşayan, kendi internet sayfasında aktif olarak amigurumiyle ilgili işlerini takipçileriyle paylaşmakta olan amigurumi sanatçısı, amigurumi üretiminin yanında gençlere ve çocuklara sanat dersleri de vermektedir. Sanatçı, dünyaca ünlü bir anime serisi ve kawaii akımının da bir ürünü olan ‘Pokemon’ çizgi serisinin karakterlerini uyarladığı amigurumilerle tanınmaktadır.

Görsel 132, 133, 134 Savannah Mitchell, Pokemon Amigurumilerinden Örnekler

³⁵ <http://corlista.tumblr.com/>

2.4.6. Svetlana Pertseva, Rusya

Svetlana Pertseva³⁶, amigurumi alanında işleri göze çarpan bir sanatçıdır. Eğitimini Kaliningrad Teknik Üniversitesinde tamamlamış olan sanatçı halen Rusya’da Yekaterinburg bölgesinde yaşamaktadır. Kendisine ait amigurumi kitapları da bulunan sanatçının tarzı oldukça özgündür. Ördüğü figürler alışıldık amigurumilerden farklı olarak ayrıntılı parçalara sahiptir. Renk kullanımında da resimsel ve kısmen gerçekçi bir etki yakalama çabası olduğu görülmektedir (Görsel 135, 136, 137).

Görsel 135 Svetlana Pertseva, “Orange Cat Arestarh”, yükseklik: 25 cm, 2014

Görsel 136 Svetlana Pertseva, “Horse White Dream” yükseklik: 20 cm, 2014

Görsel 137 Svetlana Pertseva, “Cat Mystery”, yükseklik 20 cm, 2015

³⁶ www.littleowlshut.com

2.4.7. Jennifer Ramirez, Finlandiya

Aslen Kolombiya'lı olan Jennifer Ramirez³⁷ Helsinki'de, Aalto Üniversitesinde lisansüstü eğitimine devam etmektedir. Tam anlamıyla bir amigurumi sanatçısı olan Jennifer birbirinden sevimli karakterler üretmektedir. Çoğu amigurumi sanatçısı gibi kendine ait bir internet sitesi olan Jennifer amigurumi severlere bu adresten ulaşmaktadır. Ayrıca New York'da bulunan ve Japon sanatları ve amigurumi ile ilgili çalışmalara destek veren RESOBOX adlı galeri ile beraber bir proje kapsamında amigurumi konusunda akademik bir araştırma da yapmaktadır.

Görsel 138 Jennifer Ramirez'e Ait Otoportre Çalışması, 2014

Görsel 139, 140 Jennifer Ramirez, “Kaguya Hime”, 2014

³⁷ www.thesunandtheturtle.com

2.4.8. Burcu Sobayapan, Türkiye

Ankaralı sanatçı, ‘Oyuncak Perisi’³⁸ adı altında işler üretmektedir. Aile içinde yapılan dikiş ve örgü işlerinin, kendisinin de küçük yaşlardan beri ip ve kumaşlarla iç içe olmasında etkili olduğunu ve malzeme tercihinde ipin kullanım kolaylığı ve rahat erişilebilirliğinin öncelikli olduğunu belirtmektedir.

Görsel 141 Burcu Sobayapan, “Kuzucuklar”, 2013

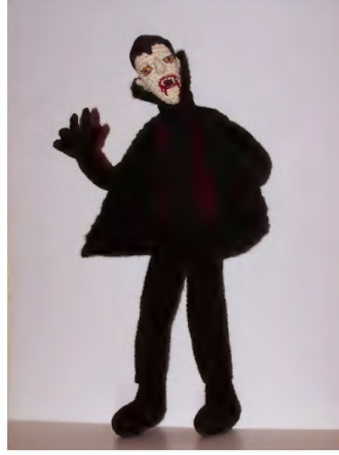
Profesyonel olarak 10 yıldır örgü sanatı ile uğraşmakta olan sanatçı, özellikle son yıllarda yaptığı, günlük hayattan kareler yansıtan figüratif çalışmalarıyla tanınmaktadır (142) .

Görsel 142 Burcu Sobayapan’ın Gerçekçi Çalışmalarından Örnekler

³⁸ <http://oyuncakperisi.blogspot.com.tr/>

Eşzamanlı olarak tasarladığı fantastik karakterlerle de alternatif bir dünya sunmaktadır (Görsel 143, 144). Halen Ankara'daki atölyesinde çalışmalarına devam etmekte olan sanatçı amigurumiyi düşündüklerini ifade etme biçimi olarak tarif eder.

Görsel 143 Burcu Sobayapan, “Dracula”, 2013

Görsel 144 Burcu Sobayapan'ın Amigurumi Karakter Tasarımlarından Örnekler

2.4.9. Lydia Tresselt, Almanya

Munich’te yaşayan amigurumi sanatçısı Lydia Tresselt³⁹, ‘LalyLala’ adı altında işler üretmektedir. Kendini tutkulu bir grafik ve web tasarımcısı olarak tanımlayan sanatçının internet üzerinde kendine ait bir amigurumi sitesine sahiptir. El sanatlarının kendi için bağımlılık haline geldiğini özellikle belirten sanatçı, sitesinde yaptığı ürünleri ve şablonlarını amigurumi sevenlerle paylaşmaktadır.

Kendine ait bir tarzı olan Lydia işlerine LalyLala’lar adını vermektedir. Ortalama 30 cm yüksekliğe sahip Lalylalar’ın her biri farklı kişilik ve hikayelere sahiptir.

Görsel 145 Lalylala, “VLAD The Vampire Bat”

Görsel 146 Lalylala, “DIRK The Dragon”

Görsel 147 Lalylala, “MICI The Mermaid”

³⁹ <http://www.lalylala.com>

2.4.10. Yulia Ustinova, Rusya

Yulia Ustinova⁴⁰, tığ ile ördüğü heykelsi formlara sahip, yumuşak heykeller yapmaktadır. Geleneksel tığ örgü tekniğini kullanarak ortaya çıkardığı ‘büyük kadın’ olarak adlandırdığı heykellerinin diğer adı da Rusça’da eğitimsiz ve bakımsız anlamına gelen ‘Tetki’dir (Görsel 148). Annesi heykeltıraş, babası illüstratör olan Yulia, sanatkar bir ailede büyümüştür. Annesi el işlerinde çok iyidir ve ona 5 yaşında tığ ile örgü örmeyi öğretmiştir. 11 yaşında akademide sanat eğitimi almaya başlamıştır. Eğitimi sırasında resim, grafik ve heykel çalışırken boş zamanlarında da tığ ile örgü örmeye devam etmiştir. Elbiseler, oyuncaklar, dekoratif objeler örmüştür. İllüstratör olarak çalışmaya başlamış ve bu sırada aklına gelen bir fikir ile çok sevdiği tığ örgüsü ve insan figürünü birleştirip form denemeleri yapmaya başlamıştır.

Görsel 148 Yulia Ustinova'nın Figüratif Çalışmalarından Örnekler

⁴⁰ <https://www.pinterest.com/rayeunat/yulia-ustinova/>

İzleyicinin yüzünde gülümseme bırakan, dolaysız ve cüretkar heykellerini yaparken öncelik taşıyan unsurlar biçim ve plastik değerlerdir. Ayrıca figürleri daha oyuncaksı bir hale getirmesiyle klasik heykelin parodisini yaptığını belirtmektedir (Görsel 149, 150).

Görsel 149 Yulia Ustinova, “Gorgon Medusa”

Görsel 150 Yulia Ustinova, “The Daughter Of Daedalus”

İKİNCİ BÖLÜM

SERAMİK SANATINDA FİGÜRATİF FORM

1. SANAT VE İNSAN

Var oluşu itibariyle insanı, diğer canlılardan ayıran özelliği ihtiyaçlara ve zevklere sahip olmasıdır. ‘Abraham Maslow’un ‘ihtiyaçlar hiyerarşisi teorisine’⁴¹ göre insanın hayata tutunmayı sağlayıp da kendini emniyete aldıktan sonraki en son ihtiyacı ‘kendini gerçekleştirme’ olarak ifade edilmektedir. Kendini gerçekleştirmeden kasıt insanın kendisini anlatabileceği, duygu dünyasındakileri bazı vasıtalarla dışa yansıtabileceği aktivitelerde bulunmasıdır. Basit olarak insanın duygularını açığa çıkarıp kendisini ifade etmesinde kullandığı en etkili araçlardan biri de sanattır.

Birçok farklı duygu ve düşünceyi yansıtan sanat insandan ve insanlık tarihinden ayrı düşünülemez. Sanat tarihinin en önemli konularından birini de insanın kendi biçimi oluşturmaktadır. “İnsan, dünyaya geldiği andan itibaren çevresini ve kendisini gözlemler ve yaşantısı boyunca kendisine benzeyene yakınlık duyar. Çevresini ve kendi görselliği dışındakileri anlamlandırmada her zaman kendi varlığını ölçüt olarak kullanır (Erman, 2008: 3)”.

⁴¹ <http://psychclassics.yorku.ca/Maslow/motivation.htm> (Erişim Tarihi: 01.07.2015)

Tarih öncesi çağlardan kalma eserlerde sıkça karşılaşılan figürsel anlatım, zamanın modasına göre ilgi ve bağlam konusunda farklılıklar gösterse de derinde yatan insan olmanın özelliklerinden dolayı günümüzde de hala çok yaygın olarak kullanılmaktadır.

Nihayetinde birçok sanatçı insan figürünü kendi deneyimlerini aktarmakta araç olarak kullanmaktadır. Bazıları geçmiş toplumlara bakarken birçoğu kendi duygularına odaklanır, diğerleri estetik bir bakış açısıyla yola çıkar, sıklıkla politik bir gündem saptanmış olur ya da çağdaş toplum üzerine bir düşünce açığa çıkarılır. Geçmişte de insan figürü veya başı fonksiyonel bir hizmet ile bağdaştırıldığında asaletin, mizahın, acımanın, taşlamanın, seksüel anlatımın, korkunun ve trajedinin aşırı duyarlılığını taşımıştır (Şölenay ve Korkmaz, 2007: 3).

Her ne kadar sanatçılar eserlerini oluştururken farklı sebeplerle figüre yönelseler de, eserle verilmek istenen temel unsur duygudur. (Çimen, 2010:2)'de de bahsedildiği üzere, sanatta olan şey, aslında ruhun maddeye dönüşmesidir.

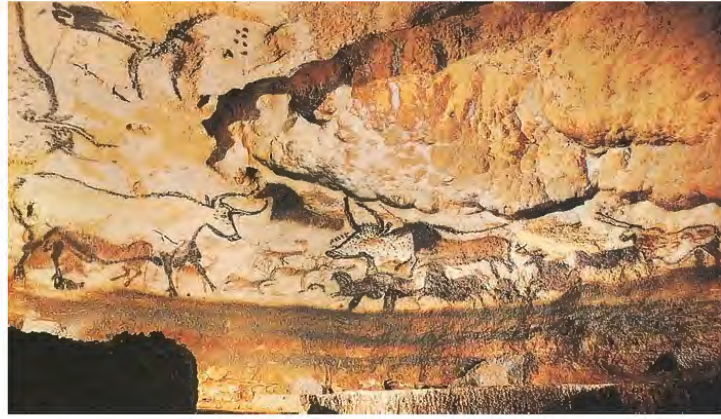
2. FİGÜRATİF ANLATIMIN TARİH İÇİNDE ORTAYA ÇIKIŞI

Sanatta figüratif anlatımın temellerinin Yontma Taş Devri veya Eski Taş Çağı olarak da bilinen Paleolitik Çağ'a kadar uzandığı bilinmektedir. Dünya genelinde tarihsel kayıtlar bölgesel olarak farklılık gösterse de, bu çağ için günümüzden yaklaşık iki milyon yıl önce başlamış ve 10 bin yıl önce son bulmuştur denilebilir.

İnsanlığın izi bulunmuş en eski dönemi olan Paleolitik Çağ, aynı zamanda insanlık tarihinin çok büyük bir kısmını da kapsamaktadır. Paleolitik Çağ; Alt, Orta ve Üst Dönem olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. İnsanın kavrama yeteneğini temsil eden aletlerin ilk olarak üretilmesi bu çağın ilk dönemine denk gelmektedir. Genel olarak taşlar ve zamanla taşlardan üretilen aletlerin kullanımıyla beraber öldürülen hayvanların dişleri ve kemikleri dönemler arasında ilerledikçe malzeme olarak ve kullanım amacı olarak değişmekte ve gelişmektedir.

Üst Paleolitik Dönem’de yontma teknolojisindeki gelişme dikkat çekecek bir düzeyde olup, taş işçiliği en büyük gelişmesine ulaşmıştır. Bu döneme ait buluntular arasında, Alt Paleolitik’de kısmen ve Orta Paleolitik’de daha sıkça görülen klasik 2 yüzeylilerin (el baltası) yerini çakmak taşı yonga ve delgilerin kullanıldığı çeşitli tipteki aletler almıştır. Kazıyıcılar, taş delgiler, taş kalemler, yaprak biçimli uçlar, iğne uçlu aletler bunlardan bazılarıdır. Taş aletlerin yanı sıra kemik ve boynuzdan yapılmış aletlerde de büyük bir artış gözlenmektedir.

Bu dönemde alet üretmek için aletlerin yapılması ve ayrıca sistemli bir şekilde oluşturulmuş mezarlar vs. gibi inançsal bazı belirtilerin bulunması insanlığın beyinsel ve sosyal kapasite gelişimini ortaya koymaktadır. Bu döneme ait en büyük gelişmelerden biri de insanların entelektüel hayatlarıyla ilgili sanat eserleri üretmeye başlamalarıdır.

Görsel 151 Paleolitik Çağ Mağara Resmi, Lascaux Mağarası, Fransa

İnsanların doğayı ve kendilerini gözlemleyerek, kendi günlük yaşamlarını ve karşılaştıkları hayvanları betimlemeye çalıştıkları eserler hem insanlık tarihine hem de sanat tarihine ışık tutan en önemli ve en eski kaynaklardır (Görsel 151). Bu döneme ait yerleşim alanlarında yapılan araştırmalarda mağara duvarlarına ve çeşitli objeler üzerine

yapılmış boyalı resimler, gravürler, alçak kabartmalar, heykelcikler ve çeşitli süs eşyaları gibi bu tarz figüratif imgeler çokça bulunmuştur.

Paleolitik Çağ'a ait insan ve hayvan figürlerinin kullanıldığı mağara resimleriyle birlikte taştan, fildişinden ve kilden yapılmış küçük figüratif heykelcikler sanatta figüratif anlatımın ilk örnekleridir. Bu örnekler arasında bilinen en eskisi Almanya'da bulunup ilk olarak Löwenmensch (aslan insan) daha sonra da Löwenfrau (aslan kadın) olarak isimlendirilen mamut dişinden yapılmış aslan kafalı bir figürdür (Görsel 152).

Görsel 152 Aslan-insan Heykeli

Restorasyonu tamamlanmış olarak halen Ulm Müzesi'nin arkeoloji bölümünde bulunan 30 santimetre yüksekliğinde heykel neredeyse 40.000 yaşındadır (Görsel 153, 154). Figüratif sanatın bilinen en eski örneği olmakla beraber zoomorfik yani hayvan-biçimli sanatın da ilk örneği sayılmaktadır.

Görsel 153,154 Aslan-İnsan Heykeli (Restore Edilmiş Hali), Ulm Müzesi, Almanya

Ayrıca dikkat edilmesi gereken bir diğer nokta, Paleolitik Çağın sanat eserleri arasında göğüsleri, kalçaları ve karın kısımları abartılı bir biçimde betimlenmiş; ancak yüzleri işlenmemiş kadın heykelticikleri özel bir öneme sahiptir. İlk örnekleri günümüzden 32 bin yıl öncelerine dayanan ve o dönemden başlayarak yaygın bir biçimde üretilen bu kadın figürüne Sanat Tarihi'nde Venüs adı verilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1 Venüs Figürü Örnekleri

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

1 Willendorf Venüsü

2 Lespugue Venüsü

3 Laussel Venüsü

4 Dolní Věstonice Venüsü

5 Gagarino No.4 Venüsü

6 Moravany Venüsü

7 Kostenki No.1/ 3 Venüsü

8 Grimaldi Venüsü

9 Chiozza di Scandiano
Venüsü

10 Petrkovice Venüsü

11 Modern Venüs Heykeli

12 Eleesivitchi Venüsü

13 Savignano Venüsü

14 Brassempouy Venüsü

15 Hohle Fels Venüsü

Venüs'lerin en eski örneği Almanya'da bulunmuş olan mamut dişinden yapılmış Schelklingen Venüsü olarak da bilinen Hohle Fels Venüsü'dür (Görsel 155). Buna rağmen Almanya'da bulunmuş olan kireçtaşıdan yapılmış Willendorf Venüsü (Görsel 156) ve Çek Cumhuriyeti'nde bulunmuş olan kilden yapılmış Dolni Vestonice Venüsü (Görsel 157), Venüsler arasında en ünlüleri olarak kabul edilir.

Görsel 155 Hohle Fels Venüsü

Görsel 156 Willendorf Venüsü

Görsel 157 Dolni Vestonice Venüsü

2.1. Willendorf Venüsü

Viyana Doğa Tarihi Müzesi'nde bulunan Willendorf Venüsü (Jennett, 2008: 22)'de de bahsedildiği üzere 1908 yılında Avusturya'da Wachau demiryolu yapımı sırasında ortaya çıkarılmıştır. Willendorf Venüsü'nün 27.000 - 30.000 arası bir yaşta olduğu savunulmaktadır. Oolitik kireçtaşından yapılmıştır ve yoğun kırmızı aşı boyası ile kaplı şekilde bulunmuştur. Bulunduğu bölgede kireçtaşına rastlanmaması önemli bir bulgudur.

Görsel 158 Willendorf Venüsü

Çıplak, obez bir kadın biçiminde çok iyi bir ustalıkla yontulmuş olup özellikle vulvanın işlenişi, anatomi konusunda iyi bir bilgiye sahip birisi tarafından yontulduğunu göstermektedir (Görsel 158). Ayaklar, bilekler neredeyse görünmeyecek şekilde, çok küçük olarak işlenmiştir. Herhangi bir kaidesi bulunmamış olan heykelin bu şekilde ayakta durması imkansızdır. Baş kısmındaki doku hakkında farklı görüşler bulunmaktadır. Bazıları bunun yüze kadar çekilip indirilmiş, dokuma (veya tığ işi) bir şapka olduğunu savunurken, bazıları da bunun saç örgüsü olduğunu kabul etmektedir. Ayrıca, kafaya geçirilmiş bir sepet veya dini özel bir başlık da olabileceği düşünülmektedir.

Biçiminden yola çıkarak heykelin, doğurganlığı vurguladığı, bulgulara dayanarak bereket tanrıçası imgesi olarak insanların yanında taşındıkları düşünülmektedir. Rusya'da bulunmuş Konstenski Venüsü ile çok benzer bir yapıda olması bu tür savları güçlendirmektedir (Görsel 159).

Görsel 159 Konstenski Venüsü

St. Petersburg’da Ermitaj Müzesi’nde sergilenmekte olan Konstenski Venüsü neredeyse Willendorf Venüsü’nün bir kopyasıdır. Tez içinde çalışılacak konunun bir nevi ilham kaynağı da Willendorf ve Konstenski Venüsü’nün baş kısmında bulunan dokulardır.

2.2. Dolni Vestonice Venüsü

Dolni Vestonice Venüsü’ü (Görsel 160), (Jennett, 2008: 22)’de de bahsedildiği üzere 1925 yılında Çek Cumhuriyeti’nde Brno’nun güneyinde kalan Moravian havzasında bulunmuştur. Bir kül tabakasının içinde ikiye ayrılmış şekilde bulunan bu çıplak kadın figürünün 27.000 ile 31.000 arasında bir yaşı olduğu kabul edilmektedir. Aynı bölge civarında bulunan birkaç örnekle beraber bu heykelcik dünyada bilinen en eski seramik eserdir. 111 milimetre yüksekliğe ve 43 milimetre genişliğe sahiptir. Ayrıca 700 C gibi modern seramik pişirimlerine göre nispeten düşük bir sıcaklıkta piştiği bilinmektedir.

Görsel 160 Dolni Vestonice Venüsü

Dolni Vestonice’de, Venüs heykelciğine ek olarak, hayvan figürleri (ayı, aslan, mamut, at, tilki, gergedan, baykuş) ve yanmış kilden oluşan iki binden fazla küçük top bulunmuştur. Neredeyse Vestonice’de çıkan bütün venüslerin üzerlerinde pişirim sırasında oluşmuş çatlaklara rastlanması seramik üretiminin ilkelliğinden mi yoksa bu heykelciklerin ateş kullanılan bir törende sahne almasından mı kaynaklanmaktadır bilinmemektedir.

Görsel 161 Dolni Vestonice Venüsü, Üstten Görünüş

2004 yılında yapılan bir tomografi taraması sayesinde yüzeyinde, 7 ila 15 arasında bir yaşa sahip olduğu tahmin edilen bir çocuğun parmak izi bulunmuştur. Bu parmak izinin heykelciği yapan ustanın yardımcısına ait olduğu ve heykelciği ateşe yerleştirirken ona son dokunan kişi olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca heykelin başının üstünde dört delik bulunduğunu belirtmek gerekir. Nispeten sığ olan deliklerin fırınlama işleminden önce yapıldığı düşünülmektedir. Otlar veya çiçek, ya da belki bir yerde şapka, saç gibi heykelin bir ögesini tutmak için açılmış olabilirler (Görsel 161).

3. FİGÜRÜN SERAMİK ALANINDA KULLANIMI

Seramik kullanılarak yapılmış bilinen en eski figüratif eser Dolni Vestonice Venüsü'dür. Figüratif anlatımın, Dolni Vestonice Venüsü ele alındığında, çamur malzeme kullanılarak üretilen küçük tanrıça betimlemeleri sayesinde olgunlaştığı ve daha güçlü bir biçim duygusu kazandığı söylenebilir (Görsel 162).

Görsel 162 Dolni Vestonice Venüsü

Üst Paleolitik Dönem'de kilin şekillendirmede sağladığı kolaylık ve ateşte pişirildiğinde kazandığı mukavemet fark edilmiş bu malzemenin hem kullanım eşyaları üretiminde hem de çamurdan heykeller yapmak için kullanımının yaygınlaşmasına sebep olmuştur. Böylelikle Paleolitik Çağ, çamurun hayata geçirilişinin başlangıcı olmuştur. Seramik çamurunun hayata girmesi, çamurun pişirilmesi ve figüratif anlatımın seramik malzeme ile kullanılması bu dönemden sonra da artarak devam etmiştir.

Eski toplumlarda figüratif heykeller genellikle törenlerde kullanılmak için yapılmış objelerdir. Bununla birlikte günlük hayattan sahneler içeren figürlere, mezarlara konmak üzere yapılmış heykelciklere ya da çocuklar için yapılmış oyuncaklara da rastlanmaktadır.

Sanat tarihi (Sönmez, 2007:2)'de de bahsedildiği üzere her türden kültüre ait figüratif örneklerle doludur. Örneğin tüm Avrupa'da, Anadolu'da ve Yakın Doğu'da yaygın olarak bulunmuş tanrıça heykelcikleri varken ölümden sonra hayat inancının yaygın olduğu Antik Mısır'da, önemli kişilere ölüm esnasında ve sonrasında eşlik etmek üzere küçük Ushabti heykelleri yapıldığı bilinmektedir (Görsel 163).

Görsel 163 Mısır Ushabti Heykelleri

Kuzey ve Güney Amerika kültürlerine ait hayvan ve insan figürü biçiminde farklı dönemlerde yapılmış tören kaplarına (Görsel 164, 165) sıkça rastlanabilirken Afrika'da milattan önce 500'lere ait birebir boyutta yapılmış insan figürleri bulunmuştur.

Görsel 164, 165 Figüratif Tören Kapları, Meksika ve Peru

Çin'de, M.Ö. 200 yıllarına ait, 6000 asker ve attan oluşan kil figürler seramik sanat tarihi açısından çok önemlidir. Dönemin imparatorunun bir sonraki dünyaya

yolculuğunda ona eşlik edecek, Terracotta ordusu olarak adlandırılan bu figürlerin her biri saraya ait bir bireyi ve hayvanı temsil etmektedir.

Görsel 166, 167, 168 Terracotta Ordusundan; Süvari Atı, Savaş Arabası Atı ve Toprak Askerler

İlk seramik kullanımından günümüze ne kadar uzun bir zaman geçmiş olursa olsun insanoğlu ne çamurdan ne de figürel anlatımdan hiç vazgeçmemiştir. Tarih boyunca çamurun kullanımının ve seramik malzemelerin süregelen toplumsal, sanatsal ve teknolojik ilerlemelerle birlikte gelişerek yaygınlaşmasıyla seramik sanatı modern haline ulaşmış ve figürel anlatım hala seramik sanatının en yaygın ve güçlü konularından biridir. Özellikle insan figürü ve kadın bedeni her zaman olduğu gibi çağımızda da sanatın vazgeçilmez konularından biri olmayı sürdürmektedir. İnsan figürleri, biçim olarak çekiciliğini çağlar boyu korumuştur çünkü insanoğlu kendi imajını yansıtmaktan asla vazgeçmemiştir. Figür kullanma eğilimi diğer sanatsal disiplinlerde ve geçmişte olduğu gibi günümüz seramik sanatçılarında da sıklıkla görülmektedir.

4. MODERN SERAMİK SANATINDA FİGÜRATİF HEYKEL

Stephens Little'ın 'İzmler, Sanatı Anlamak' kitabında bahsettiği üzere; anlatımdan çok biçim dilini öne çıkaran 'izm'ler hem geçmişten beslenirken hem de tamamen yeni olanı ortaya koyarlar. Modernizmde bir yandan en yeni ve denenmemiş aranırken bir yandan da ilkel sanat eserlerinden esinlenme ve geleneksel üslupta doğayı model alan figüratif çalışmalar görülür. Dönemin en belirgin özelliği olarak sanat eserlerinde soyutlama, parçalama, yeniden kurma görülür. Modern sanat görüşleri doğrultusundaki akımları ve üslupları içeren modernizm dönemi, gerçekliği sorgular. Bu dönemin sanatçıları modern dünyanın geçmişten bütünüyle farklı olduğunu ve sanatın kendi modernliğiyle yüzleşerek ve keşfederek kendini yenilemesi gerektiği duygusunu paylaşmışlardır. Ortak yönelim, sanatın doğası ve insan yaşamışlığıyla ilgili sorulara yanıt aramaktır. Bu nedenledir ki, modernizm içerisindeki ve sonrasındaki oluşumların insanlık tarihiyle iç içe olan seramik sanatını da etkilemiş olması beklenilir bir sonuçtur.

Seramik sanatının belli bir dönemden sonra işlevselliği yanında artistik anlatımının da önem kazanması, bulunduğu döneme ayak uydurma çabası yüzündendir. Tüm bu etkileşimler sonucunda seramik, fonksiyonel amaçla üretiminin yanı sıra, günümüzde kendi alanında bir eğilim haline gelen figüratif heykel anlayışı için önemli bir malzeme haline gelmiştir.

Figür, içinde yaşanan zamanın ve sanatçının anlayışına göre kimi zaman gerçekçi, kimi zaman stilize edilerek kimi zaman soyutlanarak biçimlendirilebilir. Sanatın her döneminde işlenen ve vazgeçilmez olan figür heykelleri çağımızın önemli unsurlarından biridir. Türkiye'de ve dünyada figüratif çalışmalar yapan hatta sadece insan vücudunu kendine konu edinen birçok seramik sanatçısı farklı anlayıştaki modern çalışmalarını sürdürmektedir.

4.1. Figüratif Seramik Heykelin Biçimsel Değişimi

Eski çağlardan bu yana figüratif heykeller, insanın kendisini ve çevresindekileri ifade edebilmesi için üretilen köklü bir geleneğe sahiptirler. O zamanın koşullarında farklı amaçlar için üretilen bu heykeller, sanat nesnesi kimliğinden uzak olsa da ilk çağlardaki popülerliğini daha da ilerleterek seramik sanatındaki diğer çalışmalar gibi sanat nesnesi kimliği kazanmıştır.

Figüratif seramik heykel biçimsel olarak sınır tanımayan bir ifade unsurudur. Bunun nedeni insanın gelişimini halen sürdürmekte olması ve farklı üslup arayışlarında bulunmasıdır.

Figüratif heykeller bazı dönemlerde kimi sanatçılar için özel bir üslubu ifade ederken, bazen de artık aşılması gereken bir gelenek olarak kabul edilmiştir. Adını biçimlemeden alan figür kavramının günümüzde özel bir eğilime dönüşmesiyle bu anlayış yepyeni bir noktaya ulaşmıştır. Seramiğin, farklı sanat dalları ile etkileşimi ve dönemlere ayak uydurma çabası sonucu, aşılması gerektiği düşünülen gelenekten halen kopmadığı ve hatta kendi içerisinde daha da geliştiği gözlemlenir. Figüratif heykel anlayışının seramik sanatındaki konumu, yapılan heykellerin çeşitliliğe sahip vazgeçilmez bir gelenek olması yönünden önemlidir. Yaşanılan sürecin birikimleri yapılan eserlere yansımaktadır.

4.2. Figüratif Heykelde Modern Bir Malzeme Olarak Seramik

Modernizm ile özgürleşme yoluna giren sanat, heykelde de kendini göstermiştir. Böylelikle yeni anlatım olanakları, teknik malzeme arayışları bakımından niteliği artmıştır. Sanat içinde daima var olan figüratif uygulamalar, farklı malzemeler ve farklı anlatımlar ile yeni yaklaşımlara yönelmiştir. Sanatçı için malzemenin çeşidi, her zaman anlatımı kolaylaştıracak ve destekleyecek bir araç olmuştur.

Seramik veya karışık malzemelerin bir arada kullanıldığı üç boyutlu tüm sanatsal çalışmalar, heykel sanatı ile ilgili olarak değerlendirilmektedir. Çağdaş seramik sanatının yönelimlerinden biri olan ‘Seramik Heykel’ yönelimi bu iki alanın en temel ilişkisini göstermektedir. Gerek figüratif gerekse soyut olarak değerlendirilen ve seramik malzeme ile ortaya konan yapıtlar üç boyutluluk özelliği taşıyorsa heykel sanatı ile doğrudan

ilişkilendirilmektedir. Seramik sanatı bu nedenle en yoğun ilişki ve etkileşimi heykel sanatıyla yaşamaktadır (Özel, 2007: 173).

Gelişen teknoloji ve değişen anlayışlar farklı dönemlerde sanatçılara farklı malzeme çeşitliliği sunmuştur. Seramiğin sanat malzemesi olarak kullanılmaya başlanması ile başta heykel olmak üzere diğer sanat alanları ile yeni bir etkileşimi başlamıştır. Yeni biçimlerin ve eğilimlerin olduğu Modern Sanat sürecinde seramik, kendi içerisinde gelişmiş, resim ve heykel ile olan ilişkisini iletmiştir. Ardından bakış açısı sorgulanan bir malzeme konumuna gelen seramik, farklı arayışlar içinde olan kimi sanatçılar tarafından tercih edilmeye başlamıştır. En eski şekillendirme malzemelerinden biri olan kilin bir sanat malzemesi olarak kullanılmaya başlanmasıyla sanatçılar için yeni bir malzeme ve duyarlılık ortaya çıkmış, bununla birlikte geleneksel ve fonksiyonel kullanım yanında sanatçılar için yeni bir ifade aracı oluşmuştur.

Kendine özgü dokusu, rengi ve uygulama karakteri olması, seramik malzemeyi bütün sanatçılar için ilginç kılmış, bu sebeple birçok ünlü ressam ve heykeltıraş da eserlerini üretirken seramik malzeme kullanmaya başlamıştır (Görsel 169, 170, 171). Böylelikle, seramik de düşüncenin ifade bulmasında kullanılan vazgeçilmez sanat malzemeleri arasında yerini almıştır.

Görsel 169 Gauguin, “Oviri (Sauvage)”, 75 x 19 x 27 cm, 1894

Görsel 170 Picasso, “Pregnant Woman”, 110 x 22 x 32 cm, 1950

Görsel 171 Miro ve Artigas, “Personnage” , 79 x 27 x 29 cm, 1956

4.3. Modern Seramik Sanatından Figüratif Heykel Örnekleri

Primitif dönemlerde tinsel amaçla yapılan, tanrıyı betimleyen insan ve hayvan figürleri fonksiyonellikten uzak seramik heykellerinin temelini oluşturmaktadır. İlk çağlardan bu yana geleneksel amaçlarla üretilen figüratif heykeller günümüzde bambaşka bir konumdadır. Modern sanatın getirdiği birikimler çerçevesinde farklı bir boyut kazanarak sanat nesnesi konumuna gelmişler, farklı biçimsel arayışlarla çeşitlilik kazanmışlardır (Görsel 172, 173, 174).

Görsel 172 Grace Bakst Wapner, "Selfportrait", 38 x 38 x 22 cm, 1994

Görsel 173 Jack Earl, "Stoneman Smiling", 2003

Görsel 174 Washington Ledesma, "Totem", 25 x 21 x 8 cm

Günümüzde seramik, gelenekselliği ile birlikte var olması ve aynı zamanda heykel üsluplarını içinde barındırmasıyla soyut ve figüratif biçimlendirmelerde kullanılmaktadır. Modern figüratif heykellerde, biçimsel anlatım zenginliği tüm figürün veya figür unsurlarının gerçekçi veya stilize anlatımlarıyla elde edilmekte; sanat eserlerinde büst ve gövdeler, vücut detayları ve birebir figür anlatımlarıyla beraber bunların karikatürize ve stilize edilmiş biçimleri bulunmaktadır (Görsel 175, 176, 177, 178).

Görsel 175 James Coquia, “Dicephalopod”, 21 x 23 x 23 cm, 2009

Görsel 176 Paula Rice, “Lazarus”, yükseklik 122 cm

Görsel 177 Shelley Wilson, “Class of 11W”, 1998

Görsel 178 Elyse Siegel, “24 Feet”, 2004

5. MODERN FİGÜRATİF SERAMİK HEYKEL ÖRNEKLERİYLE BAZI SANATÇILAR

Tez çalışmasının bu bölümüne kadar seramik heykelin günümüze gelme serüveni sırasında yapılmış figüratif heykel örnekleri incelenmiş, ilk çağlardan bu yana insan bedeninin vazgeçilmez ve zengin bir kaynak olarak sanatçıların ilgisini çektiği fark edilmiştir. Bilinmektedir ki, dünyada birçok sanatçı, seramik malzeme kullanarak figüratif bir anlayışla çalışmaktadır. Bu bölümde; modern figüratif seramik heykel konusunda araştırmacının da ilham aldığı bazı sanatçılara ve örnek işlerine yer verilecektir.

5.1. Sandy Brown, İngiltere

Sandy Brown⁴², doğanın içinde bulunan evi ve atölyesinde nispeten izole bir hayat sürdüğünden seramik dünyasının büyük bir kısmında gerçekleşen yüzeysel değişimlerden pek etkilenmemektedir. Sanatçının işleri sadece modern batı sanatıyla kısıtlı olmamakla beraber 70'lerin başında çömlekçilik eğitimi aldığı Japonya'ya kadar uzanan eski yerli ritüelleri ve geleneklerini de kapsayan geniş bir görsel kültürü özgünce yansıtmaktadır (Görsel 179, 180). Hayat dolu ve canlı bir ifade şekline sahip sanatçı ayrıca serbestçe tasarlanmış çömlekler, heykeller ve resimler üretmektedir.

Görsel 179 Sandy Brown, “Full Moon Goddess”

Görsel 180 Sandy Brown, “Kara and Ulana”

⁴² <http://www.sandybrownarts.com> (Erişim Tarihi: 27.06.2015)

5.2. Jill Crowley, İngiltere

İngiliz seramik sanatının tutuculuğunun, resim ve heykeldeki modernizme benzeyen fakat geleneksel seramik malzemeleri ve ölçülerini kullanan son derece kişisel bir ifade şekline dönüşmesindeki öncülerden birisi olan Jill Crowley, bir kişinin başka bir insanın dış özelliklerini nasıl ve neden kayıt etmesi gerektiğini sorgulayarak portreciliğe merak salmıştır (Görsel 181, 182).

Sanatçının, seramik heykellerine farklı tepkiler vermek mümkündür fakat ister sevilsin isterse sevilmesin bu heykellerin yanlarından, çok da iddialı olmayan seramik objelerde olduğu gibi, dalgın bir şekilde ve ilgisizce geçilebileceği düşünülmemelidir⁴³.

Görsel 181 Jill Crowley, “Irish Man”, yükseklik: 36 cm, 1979

Görsel 182 Jill Crowley, “Untitled”, 23 x 51 cm, 1980

⁴³ <http://www.ceramics-aberystwyth.com/documents/CrowleyJillCS9.pdf> (Erişim Tarihi: 27.06.2015)

Görsel 183 Jill Crowley, "Hand", 39 x 37 cm, 1988

Görsel 184 Jill Crowley, "Empress of Hands"

5.3. Laszlo Fekete, Macaristan

Sanatçı, hazır endüstriyel çıkartmalarla süslediği, toplumsal eleştirileri baz alan karmaşık, sert çini ve porselen heykellerinin (Görsel 185, 186, 187) yanında porselen fabrikasından elde ettiği ikinci kalite ürünleri bir araya getirerek de işler üretmektedir (Görsel 188, 189).

Görsel 185 Laszlo Fekete, "Time Machine Captured by White Women", 33x27x22 cm, 1996-1997

Görsel 186 Laszlo Fekete, "Head of Heads", yükseklik: 85 cm, 1986

Görsel 187 Laszlo Fekete, “Half-God Half Bloodness”, 1999

Sanatçı, kırık porselen parçalarını sıcaklıkla etkileşen bir yapıştırıcı veya sır kullanarak birleştirmekte, yeni ve narin heykeller meydana getirmektedir.

Görsel 188, 189 Laszlo Fekete'nin Kırık Porselen Parçalarını Birleştirerek Ürettiği İşlerden Örnekler

5.4. Viola Frey, ABD

İnsanın, sosyal ve ekonomik olarak çevresi ve doğa ile ilişkisini irdeleyen Viola Frey'in resim ve heykeli birleştirdiği ve seramik olgusunun tüm olanaklarıyla (kil ve renkli sır) yaklaştığı büyük boyutlu çalışmalarında her iki malzemenin avantajını kullandığı görülmektedir (Görsel 190, 191). İnsanın zihinsel ve ruhsal yapısının vurgulandığı seramik heykellerin ölçeği, Amerika'da geçerli olan boyut ile güç arasındaki ilişkiyi vurgular.

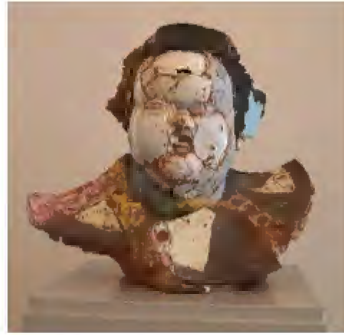
Görsel 190 Viola Frey, "Man and His World", 1994

Görsel 191 Viola Frey, "Man Observing Series II", 270 x 117 x 76 cm, 1984

5.5. Gertraud Möhvvald, Almanya

Sanatçı seramik heykellerinin oluşumunda, değişik seramik parça kırıklarını çok özgün bir biçimde kullanması ile ünlüdür (Görsel 192, 193, 194). Yapıtların üzerindeki değişik renkli kırık seramik parçaların kullanımının dışavurumcu anlatımı güçlendirdiği görülmektedir. Bu çalışmalardaki kırık parçalar antik çağlardan günümüze uzanan, insana ait serüveni hatırlatmakta eski ile yeni arasında ilginç bir bağ kurmaktadır.

Görsel 192 Gertraud Möhvvald, "Büste M. M.", 1991

Görsel 193 Gertraud Möhvvald, "Kopf Mit Offenem Mund", 1997

Görsel 194 Gertraud Möhvvald, "Mädchenkopf", 1996

5.6. Michelle Oka Doner, ABD

Sanatçının çalışmaları, insanlığın pratik ihtiyaçlarını günlük ritüellerine önem ve zerafet getirerek karşılamalarını sağlayarak günlük yaşama daha yüksek bir farkındalık getirebilmeye adanmıştır.

Görsel 195 Michelle Oka Doner, "Soul Catchers", yükseklik: 5 - 25 cm, 1983

Sanatçı, kariyerinin başlangıcından beri atölyedeki çalışmalarını günlük hayatın ritüelleri ile bir araya getirmeye çalışmakla uğraşmıştır. Bu zorluğu, atölyesini bir yaşam laboratuvarına dönüştürerek, çalışmalarını bir deney haline getirerek üstlenmiştir. Oka Doner'in sanatı, yaşamı boyunca beğendiği doğal yaşam ile ekolojik elementlerin formlarının, dokularının ve bunların evriminin etkisinde kalarak şekillenmiştir.

Görsel 196 Michelle Oka Doner, Tattooed Doll, 33 x 23 x 23 cm, 1968

Görsel 197 Michelle Oka Doner, Tattooed Doll, 45 x 31 x 36 cm, 1968

Görsel 198 Michelle Oka Doner'in Doğal Dokuları Kullandığı Bronz Çalışmalarından; "Colossus", 165 x 66 x 46 cm, 2003, "Woman Disappearing", 152 x 44 x 23 cm, 2003, "Tempest She", 158 x 17 x 36 cm, 2002, "Radiant Figure", 158 x 43 x 28 cm, 2002

Sanatçının çalışmalarındaki doğal yaşam figürleri belirgin bir şekilde görülmektedir. Oka Doner, çalışmalarını kendi cümleleriyle şöyle tanımlar: “Benim için doğa büyüleyici, baştan çıkarıcı ve güçlü bir şeydir. Doğuda, özellikle Japonya’da doğadaki hiçbirşeyin garantisi olmadığı bilinmektedir. Batıda ise bizler doğaya daha elden çıkarılabilir bir şekilde yaklaşarak etrafımızdaki güzelliği ve doğa ile bağlantımızı çoğunlukla kaybetmiş bir vaziyetteyiz. Sanırım ben bu bağı çalışmalarım aracılığı ile tekrar kurmaya çalışıyorum.”⁴⁴

⁴⁴ <http://www.blouinartinfo.com/news/story/1068474/in-the-studio-with-michele-oka-doner#>
(Erişim Tarihi: 20.06.2015)

5.7. Klaus Schultze, Almanya

Çoğunlukla heykellerini beton, metal, kablo ve renkli bir şekilde sırlanmış kil parçacıkları ile bir araya getirerek üreten sanatçı, aslen büyük ölçekli tuğla figürleri ile tanınmaktadır (Görsel 199, 200). Özellikle büyük dış mekan heykelleri için dayanaklı bir malzeme olan tuğla ve mimarisi sanatçıyı cezbetmektedir.

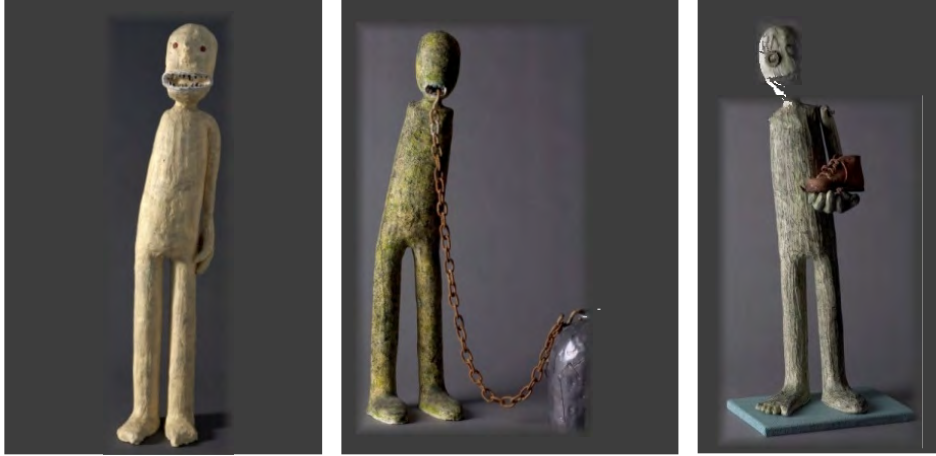
Görsel 199 Klaus Schultze, "Fountain", 500 x 280 x 300 cm, 1983-1984

Görsel 200 Klaus Schultze, "Untitled", 720 x 550 x 210 cm, 1975

5.8. Melissa Stern, ABD

Sanatçının heykelleri, kendi hayalgücünün neşeliliği ve kısmen tutarsızlığından esinlenerek, kil, ahşap, bulunmuş objeler ve diğer materyaller sayesinde hayat bulmaktadır. Savunmasız, gülünç veya haylazlık gibi birçok insani duyguyu gösteren veya bu duygulara neden olan, genellikle bir uzuv veya yüz özelliği eksik olan bu heykellerin duruşları bilinçli olarak belirsizdir⁴⁵.

Görsel 201 Melissa Stern, “Gawker”, 102 x 23 x 59 cm, 2012

Görsel 202 Melissa Stern, “Tongue Tied”, 79 x 18 x 92 cm, 2012

Görsel 203 Melissa Stern, “ If The Shoe Fits”, 79 x 33 x 23 cm, 2012

Sanatçının antropoloji geçmişiyle bağlantılı olarak işleri farklı sanat alanlarının etkisinde kalmaktadır. Çizimleri, kolajları ve simgesel heykelleri genellikle zengince çizilmiş ve derinlemesine detaylandırılmış yüzeylerle olduğu kadar kurnaz ve sıklıkla kara mizah şeklinde de karakterize olurlar.

⁴⁵ www.melissa-stern.com (Erişim Tarihi: 27.06.2015)

5.9. Vladimir Tsivin, Rusya

Simgesel formların yeniden yorumlaması olan basit heykel çalışmalarında porselen kullanan sanatçı, klasik heykelticilikten son derece esinlenmiştir ve çalışmaları, insan göğsündeki kaslar aracılığıyla ifade edilen formların ustaca yapılan değişimlerine dayanmaktadır.

Görsel 204 Vladimir Tsivin, "I Was Told and I Repeat"

Görsel 205 Vladimir Tsivin, "3 Amazons"

Görsel 206 Vladimir Tsivin, "Two Muses"

5.10. Varda Yatom, İsrail

Sanatçının uluslararası düzeyde tanınan seramik işleri; kişisel kimlik ile kültür, sembolizm ile anlam, estetik ile ahlak arasındaki ilişkileri inceler. Sanatçının heykelleri ve kurguları, ilk başta gözle görülebilir olan fakat yorumlandığında belirgin olanın dışında farklı anlamlar içeren insan seremonilerinin organizasyonel modellerini kullanmaktadır (Görsel 207).

Görsel 207 Varda Yatom, “Wedding Figures”, 138 x 14 x 9 cm, 2003

Görsel 208 Varda Yatom, “The Squatting” 2004-2006

Görsel 209 Varda Yatom, “Touching” 2004-2006

Sanatçı, süreci ve konuyu ince bir şekilde işlemektedir. Böylelikle formun ve kullandığı malzemenin dilinin bitmiş ürünlerin içindeki sözlüğün bir parçası olmasını da sağlamaktadır. Bir objenin kendi kültürel bağlamında nasıl anlamlı olabileceğini açıklamaya çalışan kişisel ve politik yüklü işleri, hayatta kalmak, agresiflik ve tecrit arasındaki ahlaki çatışmayı incelemektedir⁴⁶ (Görsel 208, 209, 210).

Görsel 210 Varda Yatom, "Equilibrium", 1997

⁴⁶ <http://www.vardayatom.com> (Erişim Tarihi: 27.06.2015)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SERAMİK SANATINDA ÖRGÜ ve AMİGURUMİ

1. SERAMİK SANATINDA ÖRGÜNÜN BİÇİMSEL OLARAK KULLANIMI

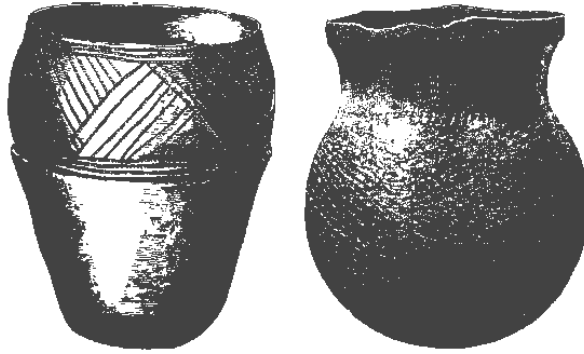
Birbirine dolanmış, bağlanmış sicimlerin ya da düğüm düğüm örülmüş iplerin ve yanı sıra birçok farklı dokuma kumaşın, ilkel toplumlar tarafından seramik üretiminde ve süslemesinde kullanıldığı bilinmektedir (Görsel 211).

Görsel 211 Seramik Bünye Üzerinde Tekstil Dokusu

Zaman, kullanılan tekstil malzemesinin çoktan yok olup gitmesine neden olmuşsa bile birçok tarihi seramik eserde görüldüğü üzere yumuşak kil üzerinde bu tarz ürünlerle oluşturulmuş izleri silmeyi başaramamıştır. Ayrıca böyle süslemelere ve izlere sahip antik seramik eserlerin bulunması ve bu eserler üzerinde yapılan araştırmalar sayesinde ilkel çağlara ait dokuma ve örgü sanatının da bir şekilde restoresi yapılmış olmaktadır.

Eski insanlar tarafından seramik çömlek üretiminde sert biçimli sepetlerin özellikle bir nevi kalıp veya destek görevi görmesi için yoğun olarak kullanıldığı, esnek biçimli ağ veya çuvalların da aynı kullanımla beraber ayrıca süslemeler yaratmak amacıyla çamur bünyenin farklı bölümlerinde veya bazen de tüm bünyeyi kaplayacak şekilde kullanıldığı bilinmektedir. Genelde bu tür kullanımların tek seferlik olduğu ve pişirim esnasında da bünyeye beraber yanıp yok olduğu düşünülmektedir. Fakat kullanılan ağların ve kumaşların kap pişirilmeden ve hatta tam olarak kurumadan önce geri alınabildiği, birçok seramik kap örneğinde fazladan desenlere rastlanmasıyla ayrıca bazı örneklerde kulpların ve bu tarz parçaların sonradan eklendiğinin görülmesiyle fark edilmiştir. Örnekler incelendiğinde, örgü ve dokuma parçalarının, çamur bünyeyi oluşturmak ve desteklemek adına kullanılırken olduğu gibi, yumuşak çamur bünyeye sarılarak veya bastırılarak kullanılışında da, belirli bir kıvamda kurumuş olan çamur bünyenin bir çuval veya kumaş parçası üzerinde yuvarlanmasıyla da üretilen seramikte biçimsel farklılıklar yaratılabildiği görülmektedir.

Görsel 212, 213 Örgü Dokusu ve Çuval Formunun Gösterildiği Örnek İllüstrasyon

Hızlı kültürel değişim seramik sanatını da oldukça geniş bir ölçüde etkilemiştir. Özellikle seramik sanatı işlevsel olarak kullanılan bir yapı da sunduğu için popüler kültürün getirileri seramik form ve dekorlarda oldukça etkili olmuştur. Popüler kültürden olumsuz etkilenen seramik sanatçısı eserlerinde sanatsal anlatımlardan ve sanatsal değerlerden uzaklaşmıştır. Yaşadığı toplumdan beslenen sanatçıların eserlerinde, toplumun etkilendiği popüler kültür sayesinde eserlerinde; gerek anlatımlarında, gerek görünümünde gerek teknik uygulamalarında (dekorlama ve şekillendirme) kiçleşmeye varan bir deformasyon yaşanmıştır. Popüler kültürden olumlu etkilenen seramik sanatçıları ise eserlerini oluştururken kullandıkları kil ve boyar maddelerin yanı sıra kullanabilecekleri malzeme yelpazesinin genişlemesi ile seramik eserlerini diğer malzemelerle de (metal, ahşap, polyester, bronz, cam) birleştirerek, sanatsal anlatımlarını bozmadan, aksine eserlerindeki anlatımları kuvvetlendirerek sunmuşlardır (Becel,2013: iii).

Tekstil ve örgü, geçmişte olduğu gibi modern seramik sanatında da hala biçimsel olarak ve diğer malzemeler gibi sanatsal anlatımı kuvvetlendirmek için kullanılmaktadır. Buna dayanarak, seramik heykel alanında form ve doku bağlamında örgü ve dokumanın sunduğu kuvvetli biçimsel farklılık bir zenginlik addedilerek, yapılan tez çalışmasında Japon popüler kültürünün bir parçası olan amigurumiden yararlanılarak seramik alanında biçimsel ve anlatım olarak kuvvetli farklı modern uygulamaların denenmesi amaçlanmıştır.

1.1. Örgü ve Tekstil ile Seramiği Harmanlayan Bazı Sanatçılar

Örgü ve dokumanın tarih boyunca seramik sanatında farklı şekillerde kullanıldığı bilinmekteyse de araştırmacı tarafından yapılan tez çalışmasıyla ulaşılması düşünülen sonuçların daha iyi kavranılabilmesi açısından modern alanda yapılan çalışmalara odaklanılması gerektiği düşünülmüş ve bu konuda en iyi kaynağın da tekstil malzemelerini eserlerinde kullanan sanatçılar olduğu kanaatine varılmıştır.

Çalışmanın bu kısmında hem seramikte örgü kullanım tekniğini kavrayabilmek hem de özgün ve modern işler üretebilmek adına, eserlerinde (sadece örgüyle sınırlamayarak) tekstil ve seramik kullanan bazı sanatçılar tanıtılmaktadır.

1.1.1. Maya Ben David, İsrail

Bir endüstriyel tasarımcı olan Maya Ben David⁴⁷, Hindistan'a yaptığı seyahatlerden esinlenerek ortaya çıkarttığını belirttiği son çalışmaları ile adından söz ettirmektedir. Bu çalışmalar seramik ve tekstil unsurları içeren zarif ama neredeyse dokunulmak için yalvaran kaplardan oluşmaktadır.

Görsel 214, 215, 216, 217 Maya Ben David'in Çalışmalarından Örnekler

⁴⁷ <http://www.mayabendavid.com> (Erişim Tarihi: 27.06.2015)

1.1.2. Shannon Donovan, İngiltere

Shannon Donovan⁴⁸ esas malzeme olarak kil kullanan ancak tığ işlemesi ve elyaf gibi çeşitli malzemeleri de ara sıra kullanan bir enstalasyon ve heykel sanatçısıdır. “Rafine olanla, sıradan olanın, endüstriyel olanla ev yapımı olanın, sanatla zanaatın arasındaki sınırları bulandırmayı sevdiğini” dile getirmektedir. Tığ işlemesini seven insanlar zanaat mı sanat mı sorusu üstünde durduklarından dolayı onlara uygun olduğunu düşündüğü ‘gündelik nesnelerin dekoratif potansiyelleri’ konusunu araştırmaktadır.

Görsel 218, 219 Shannon Donovan, “Doily Project”

Görsel 220 Shannon Donovan, “Motifs”

⁴⁸ www.shannon-donovan.com (Erişim Tarihi: 27.06.2015)

‘Doily Project’ ve ‘Motifs’ adlı, tığ işlemeli seramik dantel altlıklarını duvar kağıdı, dokuma vb. gibi karışık malzemeler ile beraber kullanarak oluşturduğu enstalasyon çalışmaları vardır (Görsel 218, 219, 220). Ürettiği porselenlerin çevrelerine yerleştirdiği dokumaların örgüleri ile karışımaya yeni iplikler ekleyerek çalışan sanatçı çözgü pamuk ipliği kullanmaktadır (Görsel 221, 222).

Görsel 221 Porselenle Dokuma

Görsel 222 Shannon Donovan, “Rest Awhile”

Sanatçı, işlerini ve üretim sürecini kendi cümleleriyle şöyle ifade etmektedir :

“Bir görsel dönüştürücüyüm. Geleneksel ve tarihsel motiflerle oynamak ve farklı zanaatlarla sanat medyasını birleştirmek yoluyla döküm nesneleri birer sanat objesine dönüştürerek doğa ve yapısallığın etkileşimini inceleyen iç mekanlar yaratıyorum, iç mekan ve dış mekanı çapraz tozlaştırıyorum ve zevklerin keyfi doğalarını sorguluyorum. İşlerim, onlara bakanlardan kullanılan gereçten ve içerikten beklentilerini değiştirerek kaynak materyalimi tanımalarını isterler. İşlerimde tekrarlayan temalar arasında süsleyicilik, çapraz tozlaştırma ve coşkunculuk bulunmaktadır.”⁴⁹

⁴⁹ <http://inliquid.org/complete-artist-list/donovan-shannon/> (Erişim Tarihi: 27.06.2015)

1.1.3. Stephanie Earl, İngiltere

Porselen ve camla çalışan sanatçı klasik dantelleri bu malzemelerle birleştirmektedir. Stephanie Earl, işlerini ve üretim sürecini kendi cümleleriyle şöyle tanımlamaktadır:

“Basitçe söyleyecek olursam, antik ve klasik dantel işlerinin zarafetini ve inceliğini porselen ve cama aktarıyorum. Porselen kendi iradesi var olan bir şeydir. Pişirme sırasında sıkça şekil değiştirir, çatlar veya bükülür ve benim için bu yüzden üstünde çalışmak için porselen heyecan verici bir araçtır. Porselenin hataya gelmeyen doğası yüzünden hüsrana uğramaktansa bunların çalışıp her bir parçanın beni kendine özgün bir yöntemle yönlendirmesini tercih ederim. Kil ile çalışmak meditasyona yakın bir şeydir. Çalışmalarım sırasında sıklıkla kafamdaki tasarımdan uzaklaşıp kili gitmeyi hissettirdiği doğrultuda şekillendirip, doğal bir sona gelindiğinde bitiririm. Porselen ile daha çok çalıştıkça mükemmellik fikrinden o kadar çok uzaklaştım. Bana göre mükemmellik fabrikadan çıkmış ve tekrar edilebilir bir şeydir. Düz çizgiler, mükemmel köşeler ve simetri yaptığım işlerde neredeyse hiç bulunmamaktadır. Benim için kusurlulukta eksiksiz bir güzellik, hataya düşebilen bir bireyin hissi, bir insanın hikayesi vardır. Parçalarımın birisinin doğasında olan kusurlardan biri, hikayesinin ve tarihinin başlangıcıdır. Tam olarak bu özellikleri farkında olmadan gözleri üstüne çektiren ve onu tamamen özgün yapan şeylerdir.”⁵⁰

Görsel 223 Stephanie Earl, “Crochet Jug”

Görsel 224 Stephanie Earl, “Crochet Jug”

⁵⁰ www.stephanieearl.co.uk (Erişim Tarihi: 27.06.2015)

1.1.4. Jessica Gardner, ABD

Sanatçının ‘Useful Memories’ gibi güncel işleri, zamanın akışkan doğasını ve bunun yetişkin hallerimizi kabul edip etmememizdeki etkilerini sorgulayan figürsel deneyimleri içermektedir.

Görsel 225 Jessica Gardner, “Useful Memories”

Görsel 226 Jessica Gardner, “Useful Memory 3”, 5 x 4 x 9 cm

Görsel 227 Jessica Gardner, “Useful Memory 1”, 5 x 3 x 8 cm

Heykellerinde eğlenceli anıları tetiklemek için seramik figürler ve interaktif oyuncaklarla beraber çocuk kıyafetlerini de kullanan sanatçı (Görsel 225, 226, 227, 228, 229, 230) işlerini kendi cümleleriyle şöyle tanımlar:

“Kullanılmış tekstil ürünlerinin önemi hem kavramsal hem teknikseldir. Bu kıyafet bir zamanlar genç bir çocuğu korumuştur ve şu an tarih ile doludur. Çocukluktan kalan bu parçalar yaşam acelesinin terk ettiği bir anı kilde muhafaza etmektedirler.”⁵¹

Görsel 228 Jessica Gardner, “As Delicate...”, 46 x 41 x 43 cm, 2010

Görsel 229 Jessica Gardner, “Family Secrets: A House is Not a Home”, 32 x 27 x 16 cm, 2007-2009

Görsel 230 Jessica Gardner, “Dicotomy Started Young”, 23 x 33 x 21 cm, 2010

⁵¹ http://www.jessicagardnerstudios.com/Artist_Statement.html (Erişim Tarihi: 27.06.2015)

1.1.5. Helen Gilmour, İskoçya

Sanatçı, geleneksel zanaatlar arasındaki ilişkilere ilgi duymaktadır. Bu yüzden örülmüş çaydanlıklar ve kaseler gibi görünen geleneksel çömlek işleri yapmaya karar vermiştir. Ortaya çıkan sonuçlar ilk bakışta yumuşak fakat daha yakından incelendiğinde pişirilmiş porselenin gücünü gösteren formlardır (Görsel 231, 232, 233).

Görsel 231 Helen Gilmour, Çay Seti

Görsel 232 Helen Gilmour, Çaydanlık

Sanatçının çalışmaları örgü ve tığ işi gibi geleneksel zanaatların seramikle olan bağlantısını incelemektedir. Kupalar, çaydanlıklar vs. gibi işlevsel çömlekçilik objelerinin yapısını, tamamen kullanışsız olan örgü yapıları seramik kaplar üreterek bozar. Bu tarzda deneyler yapmaya Glasgow Sanat Okulu'nda okurken başlamıştır ve çalışmalarını geliştirmeye, tekniğini ilerletmeye ve yeni olasılıklar aramaya devam etmektedir. Seramik işleri narin gözükse de ele almaya ve taşınmaya son derece elverişli biçimde güçlüdürler.

Görsel 233 Helen Gilmour, Çaydanlık

1.1.6. Helen Martin, Avustralya

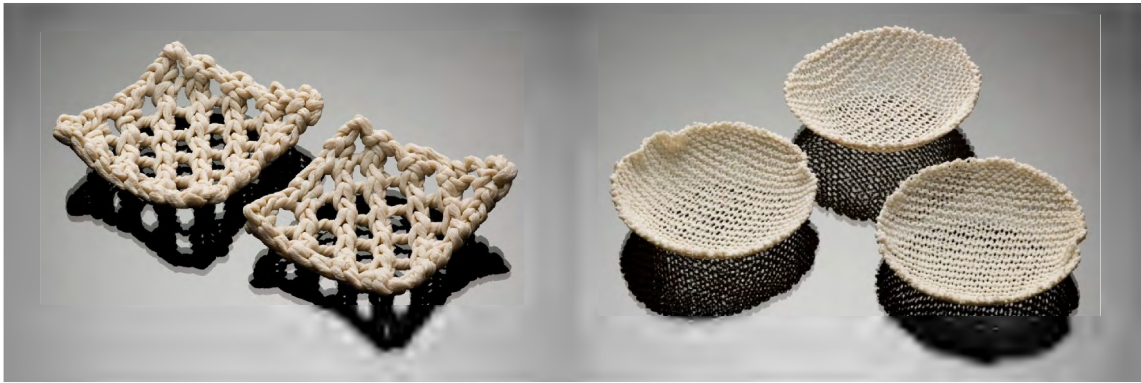
El örgüsü veya tığ işleri üretip hediye etmenin sıcaklık, rahatlık ve sevgiyi; seramik sofra gereçleri üretip kullanmanın da sağlıklı beslenmeyi ve yaşatmayı ifade ettiğini belirten Helen Martin kendisini seramik sanatçısı olmanın yanında takıntılı bir de örgücü olarak nitelemektedir. Eserlerinde örgünün ve seramik işlerin zaman gerektiren süreçlerini bir araya getirir.

Görsel 234 Helen Martin, Sırlanmış Dantel Detay

Sanatçı, işlerini oluşturma süreciniyse şu sözlerle tanımlamaktadır:

“Kendi çevrem ile alakalı, hafızamdan ve geçmiş zamanların bilinmeyen fakat yetenekli dikiçilerinden esinlendiğim sırlı örgüler ve tığ işleri yapıyorum. Zaman zaman kıyafet ve ya kilim örecek zamanı bile bulabiliyorum. Tekstilvari seramik objeler ve iki kere şekillendirilmiş tabak ve kase formları yapıyorum. İlk olarak, rahat bir moddayken saf yünden yuvarlak, kare, dikdörtgen gibi basit formlar örüyorum ya da tığ ile işliyorum. Sonra bunları sıra yatırıp kurutuyorum ve bunları seramik fırınında pişiriyorum. Yün yanıp gittikten sonra sırda kalan detaylar ortaya çıkar. İleriki pişirmelerde bu parçalar, istenilen şekli elde etmek için bir kalıp haline getirilirler. Tam olarak bu değişim ve bu değişimin gerçekleşmesi için uygulanan tekniğin zorlukları beni motive eden ve heyecanlandıran şeylerdir.”⁵²

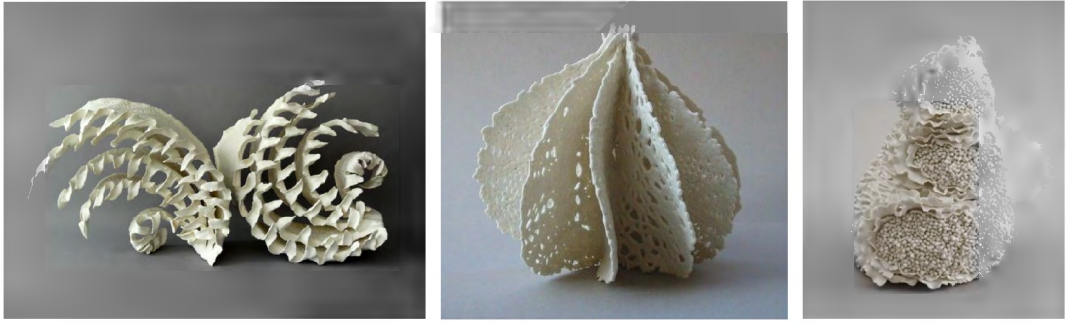
Görsel 235, 236 Helen Martin, Sırlanmış Dantel Altlıklar ve Dantel Kaseler

⁵² http://www.helenmartin.com.au/?page_id=124 (Erişim Tarihi: 27.06.2015)

1.1.7. Alice Riehl, Fransa

Alice Riehl genç ve yükselmekte olan bir seramik sanatçısıdır. Paris'in merkezinde olan stüdyosunda tekstil lifi ile harmanlanmış porselenler modelleyen sanatçı Fransa sınırları dışında da çok iyi tanınmaktadır ve koleksiyoncular stüdyosuna sıklıkla uğramaktadır.

Heykelleri ve hayali şekilleri olan vazoları, dokuma ve bitkiler arasında feminen bir dünyaya çağrışım yaparken hareketi yansıtmaları onlara hayat veren şeydir.

Görsel 237, 238, 239 Alice Riehl'in Hareketli Formlarından Örnekler

Çalışmalarının bir parçası olan, işlemelerden esinlenmiş işleri, bir çok jenerasyondan kadınların ürettiği gerek mütevazı gerek görkemli süslemelere birer övgüdür⁵³.

Görsel 240 Alice Riehl'in Bir Çalışmasından Detay

⁵³ www.aliceriehl.fr (Erişim Tarihi: 27.06.2015)

1.1.8. Joana Vasconcelos, Portekiz

‘İşlerinde Örgü ve Tığ İşi Kullanan Bazı Sanatçılar’ kısmında da yer alan Fransa, Paris doğumlu Portekizli sanatçının birçok farklı malzemeyle çalıştığı bilinmektedir. “Bestiary” isimli seri çalışmasında eşek arısı, kertenkele, yılan, yengeç, ıstakoz, kurbağa, boğa, eşek, at, kurt ve kedi gibi çeşitli hayvanları el yapımı pamuk tığ örgüsü ile sarmalamaktadır (Görsel 241, 242, 243, 244). Ancak bunlar öyle basit işler değildir. Vasconcelos, 19.yy’ın en bilinen Portekiz’li sanatçısı olan Rafael Bordalo Pinheiro’nun (1846-1905) seramik sanat eserlerini bu çalışmasına uyarlamıştır ve bunu her sene farklı örgülerle tekrarlamaktadır. Parçaların her biri muğlak bir şekilde hapsedilmiş görünse de kroşeden oluşan ikincil bir katmanla korunmaktadır. Ortaya çıkan aynı anda hem güzel hem de garip olan bu işler, sanatçının fevkalade sanatıyla aynı zamanda dişiliğe karşı duyulan önyargılara ve modernlik ve gelenek gibi kalıpların kendilerine kafa tutmaktadır⁵⁴.

Görsel 241 Joana Vasconcelos, “O Principe”, 13 x 39 x 34 cm, 2005

Görsel 242 Joana Vasconcelos, “Gorette”, 31 x 115 x 90 cm, 2006

⁵⁴ <http://www.joanavasconcelos.com> (Erişim Tarihi: 27.06.2015)

Görsel 243 Joana Vasconcelos, “Maria Pia”, 180 x 80 x 135 cm, 2013

Görsel 244 Joana Vasconcelos, “Conselheiro”, 45 x 41,5 x 42,5 cm, 2014

1.1.9. Sidonie Villere, ABD

Sanatçı aktif bir stüdyosunun olduğu ve aynı zamanda ders verdiği prestijli S. Mcgehee Okulu’nun da bulunduğu New Orleans, Louisiana’da yaşamaktadır. Bir heykeltıraş olarak yaptığı seramik işlerinde jeolojiyi metaforik otoportrelerini şekillendirmek için kullanır. Bir ressam olarak da geleneksel olmayan materyalleri heykeltıraşlığının estetik algısından da destek alarak resimsel bir etkiyle katmanlarına ayırır.⁵⁵

Görsel 245 Sidonie Villere, “Discipline”, 36 x 13 x 10 cm, 2009

⁵⁵ www.sidonievillere.com/ (Erişim Tarihi: 27.06.2015)

Görsel 246 Sidonie Villere, “Discipline II”, 28 x 8 x 8 cm

Görsel 247 Sidonie Villere, “Bind”, 18 x 17 x 16 cm, 2014

Sanatçı çalışmalarını kendi cümleleriyle şöyle ifade etmektedir:

“Çalışmalarında içsel olan, evrensel ve büyük olana anlık bir bakış atan insan doğasına odaklanırım. Heykellerimdeki bu arayışın görselliği, insanlığın yöntemlerinden referans alarak benim duygusal anlatımlarıma bir doku ve form vermesine dayanmaktadır. Her çalışmam, hayatımda dengelenmeyi bekleyen bir ikilemi temsil ettiğinden son derece kişisel bir hal almaktadır. Bu parçalar, açığa vurulup örtbas edilerek, bilinçli ve sezgili bir şekilde duygusalı fiziksele dönüştürmekle hayat bulurlar. Çelişkiler üstüne, mimari ile jeolojik, yıkmak ile onarmak, korunan ile açıkta olan arasındaki gibi çalışmalar bulunmaktadır. Bu tarz diktomiler, genel modumu karşımdakine gösterebilecek görsel bir kesinliğe ulaşana kadar duygusal ve fiziksel bir biçimlendirici olurlar.”⁵⁶

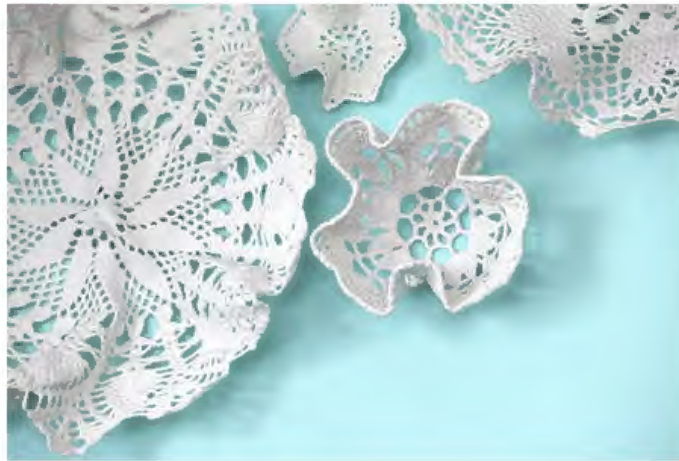
⁵⁶ <http://www.sidonievillere.com/statement/> (Erişim Tarihi: 27.06.2015)

1.1.10. Kristen Wicklund, ABD

Kristen Wicklund⁵⁷ en çok oyaly porselen işleri ile bilinen New York’lu bir sanatçıdır. Kristen Wicklund’un pişirmeden önce tığ işi işlemleri porselen çamuruna daldırarak ürettiği seramik işleri son derece güzeldir. Pişirme sırasında lifler yanarak seramiğe işlenmiş inanılmaz detayları ortaya çıkarır.

Görsel 248 Kristen Wicklund, “Untitled”

Görsel 249 Kristen Wicklund’un Bir Çalışmasından Detay

⁵⁷ <http://forestclearing.blogspot.com.tr/> (Erişim Tarihi: 27.06.2015)

Görsel 250 Kristen Wicklund, "Queen Anne's Lace"

Kadınların evde kullanmak için ürettikleri, yapımı zaman gerektiren elışı parçalara çok ilgi duyduğunu belirten sanatçı işlerini üretirken öncelikle tığ ile pamuk dantel şekiller işleyip onları sıvı porselene daldırmaktadır. Sonra bu parçayı iplikleri yakıp tığ işi dokulu poseleni ortaya çıkarmak için bir kalıp içinde pişirir. Sanatçının işlerinde her bir parça diğerinden farklılık gösterse de arkasındaki sanatta benzerlikler bulunur. Porselendeki dantel dokusu beyaz ile işlenir ve (her zaman olmasa da sıklıkla bir duvar gibi) tek koyu renkli bir objeye dayanır. Bu işler hakkında sanatçı işlerin yansıttığı doğallık hissini ve ilgi çekici arka plan renkleri kullanmayı sevdiğini belirtirken neden dantel kullandığı konusunda da şunları söyler:

"Dantel altlıklar, özellikle sanat işi olmaları için yapılmadıkları ve üstünde bulundukları nesneye ilgi çekmek için üretildiklerinden dolayı gayet ilgimi çekmektedir. 1950'ler ve 60'larda dantel altlığı desenleri, eşlerinin kariyerlerini evlerini süslemesi ve etkileyici hale getirmesi maksadıyla desteklemeye çalışan üst-orta sınıf kadınlara yönelik olarak piyasaya sunulmuştur. Bana göre bu dantel desenleri bunları üreten, başka bir insanı ön plana koymak için güzelce giyinip süslenen kadınları simgelemektedir. Bu işleri yaratan insanlara tığ işini farklı bir boyutta görmelerini de öneriyorum."⁵⁸

⁵⁸ <http://handeyeblog.com/content/supporting-character> (Erişim Tarihi: 27.06.2015)

2. SERAMİK SANATINDA AMİGURUMİNİN KULLANIMI

2.1. Amiguruminin Seramik Uygulamalarda Kullanılması

Modern sanat içerisindeki oluşumlar incelendiğinde; geleneksel malzemelerin farklılaştığı, geleneksel üslupların yerine, yeni üslupların geliştirildiği, farklı alanların birbiri içinde yer bulduğu söylenebilmektedir. Toplumsal, kültürel, ekonomik, bilimsel, teknolojik gelişmeler başta olmak üzere, yaşamın her alanında karşılaşılan değişimler sonucunda parça parça olmasına rağmen tamamen birbirine de geçmiş bir hayat insanı çevrelemektedir.

Örneğin oyuncaklar ve oyun kültürü dikkate alındığında doğal malzemeler ile üretilen oyuncakların yok olması, oyunun biçim değiştirmesi, doğa ve insanlardan yapısal özellikleri bakımından uzaklaşması, oyun kültürünün zayıflamasına yol açtığını gösterse de oyuncaklar hala çok popüler bir şekilde farklı amaçlarla insan hayatında yer almaktadır. Oyuncaklar artık oynanmaktan çok biriktirmek için üretilmekte birer koleksiyon parçası haline dönüşmektedir. Hatta sanat alanı içinde kendine yer bulmaktadır. Amigurumi de bunun en iyi örneklerindendir.

Oyun kültürünün de bir parçası olan amigurumilerin, oyun kültürünü güçlendirmek adına olmasa da modern çağda daha kalıcı bir yer edinmesi adına seramik sanatıyla birleştirilmesi fikri önemli görülmektedir. İplerle örüldüğünden ömrü belirli bir süre olan amiguruminin sanat alanında daha çok kabul gören seramiğe dönüştürülerek koleksiyonlarda da yer bulması amigurumi örneklerinin daha uzun süre ve daha çok değer verilerek korunmasını sağlayacaktır. Bununla birlikte, işlemler sırasında anka kuşu misali yanıp kül olan amigurumi karakterlerin seramiğe dönüşerek hayat bulmasının, sanat alanında örgünün ve amiguruminin daha önemli bir yer edinmesi ve evrilmesine yardımcı olacağı da düşünülmektedir. Ayrıca bu birliktelik örgünün ve amiguruminin seramiğe katacağı estetik değerler düşünüldüğünde seramik sanatı adına da önemli bir farklılık ortaya koyacaktır.

Amiguruminin figüratif biçimi ve seramiğin birlikteliği üzerine yapılan bu çalışma ile seramik sanatına, seramik eserin nitelikleri arasından, teknik olarak ‘incelik ve hafiflik’ ve sanatsal olarak da ‘form ve doku’ ele alınarak, farklı bir bakış açısı getirilebileceği düşünülmüştür. Bu tür bir birlikteliğin sağlanması sonucunda seramik figüratif formlarda hem incelik ve hafiflik sağlamak hem de dokusal olarak daha zengin görüntüler elde etmenin mümkün olduğu söylenebilir.

2.1.1. Seramikte Amigurumi Kullanılarak Oluşturulan Üç Boyutlu Figüratif Heykeller ve Biçim, Form, Doku Açısından Değerlendirilmesi

Objelerin üç boyutluluğunu biçim, form, kütle ve hacim gibi ögeler oluşturmaktadır.

Yapısal anlamıyla biçim, bir sanat çalışmasında ve tasarımda bulunan üç boyutlu öğeleri düzenlemek amacıyla kullanılan araç ve tekniklerin bütünüdür. Üç boyutlu şekil, pozitif ya da açık negatif bir alanı içerebilir. Kütle ise, her zaman daha büyük bir ağırlık ya da hacme sahip blok bir objenin ifadesidir. Kütle, ayrıca kil ya da metal gibi henüz şekil verilmemiş, uygun bir konu malzemesini ya da biçimlendirilebilen, örneğin döküm yoluyla şekil verilebilen işlenmemiş bir malzeme içerebilir. Üç boyutlu biçimlendirmede hacim, kütle ya da oylumun kapladığı boşluktur. Kütleler, pozitif blok maddeler olarak tanımlanırken; buna karşın hacimler, açık negatif alanlar olarak nitelendirilir (Öztuna, 2007: 163-164).

Doğadaki biçimler görme ve dokunma duyusuna hitap etse de günlük hayatta insanlar duyularını genelde estetik açıdan kullanmamaktadır. İnsanlar ihtiyaçları kadarını duyumsamakta ve nesneleri plastik olarak değerlendirmemektedir. Fakat form, doku ve renk insanların dikkatini çekerek bir tepki vermesini sağlamaktadır. Ama bu tepki genelde yüzeysel olup bireylerde derin bir etki bırakmamaktadır.

Sanatta gerçek derinliğe ulaşmak ve gerçeklik duygusunu yansıtabilmek için üç boyutlu çalışmanın fiziksel etkisinden yararlanılmaktadır. Ayrıca üç boyutlu biçimlendirmenin görsel öğelerinden dördüncü boyut olarak da bilinen zaman sayesinde bu fiziksel etki daha iyi kavranmaktadır. Üç boyutlu plastik bir çalışma söz konusu olduğunda zaman çalışmanın dönmesi ya da bizim onu tam anlamıyla görebilmemiz için etrafında hareket etmemiz gerektiği anlamına gelmektedir. Buna dayanarak fiziksel etkiyi kavrayabilmekte en etkili sanat dalının da heykel sanatı olduğu düşünülebilir.

Heykel bilindiği üzere kütle ve hacim sanatıdır. (Sözen, 2011 :134)'de de bahsedildiği üzere estetik yaşantı oluşturma amaçlanan üç boyutlu nesne ve yapıtlar için kullanılan heykel sözcüğü, bu amacı güden her büyüklükteki, hangi malzeme ve tekniği kullanırsa kullansın, tüm yapıtların genel adıdır. Yapılan tez çalışması sonucunda ortaya çıkarılan üç boyutlu figüratif çalışmaları da amigurumi seramik heykeller olarak nitelemek doğru olacaktır.

Seramik sanatında, kil, gerekli araçlarla üç boyutlu olarak biçimlendirilmektedir. Üç boyutlu biçimlendirmede sanatçı ya da tasarımcı, tasarım sürecine içgüdüsel olarak formla başlar.

Yapılan çalışmada form arayışı kavramsal olarak örgü ve seramiğin insanlık tarihindeki izlerinden, amiguruminin sevimliliğinden, ilkel figürlerin basit formlarından, araştırmacının kişisel, sanatsal kaygılarından ve ilgi alanlarından etkilenmiş seramiğe dönüştürülecek yapısal temellerse amigurumi ve örgü ile kurulmuştur.

Malzemenin doğası, yaratılabilecek yapılar ve uygulanabilecek teknikler üzerine sınırlamalar da getirebilmektedir.

Örneğin, kille uğraşan kişiler, kilin özelliklerini düşüncelerine uyarlarlar. Belli bir anlatım ya da düşünceyi çalışmalarına aktarabilmek için malzemeye elleriyle, bir tahta parçası ya da bıçakla şekil verebilirler. Malzemenin özelliğine göre, doğru araç ve tekniklerin seçilmesi gerekmektedir. Ayrıca malzeme, araç ve tekniklerin kendi başlarına amaçlar değil, üç boyutlu çalışmanın geliştirilmesinde gerekli araçlar oldukları unutulmamalıdır. Üç boyutlu biçimleri yaratmada eksiltme, el ile işleme, bir araya getirme ve bir başkasının yerini alma gibi dört temel yöntem vardır. Üç boyutlu çalışma, bu dört yöntemin farklı kombinasyonlarının sonucunda ortaya çıkmaktadır (Öztuna, 2007: 164).

Buna dayanarak seramiğe dönüştürülme amacıyla üretilecek formlar, amigurumilerin örülmesi ile biçimlendirilirken, sonuçların hem sanatsal hem de teknik açıdan istenilen şekilde çıkabilmesi adına örgü işlemi, seramiğe dönüştürülme sürecine seramik pişirim teknikleri değerlendirilmesiyle bazı sınırlılıkları belirlemiştir. Bu sınırlılıklar da belirlenen formların sonuçlanması açısından en önemli etken olmuştur.

Kendine has bir biçime sahip, üç boyutlu figüratif amigurumi formlarının seramik biçimlendirmede kullanılması, bu formlar seramiğe dönüştürülme amacıyla belirli

teknik sınırlılıklara göre örölmüş olsalar dahi, ortaya çıkan seramik eserlerin de amiguruminin estetik ve yapısal değerlerine sahip olmasını sağlamıştır.

Bununla birlikte formların örgü haliyle şekillendirilebilmesinden dolayı hareketli ve elle örölmesinden dolayı birbirinden farklı oluşu da estetik bir özgünlük sağlarken, örgü dokusunun seramik bünyede korunması da yüzey zenginliğini artırmaktadır. Ayrıca bu araştırma sonucunda ortaya çıkarılan hem amiguruminin hem de seramik sanatının estetik ve yapısal değerlerini barındıran eserlerin bu alandaki ilk uygulamalar olduğu düşünölmektedir.

2.1.2. Amigurumi İle Oluşturulan Üç Boyutlu Tasarımların Seramiğe Dönöştürölme Süreci

Basit olarak süreç, sıvı emebilen bir yüzeyin döküm çamuru ile kaplanması ve pişirim ardından emilen çamur dışındaki malzemenin yanıp küle dönüşmesiyle geride sadece seramik bir yüzey kalmasıdır. Çalışma sırasında yapılan deneyler sonrasında şartların ve oranların ayarlanması ile birçok farklı malzemedен örölmüş ürünleri belirli düzeyde seramiğe dönöştürmenin mümkün olduğu görölmüştür.

Malzemelerin farklılığına göre farklı yoğunlukta çamurlar kullanılabildiği gibi kaplama yöntemleri ve kullanılan malzeme miktarları, sürecin tekrarlanmasıyla oluşturulan katman sayıları, farklı pişirim teknikleri vs. değışiklikler de olumlu sonuç almak için yardımcı olacaktır. Yine de istenilen sonuçları alabilmek adına örölen malzemenin yapısı, çamurun bünyesi, çamur kaplanma süreci, pişirim teknikleri ve şartları, çalışanların dikkati ve süreci takibi vs. gibi etkenler ve tüm etkenlerin birbirine uyumu gerekmektedir. Sürecin merkez noktası seramik çamurunu içine yeterli düzeyde emebilecek malzemeler kullanmaktır. Fakat doğal malzemeler ile çalışmak hem fırınların ve çalışanların sağlığı adına hem de doğal ve daha iyi düzeyde sonuçlar almak için önemlidir.

Görsel 251 Farklı İplerden Örülmüş Deneme Formları (%100 Yün, %100 Pamuk, %100 Pamuk)

Görsel 252 Deneme Formlarının Seramiğe Dönüştürmüş Halleri

Örülen malzeme seramik çamurunu emdikten sonra pişirim sırasında yanacağından, yanma esnasında ortaya çıkacak dumanı ve geride kalacak kül veya yanmamış tortuları hesaplamak gerekmektedir. Ayrıca örgünün malzemesi ile birlikte özellikle üç boyutlu çalışmalarda formu sabit tutmaya gerek duyulabildiğinden dolgu için kullanılan malzemenin yapısı önemlidir. Farklı malzemeleri bir arada kullanmak, çamurun nereye kadar emileceğini kontrol etmek için (farklı malzemelerin aynı çamuru emme oranı farklı olacağından) yardımcı bir etkidir. Çalışma sırasında kağıt, elyaf, keçe, tamamen doğal ve belirli oranda sentetik ipler, kumaşlar gibi farklı malzemeler hem örgü hem dolgu hem de formu sağlayabilmek adına kullanılarak denenmiş her malzemenin farklı sonuçlar, kolaylıklar ve aynı zamanda da zorluklar sunduğu görülmüştür.

Yapılan denemelerde sentetik ve yapısı sıkı liflerden oluşan malzemelerin çamuru emme oranının düşük olduğu görüldüğü gibi yanma sırasında hem daha fazla ve kirli duman ortaya çıkardığı hem de geride külden daha fazla yanmamış tortu bıraktığı tespit

edilmiştir. Bu tarz malzemeler formun aşırı inceliğine, dokunun düzgün çıkmamasına, kırılmalara, çatlamalara ve istenmeyen ağırlığa da neden olmaktadır. Yine de belirli amaçlar için şartlar oluşturulduğu sürece kullanılabilir.

Alınan sonuçlar dahilinde örgü için ‘%100 Yünlü’ ve özellikle ‘%100 Pamuklu’ ipler, dolgu malzemesi olarak da elyaf kullanılması çalışmaya en uygun görülmektedir. Doğal örgü ipleri pahalıya mal olacağından hırdavatçılarda bile bulunabilecek pamuklu ambalaj ipleri gibi daha endüstriyel ipler tercih edilebilir. Ayrıca amigurumilerin tığ ile sıkı bir şekilde örüldüğü düşünülecek olursa iplerin kalın olmasına dikkat etmek de önemlidir. Dolgu malzemesi olarak kullanılan elyaf ise ucuz ve hafif bir malzeme olmasının yanında örülen forma şekil vermekte kolaylık sağlamaktadır. Elyafın boncuk şeklinde parçalı olanından kullanılması hem amigurumilere form verilmesini kolaylaştırmak hem de kaplanan çamurun içeriye emilse dahi fazladan bir yüzey oluşturmamasını sağlaması açısından önemlidir. Bununla birlikte dolgu malzemesinin aşırı hızlı bir şekilde yanmaması formu pişirim sırasında desteklemeye bir süre devam etmesi gerektiğinden sentetik bir malzeme olan elyaf tercihi yapılmaktadır. Ayrıca formu içeriden desteklemek için elyafın farklı bir yardımı da bulunmaktadır. Sır ile yapılan denemeler sonunda görülmüştür ki şırınga ile formun içerisine sır enjekte edildiğinde diğer malzemelere oranla elyaf dolgu sırası tamamen emmemekte, sır formun iç yüzeyini kaplayarak formu içten desteklemeye yardımcı olmaktadır.

Formların iç ile dış yüzeylerinde ve kullanılan çamurun bünyesinde sır uygulanarak denemeler yapıp başarılı sonuçlar alındıysa da sır kullanımı özellikle pişirim aşamasında süreci zorlaştırmakta ve uzatmaktadır. Araştırmacının kişisel tercihleri ve sıranın doku kapatıcılığı da buna eklendiğinde dekor amaçlı sır kullanımı yerine genellikle destekleyici olarak sır kullanımı tercihi ortaya çıkmıştır.

Formun desteklenmesi konusunda bünyeyi oluşturan çamurdan da bahsetmek gerekmektedir. Amigurumileri kaplamak için sıvı döküm çamuru kullanılmaktadır. Çamur fırçayla uygulama, spreyleme veya özellikle daldırma gibi farklı yöntemler ile kullanılabilir. Seramik üretiminde genelde kullanılan döküm çamurları bu işlem için fazla yoğun olduğundan kullanılacak çamur daha fazla su kullanılarak seyreltilmelidir (Görsel 253, 254, 255). Porselen döküm çamuru kullanmanın hem sağlamlık hem de

estetik sonuçlara ulaşma açısından en uygun seçim olacağı düşünülmektedir. Fakat bu çalışmada porselen pişirimi için şartlar sağlanamadığından vitrifiye döküm çamuru tercihi yapılmıştır.

Görsel 253, 254, 255 Kullanılacak Döküm Çamurunun Seyreltilerek Hazırlanması

Kullanılan çamurun, örgü yüzeydeki dokuları koruyabilmek adına ince katmanlar halinde birden çok kez uygulanması ile form kaplanmaktadır. Örgünün ilmek dokusunu yeterince gösterecek kadar açık bir hal ve aynı zamanda istenilen düzeyde dayanıklı bir bünye için gereken katman miktarı deneyimleyerek elde edilebilir.

İlk katmanda çamurun emilmesini hızlandırmak için örgü form ıslatılabilir. Daldırma yöntemi hızlı ve etkili çalışılmasına kolaylık sağlamaktadır. Yalnız kullanılan haznedeki çamurun kurumamasına içerisine yabancı maddeler karışmamasına dikkat etmek önemlidir.

Sıvı çamur katmanları uygulanırken yüzey emilimi çok hızlı olmayacağından ilkinde formu birkaç kez eğip bükme daha çok emilim olmasını sağlayacaktır. Daldırma sonrası form yüzeyinde oluşan kabarcıklara, çamur gelmeyen kısımlara, deliklere dikkat edilmelidir (Görsel 256, 257, 258, 259, 260, 261).

Görsel 256, 257, 258, 259, 260, 261 Deneme Formu Üzerinde İlk Katmanın Uygulanışı

Diğer katmanı uygulamadan önce formlar kurumaya bırakılmalıdır. Günlerce süren bir işlem olarak tamamen kurutarak katmanlar oluşturulabilir fakat bu daha uzun ve daha dikkatli bir süreç gerektirmektedir. Araştırmacı tamamen kurumamış katmanlarla çalışmayı tercih etmektedir. Bilinmelidir ki form üzerindeki çamur katmanı yüzeyden aşağıya akacak ve konulduğu yerde yapışmaya neden olacaktır. Aynı zamanda bir yüzey üzerine bırakılan amugurumi gibi yuvarlak hatlara sahip formlar bozulacaktır. Hem formu korumaya yardımcı olacağından hem de yapışmayı engelleyeceğinden formu katman uygulama ve kurutma işlemleri sırasında asarak muhafaza edilmesi çözüm sağlamaktadır (Görsel 262, 263, 264).

Görsel 262, 263, 264 Deneme Formu Üzerinde Katman Uygulanışı

İstenilen tüm katmanlar uygulandıktan sonra form tamamen kurumaya bırakılmaktadır. Asmak için kullanılan malzemenin; katmanların uygulanmasıyla formlar ağırlaşacağından dayanıklı, hem geri çıkarma işleminde hem de yer değiştirme vs. gibi durumlara göre ayarlanabileceğinden elle bükülebilir olması önemli bir ayrıntıdır. Askı için fırında yanabilecek bir malzeme kullanılırsa formun içinden çıkarmak gerekmediği gibi bu durum kurumuş formun zarar görmesini de engelleyecektir. Ayrıca çamurun ağırlığından dolayı çalışmalarda form değişiklikleri meydana gelebilir bu yüzden asılan formların ağırlık merkezleri konusunda düşünülmelidir. Özellikle figür çalışmalarında verilen pozların bütün süreç göz önünde bulundurularak hazırlanması ve gerekli görüldüğü şekilde formun desteklenmesi sağlanmalıdır (Görsel 265, 266, 267, 268).

Görsel 265, 266, 267, 268 Pişirme Hazır Hale Getirilmiş Figüratif Form

Tüm katmanlar uygulandıktan ve çalışma kuruduktan sonra istenilen pişirme yöntemi uygulanabilir fakat unutulmamalıdır ki pişirim işlemi sonrasında form çok hafif ve ince

olacağından kırılma riski fazladır. Bu yüzden fazla hareketi ve dokunmayı engellemek için bir hazne içerisinde pişirilmesi aynı zamanda çalışmaların yerleştirilirken de geniş yüzeyleri üzerine konulması daha iyi olacaktır. Bisküvi pişirimi safhasını atlayarak, biraz yüksek hatta çalışmaları biraz zinterleştirecek bir derecede tek pişirim yapmak da riskleri azaltmakta faydalı olmaktadır.

2.2. Amigurumi Kullanılarak Oluşturulmuş Seramik Uygulamalardan Örnekler ve Bu Örneklerin Değerlendirilmesi

Bir kompozisyon içinde özellikle bir yerleştirmede her bir parçanın kendi durumuna göre bir anlamı ve formu olsa da, birleşerek meydana getirdikleri bütünlüklerinde yine bir form bulunur. Form, şartlar değiştikçe de o yönde değişebilmektedir. Zihnimizde bütünlemeci etkinliklerin sonucu algılanan sanat çalışmalarındaki formların, yine zihnimiz sayesinde değerlendirildiği düşünülmektedir. Bir sanat eserinde, kendiliğinden ya da bilinçli olarak yerleştirilmiş her bir parça, oluşumun yeni düzeni içerisinde yerini bulabilir.

Bütün olarak bakıldığında form için onu oluşturan küçük parçaların kendi değerlerini kaybederek sanatçının kurguladığı içerik, yani bütün için rastgele çalıştığı düşünülebilir. Fakat sanat eserinde kullanılan parçalardan biri dahi çıkarılırsa, bütünde anlamsal olarak da, kurgusal bütünlük olarak da önemli eksilmeler olabilir.

Görsel 269 "Masal Saati", 27 x 30 x 28 cm, 2012-2014

Araştırmacının 7 Ocak 2014 tarihli “Külliyen Kil ile Yün” adlı sergisinin ana çalışması olan yukarıdaki düzenleme örnek gösterilecek olursa (Görsel 269), kompozisyon içindeki parçalar rastgele bir şekilde duruyor gibi olsa da her bir parçanın kendi değeri vardır. Ortadaki kadın figürü çok eski bir figür olup yıllar önce İspanya’da bir yol kenarında atılmış halde bulunmuş orada bırakılmaya kıyılmayarak alınmış ülkeye getirilmiş uzun bir süre boyunca araştırmacının raflarında, sandıklarında saklanmıştır. Ayakta duran ayıcık figürü araştırmacının arkadaşının ördüğü ve sonrasında seramiğe dönüştürülen, tez çalışmasına da ilham olan ilk denemedir. Çevreye yayılan kırık dökük formlarsa diğer birincil denemelerden kalan, araştırmacının iç ve dış dokularına hayran kaldığı ve süreç içinde yitip gidebilecek diğer tüm denemelere bir atıf olarak konulmuş parçalardır. Bu parçalardan sadece birkaçı ile başka bir kompozisyon kurulabilecek olsa da araştırmacı için her bir parçanın bu oluşum içerisinde yeri kesindir. Tüm parçalar uzun bir süreç içinde farklı zamanlarda elde edilmiş fakat kişisel deneyimleri ifade edecek bir anlam bütünlüğü yakalamak adına bir araya getirilmiştir.

İfade doğrudan doğruya duygu tepkilerini anlatan bir kelimedir, fakat sanatçının biçimi yaratırken başvurduğu düzen ya da dizginleme de kendi başına bir ifade tarzıdır. Ölçü, denge, ritim, harmoni gibi terimlere ayrılabilen biçim aslında sezgiye dayanır, sanatçı çalışırken biçimi bir zihni gayretle meydana getirmez, onu heyecanlarını yöneterek ve sınırlayarak bulur demek daha doğrudur ve sanatı ‘biçim verme isteği’ diye tanımladığımızda sadece zihni bir çalışmayı değil tamamen içgüdülere bağlı bir çalışmayı kastediyoruz (Kandinsky, 2011:22).

Aşağıda araştırmacının belirli gruplar halinde diğer çalışmalarına yer verilmektedir. Bu çalışmaları ele alırken hem tezin daha önceki bölümlerinde bahsedilen örgü, amigurumi ve seramik hakkında ve bunların figürle olan ilişkisini düşünmek, kullanılan malzemelerin ve tekniklerin sınırlılıklarını hesaba katmak, hem de araştırmacının biçimsel, kavramsal ve de sezgisel yaklaşımını anlamaya çalışmak gerekmektedir.

2.2.1. Figürinler

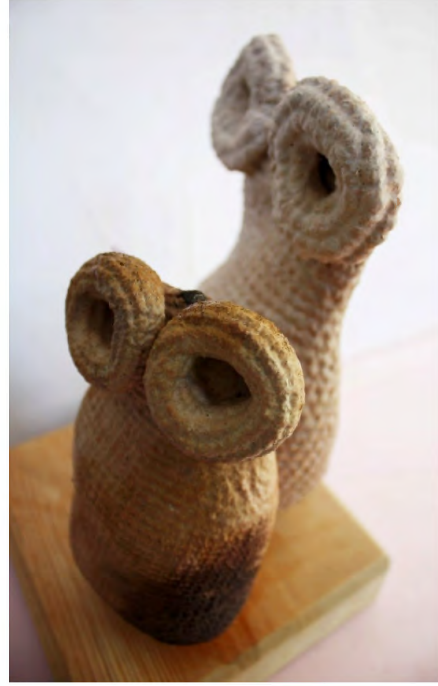
Bu bölümde tarih öncesi devirlere ait figürinlerden uyarlanarak oluşturulmuş amigurumi seramik heykellere yer verilmiştir (Görsel 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278) .

Görsel 270, 271 “Egyptic”, 27 x 14 x 13 cm, 2015

Görsel 272, 273 “MoM”, 21 x 12 x 10 cm, 2015

Görsel 274, 275 "Eyes of Near East", 25 x 17 x 17 cm, 2015

Görsel 276, 277 "Venus", 26,5 x 13 x 10,5 cm, 2015

Görsel 278 “Log into Divinity”, 27 x 51 x 11 cm, 2015

2.2.2. Immobile Ashes

Bu bölümde bazı hayvanlardan karikatürize edilerek oluşturulmuş amigurumi seramik heykellere yer verilmiştir. Küllerinden yeniden doğan anka kuşunun amigurumunun seramiğe dönüştürülme süreci ile bağdaştırılabileceği fikrinden yola çıkılarak bir seri düşünülmüş fakat örgünün yapısı ve örgü yeteneğinin sınırlılıkları sonucunda karşılaşılan problemler ve tasarım açısından alınan başarısız sonuçlar nedeniyle bu fikirden şimdilik vazgeçilmiş ve farklı basit tasarımlara odaklanılmıştır. Serinin ismi İngilizce’de hareket edemeyen küller anlamına gelmektedir ve karşılaşılan problemler sonucunda henüz hayat verilememiş anka kuşu çalışmalarına atıfta bulunmaktadır (Görsel 279, 280, 281, 282, 283).

Görsel 279 "Fül", 19 x 13 x 11 cm, 2015

Görsel 280 "Prowl", 20 x 13 x 11 cm, 2015

Görsel 281 *"Ploceidae Wannabe"*, 40 x 19,5 x 15,5 cm, 2015

Görsel 282 *"Pus on Pentapuss"*, 26 x 18 x 18 cm, 2014

Görsel 283 *"Bana İsmail Deyin"*, 33 x 37 x 22 cm, 2015

2.2.3. Odd'ness

Bu bölümde bazı ikileme deyimlerden yola çıkılarak, figüratif birimlerin bir araya getirilmesi ile oluşturulmuş amigurumi seramik heykellere yer verilmiştir. İngilizce’de ‘iki ile bölünemeyen’ aynı zamanda da ‘tuhaf’ anlamına gelen odd kelimesi kullanılarak serinin ismi belirlenmiştir.

Görsel 284, 285 “Ard Arda”, 24,5 x 17 x 13 cm, 2015

Görsel 286, 287 “Uç Uca”, 26 x 18 x 13 cm, 2015

Görsel 288, 289 "El Ele", 23,5 x 11,5 x 11 cm, 2015

Görsel 290, 291 "Sirt Sırta", 26,5 x 11 x 11,5 cm, 2015

Görsel 292, 293 “Kafa Kafaya”, 25 x 10 x 11 cm, 2015

Görsel 294, 295 “Dudak Dudağa”, 34 x 20 x 11 cm, 2015

Görsel 296 "Can Can", 25,5 x 45,5 x 10 cm, 2015

Görsel 297 "Dip Dibe", 28,5 x 20,5 x 9 cm, 2015

2.2.4. Esintiler

Bu bölümde kendi alanlarında öncü sayılabilecek, çağımızda popüler olan ve aynı zamanda da araştırmacı tarafından esin kaynağı olarak görülen bazı sanatçılardan karakterize edilerek uyarlanmış amigurumi seramik heykellere yer verilmiştir. Çalışmaların biçimleri ve renkleri, sanatçıların kendi çalışmalarına veya kişiliklerine atıfta bulunmaktadır.

Görsel 298 “Andy Warhol”, 32 x 28 x 10 cm, 2014

Görsel 299 "Banksy", 32 x 28 x 12 cm, 2014

Görsel 300 "Beatrix Potter", 32 x 28 x 11 cm, 2014

Görsel 301 “Frida Kahlo”, 32 x 28 x 10 cm, 2014

Görsel 302 “Louise Bourgeois”, 32 x 28 x 9 cm, 2014

Görsel 303 "Salvador Dali", 32 x 28 x 8 cm, 2014

Görsel 304 "Vincent Van Gogh", 32 x 28 x 9 cm, 2014

Görsel 305 “Barış Manço”, 31 x 18 x 13 cm, 2014

Görsel 306 “Bob Marley”, 33, 18 x 14 cm, 2014

Görsel 307 “Sadri Alışık” 32 x 18 x 13 cm, 2014

Görsel 308 “Charlie Chaplin” 31 x 18 x 14 cm, 2014

2.2.5. Gens Una Sumus / Biz Bir Aileyiz

Bu bölümde araştırmacının ilgi alanlarından olan satranç konusunda karikatürize edilerek oluşturulmuş amigurumi seramik heykellere yer verilmiştir. Dünya Satranç Federasyonu'nun da sloganı olan Gens una Sumus isim olarak seçilmiştir.

Görsel 309 “Gens Una Sumus 1”, 18 x 55 x 28 cm, 2014

Görsel 310 “Gens Una Sumus 2”, 32 x 29 x 29, 2015

2.2.6. PoliTicks

Bu bölümde bazı politik durumları örnekleyen kalabalık figürlerden oluşan amigurumi seramik heykellere yer verilmiştir.

Görsel 311, 312 “İnfaz”, 22 x 35 x 20 cm, 2014

Görsel 313, 314 "Propaganda", 30 x 12 x 11 cm, 2015

2.2.7. Diğer Çalışmalar

Daha önceki bölümlerden farklı olarak bu bölümde belirli bir seriye ait olmayan çalışmalara yer verilmiştir.

Görsel 315 “Let’s Rock”, 19,5 x 15 x 12 cm, 2014

Görsel 316 “Laundry”, 18 x 21 x 14 cm, 2014

Görsel 317 “Do You Even Lift Bro”, 12,5 x 10 x 10 cm, 2014

Görsel 318 “King of Others”, 23 x 16,5 x 11 cm, 2014

Görsel 319 “Sangre Azul”, 22,5 x 23 x 11 cm, 2014

Görsel 320 "Oiga", 23 x 14 x 11 cm, 2014

Görsel 321 "Boo", 45 x 41,5 x 3 cm, 2015

Görsel 322 “Kalabalık I”, 58 x 50 x 7 cm, 2014

Görsel 323 “Kalabalık II”, 58 x 50 x 7 cm, 2014

Görsel 324 “Yaralı”, 33 x 26,5 x 7 cm, 2014

Görsel 325 “Dönüşüm”, 31 x 28 x 7,5 cm, 2014

Görsel 326 “Yeryüzü”, 32 x 27 x 5,5 cm, 2014

Görsel 327 “Ö Y P”, 13 x 30 x 12 cm, 2014

Görsel 328, 329 “Caring”, 30 x 13 x 11 cm, 2015

Görsel 330, 331, 332 "Cenaze", 36,5 x 40 x 19 cm, 2015

SONUÇ

Bu çalışma Türkiye’de hem tekstil ve seramik sanatı açısından yenilikler barındırmakta hem de figüratif sanat alanında farklı bir birliktelik ortaya koymaktadır. Yapılan çalışma ile örgüye, sanat alanında farklı, yeni bir kullanım alanı seramik sanatına da üç boyutlu bir biçimsel farklılık kazandırıldığı ve aynı zamanda tarih öncesi figürlere ait biçimsel ve estetik öğelerin konu edilerek çağdaş sanata aktarılmasına katkıda bulunulacağı düşünülmüştür. Çalışmanın konusu araştırmacının ilgi alanlarından ve deneyimlerinden yola çıkarak yaptığı bir tercihtir ve yapılan çalışma sırasında yüksek lisans aşaması için yazınsal ve pratik olarak zorluklar barındırmaktadır. Dünyada gittikçe popülerleşmesine rağmen amigurumi hakkında akademik olarak kullanılabilecek yazınsal bilgi pek bulunmamaktadır. Yeterli bilgi toplamak adına amigurumi ile profesyonel olarak ilgilenen insanları bulmak ve onlarla iletişim kurmak gerekmiştir. Derlenen bilgiler sonucunda bu çalışma yazınsal boşluğu doldurmak adına bir başlangıç niteliği taşımaktadır. Amiguruminin genç sanat öğrencileri arasında yaygınlığı düşünüldüğünde bu konuyla alakalı bir yazın ortaya koymanın ileride bu tarz konularda projeler ve tezler üretilmesine önayak olunacağına ve böylelikle diğer ülkelerdeki amigurumi uygulayıcılarının ve araştırmacılarının gözlerini de Türkiye üzerine çevirmesini sağlayacağına inanılmaktadır.

Modernleşme süreci sonunda özellikle sanat okullarında hem pratik hem de akademik çalışmalar üzerinde yeni bir gelenekselleşme ve tekrarlanma furyası yerleştiğine dair yapılan araştırmalar sırasında tespitler yapılmıştır. Modernleşme sürecinde gelenekselliğin güvenli sınırından kaçarak farklılık ve yenilik peşinde koşan sanatçılar nasıl birbirini etkilediyse bu çalışmanın da yeni ve farklı konularda deneyimler, farklı alanlarla kesişimler arayan genç sanatçı, öğrenci ve akademisyenlere en azından konu seçimi için cesaret vereceği ümit edilmektedir.

Tekstil malzemelerinin ve örgünün seramik alanında farklı şekillerde kullanılmakta olsa da örneklerin çoğunlukla dekoratif veya soyut çalışmalar olduğu araştırmalar sonucunda görülmüştür. El örgüsünden yakılarak seramiğe dönüştürülmüş üç boyutlu figürlere özellikle de amigurumi ile ilgili hiçbir örnek bulunamamıştır. Üç boyutlu çalışmalar göz önüne alındığında zengin doku oluşumu, yapısal incelik ve özellikle hafiflik açısından

başarılı sonuçlar alınmıştır. Bununla birlikte figüratif çalışmaya çağdaş seramik sanatında gösterilen ilgi bilinmekte ve amiguruminin figüratif estetiği seramik sanatına yansıtılarak bu alanda çağdaş, özgün bir tarz oluşturulduğu ve bu bağlamda; anlatılan sürecin, seramik alanında bahsettiğimiz unsurlar üzerinden çalışacak sanatçı ve akademisyenlere bir referans oluşturacağı düşünülmektedir. Çalışmaya dahil olan kavramsal yaklaşımın ve kullanılan tekniğin farklı kişiler tarafından da deneyimlenerek kullanılması ve öğrenilecek yeni bilgilerin paylaşılması beklenmektedir. Sürecin ve tekniğin kolektif olarak idealleşmesi dolayısıyla daha gelişmiş özgün eserler üretilmesi için bu önemli bir beklentidir. Yapılacak çalışmalar hem örgü, amigurumi tekniği ve tasarımları, hem seramik pişirim ve renklendirme teknikleri, hem doku ve form arayışları hem de farklı malzeme kullanımları açısından özgün tasarımların oluşmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca tekniğin idealleştirilmesi sağlanacak olursa, seramiğin uzun ömrü göz önüne getirildiğinde örgü kültürüne ait örneklerin geleceğe birer bilgi ve ilham kaynağı olarak kalması da sağlanılabilir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

ADDISS, S. (1996). *How to Look at Japanese Art*. New York: H.N. Abrams.

ARCASOY, A. (1983). *Seramik Teknolojisi*. İstanbul: GSF Seramik Anasanat Dalı Yayınları No:1.

ATALAYER, F. (1994). *Görsel Sanatlarda Estetik İletişim*. Eskişehir: Anadolu Üni. Yayınları No: 770.

ATALAYER, F. (1994). *Temel Sanat Öğeleri*. Eskişehir: Anadolu Üni. Yayınları No:769.

Lark Books. (2005) . *The Figure in Clay: Contemporary Sculpting Techniques by Master Artists*. New York: Lark Crafts.

FLYNN, M. (2002). *Ceramic Figures a Directory of Artists*. London: A&C Black Publishers Ltd..

GOMBRICH, E.H. (2007). *Sanatın Öyküsü*. (16. Baskı). (çev. E. Erduran, Ö. Erduran), İstanbul: Remzi Kitabevi.

GÜVENÇ, B. (2010). *Japon Kültürü*. İstanbul: Boyut Yayıncılık.

LITTLE, S. (2006). *İzmler Sanatı Anlamak*. (çev. D. N. Özer). İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi Yayınları.

McFADDEN, D. R. Scanlan, J. Edwards, J. S. (2008). *Radical Lace & Subversive Knitting*. New York: Museum of Arts & Design

MURPHY, B. (2002). *Zen and the Art of Knitting*. Avon: Adams Media.

OBAACHAN, A. (2008). *Amigurumi Animals: 15 Patterns and Dozens of Techniques for Creating Cute Crochet Creatures*. (1. Baskı) New York: St. Martin's Griffin.

ÖZTUNA, H. Y. (2007). *Görsel İletişimde Temel Tasarım*. İstanbul: Tibyan Yayıncılık.

SCHILLING, M. (1997). *The Encyclopedia of Japanese Pop Culture*. New York: Shambhala Publications.

SÖZEN, M. - Tanyeli, U. (2011). *Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü*. (11. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

YAĞAN, Ş. Y. (1974). *Türk El Dokumacılığı*. İstanbul:Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

YOLCU, E. (2004). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. (1. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tezler

BECEL, S. (2013).”Popüler Kültürün Sanatsal Seramik Formlarına Etkileri”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

DİLBER AKYOL, F.B. (2010) “Sanatsal Tekstillerin Endüstriyel Tekstil Tasarımında Uygulanışı”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.

JENNETT, K. D. (2008). “Female Figurines of the Upper Paleolithic”, Thesis, San Marcos: Texas State University.

KANDEMİR, H. (2014). “Resim ve Heykel Sanatında Parçacılık İlkesi Açısından Hazır Nesne Kullanımının Günümüz Sanatına Yansıması”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

KANIŞKAN, E. (1998). “Anadolu’da Tarih Öncesi Çağlardan Hellenistik Dönem’e Kadar Bulunan Ana Tanrıçalar ve Günümüzdeki Seramik Yorumları”, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

KAYTAN, E. (2009). “Modern Sanatta Figüratif Seramik Heykeller”, Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

OSKAY, N. (2012). “Örmenin Sanattaki Yeri”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.

ÖZEL, S. V. (2007). “Plastik Sanatlarda Disiplinlerarası Etkileşimler ve Seramik Sanatına Yansıması”, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

ÖZER, G. (2013). “Wabi Sabi Estetiği ve Japon Seramik Sanatına Etkileri”, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

RULAND, G. B. (2010). “Stitching Together: An Exploration of Women's Sociality Through an Urban Knitting Group” Thesis, Atlanta: Georgia State University.

SEVİM, C. (1994). “Türkiye’de Seramik Heykel”, Sanatta Yeterlilik Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

STALKER, L. H. (2000). Wool and Needles in My Casket: Knitting as Habit Among Rural Newfoundland Women. Master Thesis. St. Johns: Memorial University of Newfoundland.

UMUTLU, M. (2004). Paleolitik Çağ Anlatım Yöntemlerinin İncelenerek, Seramik Sanat Objelerinde ve Yüzeylerde, Güncel Malzemelerle Yorumlanması”, Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi.

Makaleler

BELTON, M. (2006). Craft: Transforming Traditional Crafts, Sayı 1, Sayfa 41-45.

ÇİMEN, F.(2010).“Sanat Eserlerinde Korku imajı Ve Korku Duygusunu Yenebilmede Sanatın Rolünün İrdelenmesi”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 9 Sayı 31, Sayfa 295- 309.

ERMAN, D. O. (2008). “Türk Seramik Sanatında İnsan Figürü Kullanımının Gelişim Süreci”, Gazi Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, Sayı 1, Sayfa 48-63.

AKBOSTANCI, İ. (2000). “Plastik Sanatlarda Tekstilin Yeri”, Ev Tekstili Dergisi, Sayı: 24.

MİNAHAN, S., WOLFRAM Cox, J. (2007). Stitch 'n' Bitch: Cyberfeminism, a Third Place and the New Materiality. Journal of Material Culture. 12(1), 5-21.

MOON, D. (2008). “Liz Williams: The Figure in Clay”, Ceramics Art and Perception, Sayı 73, Sayfa 17- 22.

SÖNMEZ, N. (2007). “Çağdaş Seramik Sanatı’nda Figür Eğilimi”, Seramik Türkiye Dergisi, Sayı 19, Sayfa 112-117.

ŞÖLENAY, E., KORKMAZ Öz, T. (2007). “Günümüz Seramik Sanatında Kadın Figürlü Seramikler”, IV. Uluslararası Katılımlı Seramik Cam, Emaye, Sır ve Boya Semineri: 26 - 28 Kasım 2007_Eskişehir, Bildiriler, İstanbul: TSD Yayınları, Sayfa 97 – 103.

TASMACI, M. (1985). Tekstil ve Teknik: Tekstil İhtisas Dergisi, Sayı 2, Sayfa 19.

İnternet

<http://www.new-ceramics.com/> (Erişim Tarihi: 21.06.2015)

<http://www.anadolumedeniyetlerimuzesi.gov.tr/TR,77778/paleolitik-cag.html> (Erişim Tarihi: 21.06.2015)

DİNÇER, B., 2000 "Türkiye'de Pleistosen (Paleolitik Çağ) Arkeolojisi", PALEOBERKAY ARKEOLOJİ SİTESİ (Erişim Tarihi: 21.06.2015)

<http://public.wsu.edu/~rquinlan/mptoup.htm> (Erişim Tarihi: 21.06.2015)

http://en.wikipedia.org/wiki/Venus_figurines (Erişim Tarihi: 21.06.2015)

http://www.ulm.de/ulm_museum/collections/archeology.110882.3080,110499,110872,110882.htm (Erişim Tarihi: 21.06.2015)

<http://donsmaps.com/venus.html#dolni> (Erişim Tarihi: 21.06.2015)

<http://donsmaps.com/kostenkivenus.html> (Erişim Tarihi: 21.06.2015)

<http://plato.stanford.edu/entries/art-definition/#HisDef/> (Erişim Tarihi: 21.06.2015)

<http://www.ravelry.com> (Erişim Tarihi: 21.06.2015)

<https://www.etsy.com> (Erişim Tarihi: 21.06.2015)

http://archive.wired.com/wired/archive/7.12/cute_pr.html (Erişim Tarihi: 21.06.2015)

<http://www.kinsellaresearch.com/> (Erişim Tarihi: 21.06.2015)

<http://www.crochetconcupiscence.com/> (Erişim Tarihi: 21.06.2015)